

# **Ympäristönsuojelumääräykset paikallisessa ympäristönsuojelussa**

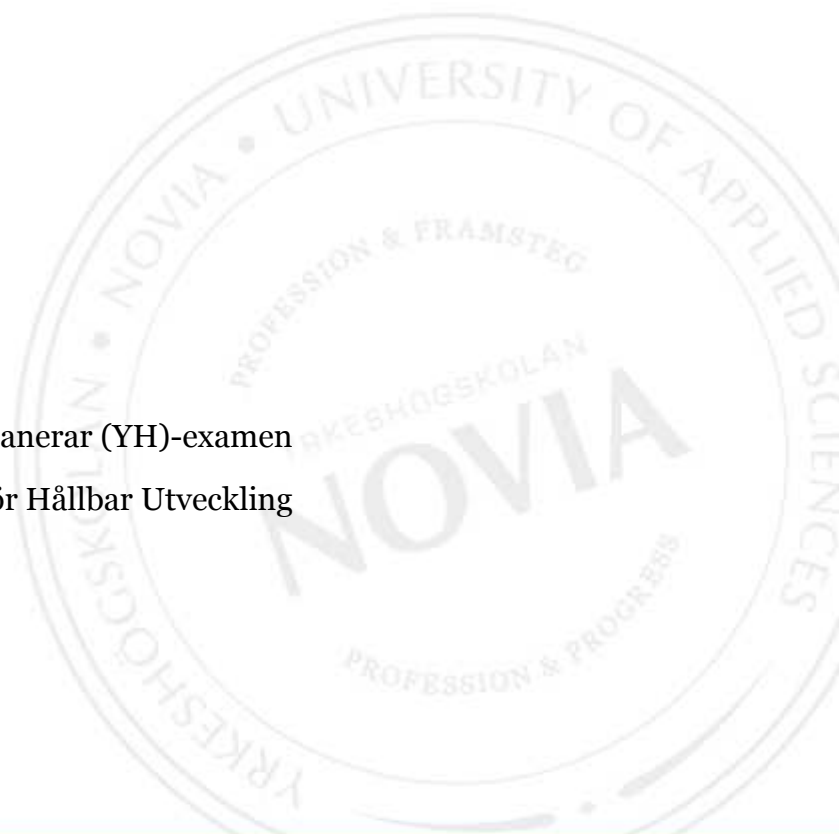
## **- ehdotus Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräysten päivittämisestä**

Anna Halonen

Examensarbete för miljöplanerar (YH)-examen

Utbildningsprogrammet för Hållbar Utveckling

Raseborg 2012



# OPINNÄYTETYÖ

Tekijä: Anna Halonen

Koulutusohjelma ja paikkakunta: Kestävä kehitys, Raasepori

Ohjaajat: Maria Söderström

**Nimike:** Ympäristönsuojelumääräykset paikallisessa ympäristönsuojelutyössä - ehdotus Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräysten päivittämisestä

---

|            |           |           |    |          |   |
|------------|-----------|-----------|----|----------|---|
| Päivämäärä | 18.5.2012 | Sivumäärä | 77 | Liitteet | - |
|------------|-----------|-----------|----|----------|---|

---

## Tiivistelmä

Kuntien ympäristönsuojelutyötä ohjaa vuonna 2000 voimaan astunut ympäristönsuojelulaki. Lain tarkoituksena on ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä turvata ihmisille terveellinen elinympäristö. Lailla on yhtenäistetty hajanainen ympäristönsuojelua käsitellyt lainsäädäntö yhdeksi laiksi. Ympäristönsuojelulain myötä kunnilla on ollut mahdollisuus asettaa omat paikallisiin olosuhteisiin perustuvat ympäristönsuojelumääräykset. Määräyksillä voidaan edistää ympäristönsuojelulain täytäntöönpanoa paikallisella tasolla. Useat kunnat ovatkin laatineet ympäristönsuojelumääräykset ympäristönsuojelutyönsä tueksi.

Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräykset tulivat voimaan vuonna 2004. Vuosien varrella määräyksien soveltamisesta saadut kokemukset sekä lainsäädännön muutokset ovat tehneet tarpeelliseksi tarkastaa, onko määräyksiä syytä päivittää. Opinnäytetyön tavoitteena on luoda ehdotus Liedon kunnan määräysten päivittämiseksi. Samalla selvitetään, mikä merkitys ympäristönsuojelumääräyksillä on kunnan ympäristönsuojelutyössä viranomaisten näkökulmasta. Työ toteutetaan haastattelemalla viranomaisia sekä Liedon kunnassa että naapurikunnissa Turussa ja Kaarinassa, vertaamalla Liedon kunnan määräyksiä Turun ja Kaarinan määräyksiin sekä selvittämällä, tuoko muuttunut lainsäädäntö muutostarvetta Liedon kunnan määräysten sisältöön. Muutosehdotusten kriteereiksi on valikoitunut työn edetessä paikallisten olosuhteiden huomioiminen, lainsäädännön toiston välttäminen sekä valvottavuuden mahdollisuus.

Haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyä koskevien lainsäädännön muutosten myötä tulisi Liedon määräyksillä asettaa pohjavesi- ja ranta-alueille valtioneuvoston asetuksen (2011/209) mukaiset ohjeelliset puhdistuvaatimukset. Päivitysehdotukseen on myös otettu maalämpöputkistojen lämmönsiirtonesteitä ja lannan käsittelyä koskevia määräyksiä. Lisäksi ehdotukseen tehdään muutama pienempi päivitys. Haastatteluissa selviää, että määräyksiä pidetään hyvinkin tarpeellisina, vaikka erityisesti laadintavaiheeseen liittyvät rajoitteet koetaan haasteellisiksi.

---

Kieli: suomi

Avainsanat: ympäristönsuojelumääräykset, ympäristönsuojelulaki, hajajätevesiasetus

---

# EXAMENSARBETE

Författare: Anna Halonen

Utbildningsprogram och ort: Hållbar utveckling, Raseborg

Handledare: Maria Söderström

**Titel: Miljöskyddsföreskrifter i lokal miljöskyddsarbete** - förslag för uppdateringen av Lundo kommuns miljöskyddsföreskrifter

---

Datum      den 18 maj 2012      Sidantal    77      Bilagor    -

---

## Sammanfattning

Miljöskyddsarbete i kommunerna leds av miljöskyddslagen som trädde i kraft år 2000. Lagens syfte är att förebygga miljöföroreningar och säkra en hälsosam livsmiljö för människorna. Med lagen förenas den spridda lagstiftningen som gällde miljöskydd till en lag. Med miljöskyddslagen kom också möjligheten för kommunerna att sätta sina egna miljöskyddsföreskrifter som skall basera sig på lokala förhållanden. Föreskrifterna hjälper att verkställa miljöskyddslagen på lokal nivå. Många kommuner har sammanställt miljöskyddsföreskrifter för att stöda sitt miljöskyddsarbete.

Lundo kommuns föreskrifter trädde i kraft år 2004. Under åren har det skett ändringar i lagstiftningen och man har fått erfarenhet av tillämpningen av föreskrifterna. Nu blev det aktuellt att granska om det finns skäl att uppdatera kommunens föreskrifter. Syftet med examensarbetet är att skapa ett förslag för uppdatering av Lundo kommun miljöskyddsföreskrifter. Dessutom utreds vad betydelsen av miljöskyddsföreskrifter i kommunens miljöskydd är från myndigheternas synpunkt.

Arbetet genomfördes genom att intervjua myndigheter i Lundo kommun och i grannkommunerna Åbo och S:t Karins och benchmarka Lundo kommuns föreskrifter till Åbos och S:t Karins föreskrifter samt reda ut om den förändrade lagstiftningen påverkar innehållet i Lundo kommuns föreskrifter. Medan arbetet framskred valdes kriterier för uppdateringen. Kriterierna blev att beakta lokala förhållanden, undvika repetition av lagstiftningen och övervakningsmöjligheter.

På grund av ändringar i den lagstiftning som reglerar avloppshanteringen i glesbygden borde Lundo kommuns föreskrifter på grundvatten- och strandområdena ta i bruk den vägledande reningsnivån som ges i statrådets förordning (2011/209). I uppdateringsförslaget ingår också föreskrifter som gäller värmeöverföringsmedel samt hantering av gödsel. Dessutom föreslogs några mindre uppdateringar. Vid intervjuerna kom det fram att det finns en del problem angående föreskrifterna men i huvudsak upplever man att de ändå är mycket nödvändiga.

---

Språk: finska

Nyckelord: miljöskyddsbestämmelser, miljöskyddslagen, avloppsförordning

---

# BACHELOR'S THESIS

Author:

Degree Programme: Sustainable Development, Raseborg

Supervisors: Maria Söderström

**Title: Environmental Protection Regulations in Local Environmental Protection**  
– Suggestion for Updating of Environmental Protection Regulations of Lieto Municipality

---

|      |             |                 |    |            |   |
|------|-------------|-----------------|----|------------|---|
| Date | 18 May 2012 | Number of pages | 77 | Appendices | - |
|------|-------------|-----------------|----|------------|---|

---

## Summary

Environmental protection in municipalities is guided by the Environmental Protection Act which took effect in 2000. The aim of the act is to prevent the pollution of the environment and to safeguard a healthy environment for people to live in. With this act the previously scattered environmental legislation was unified. Along with the Environmental Protection Act came a possibility for municipalities to create their own environmental protection regulations based on the local conditions. With these regulations the act can be enforced on local level. Many municipalities have taken the possibility and composed regulations to support their environmental protection work.

Lieto municipality's regulations came into force in 2004. As years have passed the experiences gained from applying the regulations and changes in legislation gave reason to inspect if there is need to update the regulations. The aim of the thesis was to create a suggestion for updating Lieto municipality's regulations. The role of regulations in the environmental protection work in these municipalities, as seen from the authorities' point of view, is also investigated. The work was executed by interviewing authorities in the municipalities of Lieto and the neighbouring municipalities of Turku and Kaarina, by benchmarking Lieto's regulations with those of Turku and Kaarina, and by investigating if any changes in legislation caused the need to update the content of the regulations. Three criteria were considered before suggesting any regulations; a regulation should be based on local conditions, it shouldn't repeat any other legislation and there should be a possibility of monitoring whether the regulation is being followed..

Because of the changes in the legislation concerning treatment of wastewater, Lieto municipality should enforce on groundwater and shore areas the guidelines of cleaning requirements for especially sensitive areas set by Government Decree (2011/209). In the update suggestions also include chapters concerning the heat transfer liquids in geothermal pipes and the usage of farmyard manure. In addition, there are some minor updates in the suggestion. The conclusion from the interviews is that despite some problems regarding the regulations, they are necessary in the environmental work in municipalities.

---

Language: Finnish

Key words: environmental protection regulations, Environmental Protection Act

---

# Sisällysluettelo

|       |  |    |
|-------|--|----|
| 1     | Johdanto.....  | 1  |
| 2     | Kunta ympäristönsuojelun toteuttajana .....  | 2  |
| 3     | Ympäristönsuojelulaki ja ympäristönsuojelumääräykset.....                          | 6  |
| 4     | Kuntaliiton ohjeistus ympäristönsuojelumääräysten laadintaan .....                 | 10 |
| 4.1   | Määräysten laadintaprosessi pääpiirteittäin.....                                   | 10 |
| 4.2   | Perusteet määräysten laatimiseen .....   | 11 |
| 5     | Liedon kunta ympäristönsuojelumääräysten toteutusympäristönä .....                 | 12 |
| 5.1   | Luonnon olosuhteet ja elinkeinorakenne .....                                       | 12 |
| 5.2   | Liedon kunnan ympäristönsuojelun hallintomalli.....                                | 15 |
| 5.3   | Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräykset.....                                     | 17 |
| 6     | Kehittämistehtävä ja sen toteuttaminen.....  | 18 |
| 6.1   | Kehittämistehtävä.....   | 18 |
| 6.2   | Haastattelut .....   | 19 |
| 6.3   | Muiden kuntien ympäristönsuojelumääräykset.....                                    | 20 |
| 6.4   | Lainsäädännön muutokset .....  | 21 |
| 7     | Tulokset .....   | 21 |
| 7.1   | Viranomaisten näkemyksiä määräysten merkityksestä ja kehitystarpeesta              | 21 |
| 7.1.1 | Viranhaltijoiden tietämys ympäristönsuojelumääräyksistä .....                      | 22 |
| 7.1.2 | Kuntalaisten tietämys ympäristönsuojelumääräyksistä.....                           | 22 |
| 7.1.3 | Ympäristönsuojelumääräysten merkitys viranomaisten näkökulmasta                    | 24 |
| 7.1.4 | Ympäristönsuojelumääräysten laadintaan ja soveltamiseen liittyvät<br>haasteet..... | 25 |
| 7.1.5 | Viranomaisten muutosehdotuksia.....  | 27 |
| 7.2   | Muiden kuntien määräykset vertailukohtana.....                                     | 30 |
| 7.2.1 | Lannan käsittely.....  | 30 |
| 7.2.2 | Lämmönsiirtonesteet.....   | 32 |
| 7.2.3 | Viittaukset .....  | 34 |
| 7.2.4 | Poikkeus meluilmoitusvelvollisuudesta.....   | 34 |
| 7.2.5 | Kemikaalit ja jätteet.....   | 35 |
| 7.3   | Lainsäädännön muutoksien aiheuttama päivittämistarve .....                         | 35 |
| 7.3.1 | Haja-asutusalueiden jätevedet.....   | 35 |
| 7.3.2 | Ympäristönsuojelulain ja hajajätevesiasetuksen ongelmat.....                       | 36 |
| 7.3.3 | Ongelmajäte.....   | 43 |
| 7.3.4 | Rekisteröintimenettely.....  | 43 |
| 8     | Johtopäätökset: Ehdotus uusiksi ympäristönsuojelumääräyksiksi.....                 | 44 |

|      |  |    |
|------|--|----|
| 9    | Arviointi ja pohdinta .....                      | 63 |
| 10   | Svensk sammanfattning.....                       | 68 |
| 10.1 | Inledning.....                                   | 68 |
| 10.2 | Kommunens miljöskydd.....                        | 68 |
| 10.3 | Miljöskyddslag och miljöskyddsföreskrifter ..... | 69 |
| 10.4 | Forskningsuppgifter och metoder.....             | 70 |
| 10.5 | Resultat .....                                   | 71 |
|      | Lähdeluettelo.....                               | 73 |

## 1 Johdanto

Turvallinen ja viihtyisä ympäristö on Suomessa kansalaisten perusoikeus. Jokaisella on myös vastuu omasta ympäristöstään. (Perustuslaki 1999/731, 20 §.) Kunta on merkittävässä roolissa ympäristöasioiden edistämässä ja valvonnassa alueellaan.

Lainsäädäntö on ympäristöohjauksen tehokkaimpia työvälineitä ja merkittävässä asemassa ympäristötavoitteiden saavuttamisessa. Keskeinen kunnallista ympäristönsuojelua ohjaava säädös on ympäristönsuojelulaki (2000/86). Maaliskuun alusta vuonna 2000 voimaan tullut laki yhdisti aiemmin hajanaisen ympäristöä koskevan lainsäädännön. Ympäristönsuojelulaki koskee kaikkea toimintaa, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista ja sen tavoitteena on turvata ihmisille terveellinen ja viihtyisä elinympäristö sekä taata luonnontaloudellinen kestävyys ja ympäristön monimuotoisuus. Lain ytimen muodostaa ympäristölupajärjestelmä.

Laissa säädetään myös kuntien mahdollisuudesta asettaa omat ympäristönsuojelumääräykset ympäristönsuojelutyön ohjauskeinoksi. Ympäristönsuojelumääräysten avulla voidaan paikalliset olosuhteet huomioon ottaen panna ympäristönsuojelulaki täytäntöön. Määräyksiä voidaan antaa ympäristönsuojelulailla säädellyistä asioista ja siten täydentää lakia sekä sen nojalla annettuja asetuksia ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi paikallisella tasolla.

Opinnäytetyössä tarkastellaan ympäristönsuojelumääräyksiä. Kohdealueella Liedon kunnassa, on ollut ympäristönsuojelumääräykset vuodesta 2004 saakka. Työn tavoitteena on hahmottaa nykyisten määräysten päivitystarpeet ja luoda ehdotus päivityksen suorittamiseksi. Tavoitteena on myös selvittää, miten merkityksellisiksi kunnalliset viranhaltijat kokevat melko uudet ympäristönsuojelumääräykset työnsä kannalta.

Opinnäytetyö jakaantuu neljään tutkimustehtävään. Ensimmäinen tutkimustehtävä on selvittää viranhaltijoita haastatteleamalla, mikä merkitys ympäristönsuojelumääräyksillä yleisesti on. Mahdollisuus määräysten laadintaan on kunnilla ollut vuodesta 2000 saakka, joten on ajankohtaista tarkastella viranhaltijoiden määräyksistä saatuja kokemuksia sekä näkemyksiä niiden tarpeellisuudesta ja toimivuudesta kunnan viranomaisen tehtävissä.

Toinen tutkimustehtävä on nykyisistä määräyksistä saatujen kokemusten perusteella määrittellä muutostarpeet. Liedon kunnan viranomaisilla on noin seitsemän vuoden

kokemus määräysten soveltamisesta ja näin ollen myös tietoa siitä, miltä osin määräykset ovat toimivat ja mitä tulisi muuttaa.

Kolmas tutkimustehtävä on selvittää, onko naapurikuntien määräyksissä sellaisia asioita, jotka saattaisivat olla tarpeellisia myös Liedon kunnassa. Liedon kunta aloitti ympäristönsuojelumääräysten laadinnan yhteistyössä muun muassa Turun ja Kaarinan kuntien kanssa ja näiden kuntien määräykset ovat monilta osin vastaavat. Sekä Turussa että Kaarinassa määräyksiä on ehditty niiden voimaantulon jälkeen päivittää jo ainakin kertaalleen. Näiden kuntien määräyksissä saattaa olla kohtia, jotka olisivat hyödyllisiä myös Liedossa. Lisäksi haastatellaan Turun ja Kaarinan ympäristöviranhaltijoita ja selvitetään, onko näissä kunnissa määräyksiin tulossa muutoksia.

Neljäs tutkimustehtävä on selvittää, miten muuttunut lainsäädäntö vaikuttaa Liedon määräysten sisältöön. Monessa kunnassa on edessä määräysten tarkistaminen vuonna 2011 muuttuneen haja-asutusalueen jätevesiä koskevan lainsäädännön myötä. Myös Liedossa on tarkastettava, miten nämä muutokset vaikuttavat kunnan määräyksiin. Samalla selvitetään, onko määräysten voimaan tulon jälkeen tapahtunut muuta lainsäädännön muutosta, joka saattaisi vaikuttaa määräysten sisältöön.

Opinnäytetyön teoriaviitekehys kuvataan luvuissa 2–5. Luvussa kaksi käsitellään kuntaa ympäristönsuojelun toteuttajana ja ympäristönsuojeluviranomaisen tehtäviä. Kolmannessa luvussa käsitellään perusteellisemmin ympäristönsuojelulakia, sen historiaa sekä ympäristönsuojelumääräyksiä. Neljännessä luvussa perehdytään Kuntaliiton antamiin ohjeisiin ympäristönsuojelumääräysten laadinnalle ja viides luku käsittelee Liedon kuntaa määräysten toteutusympäristönä. Kuudennessa luvussa tarkennetaan kehittämistehtävä ja toteutusmenetelmät. Seitsemännessä luvussa esitellään saatuja tuloksia, joista muodostetaan kahdeksannen luvun ehdotus päivitysluonnoksista. Viimeinen, yhdeksäs luku sisältää pohdintaa tuloksista sekä työn arviointia.

## **2 Kunta ympäristönsuojelun toteuttajana**

Perustuslain (1999/731) mukaan julkisen vallan on pyrittävä takaamaan kaikille kansalaisille terveellinen elinympäristö sekä mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöään koskevaan päätöksentekoon. Kunnilla on valtion ohella vastuu näiden perusoikeuksien toteuttamisesta ja niille kuuluu osa ympäristönsuojeluhallinnosta ja viranomaistehtävistä (Mansikkamäki 2004, 6).



Laissa kuntien ympäristönsuojeluhallinnosta (1986/64) säädetään, että kuntien tulee edistää ympäristönsuojelua alueellaan niin, että ympäristöä suojelemalla, hoitamalla ja kehittämällä asukkaille taataan terveellinen, viihtyisä ja virikkeellinen elinympäristö, joka on samalla myös luonnontaloudellisesti kestävä (Laki kuntien ympäristönsuojeluhallinnosta 1986/64, 3 §).

Kunta määrää ympäristönsuojeluviranomaisen, joka ei voi olla kunnanhallitus. Kunnissa toimiva ympäristönsuojeluviranomainen on aina enemmän kuin yksi henkilö. Ympäristönsuojeluasioista päättää monijäseninen lautakunta tai useamman kunnan yhteislautakunta tai kuntayhtymä. Ympäristönsuojelulain alaisissa asioissa ympäristönsuojeluviranomaisella on itsenäinen asema suhteessa kunnan muihin viranomaisiin ja valtioon eikä esimerkiksi kunnanhallitus voi ottaa käsiteltäväksi kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päättämää asiaa. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo ympäristönsuojelun yleistä etua paikallisella tasolla. (Eräkö ym. 2010, 4.)

Ympäristönsuojeluviranomaiselle on määrätty tehtäviä mm. laissa kuntien ympäristönsuojeluhallinnosta (1986/64), ympäristönsuojelulaissa (2000/86), vesilaissa (2011/587), vesihuoltolaissa (2001/119), jätelaisissa (1993/1072), (2011/646), maastoliikennelaissa (1995/1710) ja vesiliikennelaissa (1996/463). Lisäksi joissakin lakien nojalla annetuissa asetuksissa sekä valtion tai ympäristöministeriön päätöksissä on säädetty ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävistä. On myös tehtäviä, joita ei suoraan laeissa ole säädetty millekään tietylle viranomaiselle, mutta jotka usein kuitenkin kunnissa määrätään ympäristönsuojeluviranomaiselle. (Efeko 2006, 2.) Taulukossa 1 on lista niistä tehtävistä, jotka on kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle osoitettu laissa kuntien ympäristönsuojeluhallinnosta (1986/64).

*Taulukko 1. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät (Laki kuntien ympäristönsuojeluhallinnosta 1986/64.)*

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on ympäristönsuojelun valvomiseksi ja edistämiseksi kunnassa

- 1) huolehtia sen hoidettaviksi laissa tai sen nojalla säädetyistä tai määrätyistä tehtävistä
- 2) huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelun suunnittelusta ja kehittämisestä;
- 3) huolehtia ympäristön tilan seurannasta sekä siihen liittyvistä selvityksistä ja tutkimuksista;
- 4) osallistua kunnassa tarvittavan ympäristönsuojelua koskevan ohjauksen ja neuvonnan järjestämiseen
- 5) antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille
- 6) huolehtia omalta osaltaan ympäristönsuojelua koskevasta tiedottamisesta, valistuksesta ja koulutuksesta kunnassa;
- 7) edistää kunnan yhteistyötä muiden viranomaisten ja yhteisöjen kanssa ympäristönsuojeluasiassa sekä
- 8) suorittaa muut sille johtosäännöllä määrätyt tehtävät.

Kaikkiaan on kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle lainsäädännössä määrätty erittäin suuri määrä erilaisia tehtäviä. Tehtävien määrä on kahdenkymmenen vuoden aikana yli seitsenkertaistunut ja uusia säädöksiä tulee vuosittain seitsemästä kahdeksaan. (Eränkö ym. 2010, 4.)

Ympäristönsuojeluviranomaisen lisäksi muut kunnan hallintosektorit vaikuttavat ympäristönsuojeluun joko suoraan tai välillisesti. Kunnat muun muassa vastaavat omalta osaltaan jäte- ja vesihuollon järjestämisestä ja maankäytön suunnittelusta. Lisäksi kunnat ovat maanomistajia. (Mansikkamäki 2004, 6.)

Keskeisiä kunnan toimielimiä kunnan ympäristönsuojelutehtävissä ovat kunnanvaltuusto, kunnanhallitus ja ympäristönsuojeluviranomainen. Kunnanvaltuusto vastaa pääpiirteissään kunnan toiminnasta ja taloudesta. Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta, edustaa kuntaa ja käyttää kunnan puhevaltaa ja valvoo kunnan etua. Ympäristönsuojelun kannalta on kunnanhallitus vastuussa yleisen suunnittelun johtamisesta sekä ympäristönsuojelun huomioonottamisesta kunnan muussa toiminnassa. Asiantuntijuuden ja riippumattomuuden varmistamiseksi ei kunnanhallitus voi kuitenkaan toimia ympäristönsuojeluviranomaisena. Lisäksi on katsottu, ettei vastuuta

ympäristönsuojelusta voida asettaa sellaiselle taholle, joka on vastuussa myös ympäristöä kuormittavien toimintojen järjestämisestä kuten jätehuollosta ja energiantuotannosta. (Eränkö ym. 2010, 7.)

Ympäristönsuojelu kunnissa on läheisissä tekemisissä rakennusvalvonnan, ympäristöterveydensuojelun sekä maankäytön suunnittelun kanssa eikä ympäristönsuojelua voi toteuttaa ilman yhteistyötä muiden yksiköiden kanssa (Mansikkamaa 2004, 43).

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen voidaan katsoa toimivan kahdessa roolissa: viranomaisena ja vaikuttajana. Viranomaistehtäviin kuuluu julkisen vallan käyttö, päätösten teko ja tuomioiden langettaminen. Vaikuttajana se ajaa ympäristönsuojelun yleistä etua kunnassa. (Eränkö ym. 2010, 7.)

Vaikka ympäristönsuojeluviranomainen on ympäristöasioissa itsenäinen ja riippumaton auktoriteetti, jonka päätösvaltaa muut kunnan elimet eivät voi itselleen ottaa, on viranomaisen päätösvalta melko tarkasti rajattu. Esimerkiksi ympäristölupa on myönnettävä toiminnalle, joka täyttää asetetut vaatimukset, vaikka toiminta olisi epämiellyttävää taikka vastoin yleistä tahtoa. (Eränkö ym. 2010, 7.) Lisäksi ympäristöviranomaisen tulee ottaa ratkaisussaan huomioon laillisuus-, tarkoitussidonnaisuus-, suhteellisuus-, puolueettomuus- ja yhdenvertaisuusperiaatteet: ympäristönsuojeluviranomaisen toimien on oltava tasapuolisia, kohdistuttava yksinomaan lain mukaan hyväksyttäviin tarkoituksiin, oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden ja puolueettomia sekä kohdeltava kaikkia samanarvoisesti. (Eränkö ym. 2010, 8.) Yleisenä ympäristöpoliittisena vaikuttajana lautakunnalla on vapaamat kädet, mutta yleensä lautakunnan odotetaan toimivan ympäristöasioiden puolestapuhujana (Eränkö ym. 2010, 8).

Kaikkea kunnan toimintaa koskee ympäristön huomioon ottaminen. Kunnanhallitus toimii ympäristönsuojelun yleissuunnittelijana ja on vastuussa ympäristönsuojelun huomioon ottamisesta kunnan muussa toiminnassa. Keskeisistä linjauksista, kuten kunnan ympäristöohjelman hyväksymisestä päättää kunnanvaltuusto. Hallintokuntien vastuulla on omalta osaltaan pyrkiä takaamaan asukkaille viihtyisä, terveellinen ja lunnontaloudellisesti kestävä ympäristö. (Eränkö ym. 2010, 9.)

### 3 Ympäristönsuojelulaki ja ympäristönsuojelumääräykset

Kunnan ympäristönsuojelua ohjaava laki on ympäristönsuojelulaki.

Ympäristönsuojelulaki (2000/86) tuli voimaan 1.3.2000. Lain tavoittena oli yhtenäistää aiemmin hajanaista ympäristöä koskevaa lainsäädäntöä sekä uudistaa ympäristön pilaantumista ehkäisevää lupajärjestelmää. Lakien yhtenäistämällä haluttiin helpottaa ympäristöhaittojen kokonaisvaltaista tarkastelua, parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon sekä edistää kustannustehokkaiden ympäristönsuojelutoimien käyttöönottoa. (HE 84/1999.)

Lain pääasiallinen tavoite oli luoda yhtenäinen lupajärjestelmä, jossa kaikki päästöjä koskevat luvat yhdistyy yhdeksi ympäristön eri osiin kohdistuvat pilaantumisvaikutukset tasaveroisesti huomioon ottavaksi ympäristöluvaksi. Tällöin yksi laitos tarvitsee vain yhden luvan. (HE 84/1999.)

Tämän uudistustarpeen aiheutti pääasiallisesti Euroopan yhteisön ympäristönsuojelulainsäädäntö. Yhdennetty pilaantumisen ehkäisyä ja valvontaa koskeva YPEV (IPPC)-direktiivi säätelee toiminnanharjoittajien ympäristöä koskevia perusvelvollisuuksia, kuten velvollisuutta ehkäistä haittoja sekä velvollisuutta käyttää parasta mahdollista tekniikkaa. Tärkeintä direktiivissä on kuitenkin asetettu yhdennetty lupakäsittely tietynlaisten laitosten ympäristövaikutuksille. (Hollo 2004, 314-315.)

Direktiivi saatettiin Suomessa voimaan ympäristönsuojelulaille, jonka ytimenä onkin ympäristölupajärjestelmä. Ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa oli lainsäädäntö ja lupajärjestelmä Suomessa jakaantunut, vaikka vuonna 1992 voimaantulleella ympäristölupamenettelylailla (1991/735) yhtenäistettiin ilmansuojelulakiin, jätelakiin, terveydensuojelulakiin ja naapuruussuhdelakiin perustuvia lupia. Vesilaki oli kuitenkin jäänyt edelleen erilliseksi kokonaisuudeksi, mikä tarkoitti, että tietyn laitoksen jätevesiä koskevat luvat myönsi vesioikeus, kun taas esimerkiksi ilmansuojelua koskevat asiat hoiti alueellinen ympäristökeskus tai kunta. (HE 84/1999.)

Tällaisenaan lainsäädännön rakenne ei vastannut IPPC-direktiivin vaatimusta ympäristön huomioon ottamista kokonaisuutena lupamenettelyssä. Ympäristölupia ja vesien pilaamislupia koskeva lainsäädäntö ja päätöksentekojärjestelmä oli yhtenäistettävä. Luvan tarpeesta, luvan myöntämisen edellytyksistä, lupamääräyksistä ja valvonnasta oli säädeltävä yhtenäisesti ja saman viranomaisen oli voitava ratkaista yhden laitoksen ympäristöluvasta kokonaisuudessaan. (HE 84/1999.)

Lupasäännöksistä muodostui uuden ympäristönsuojelulain keskeinen sisältö, mutta samalla koettiin tarpeelliseksi uudistaa koko ympäristön pilaantumisen torjuntaa koskeva lainsäädäntö. Aiemmin eri ympäristön osien suojelusta säädettiin eri laeissa, esimerkiksi ilmansuojelusta ilmansuojelulaissa ja vesien suojelusta vesilaissa. Ympäristönsuojelulailla haluttiin yhdistää hajanainen ympäristölainsäädäntö yhteen lakiin ja luoda ympäristönsuojelun yleislaki, jossa olisi säännökset yleisistä periaatteista ja velvollisuuksista, valvonnasta ja muutoksenhausta. Lain voimaantulon myötä kumoutui usea vanhempi laki, kuten esimerkiksi ilmansuojelulaki sekä meluntorjuntalaki (HE 84/1999.)

Ympäristönsuojelulainsäädännön mukana tulivat ympäristönsuojelumääräykset uutena keinona ympäristönsuojelussa. Ympäristönsuojelulain ja valtioneuvoston tai ympäristöministeriön antamien asetusten yleisluontoisuuden vuoksi koettiin tarpeelliseksi antaa kunnille mahdollisuus säätää täydentäviä ja käytännön tilanteita selventäviä paikallisilla olosuhteilla perusteltuja määräyksiä. Määräykset koettiin joustavaksi ja tehokkaaksi keinoksi estää paikallista ympäristön pilaantumista. Ympäristönsuojelumääräyksistä säädetään ympäristönsuojelulain 19 §:ssä, joka esitetään taulukossa 2. (HE 84/1999.)

## Taulukko 2. Ympäristönsuojelulain 19 §.

### Kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Kunnanvaltuusto voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä (*kunnan ympäristönsuojelumääräykset*). Määräykset eivät voi koskea tämän lain mukaan luvanvaraista toimintaa eivätkä 30 §:n 3 momentissa, 62 §:ssä tai 78 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset eivät myöskään voi koskea toimintaa, jonka ympäristönsuojeluvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksessa ja joka rekisteröidään tietojärjestelmään siten kuin 65 §:n 1 tai 2 momentissa säädetään.

Määräykset voivat koskea:

- 1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;
- 2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai värinän torjuntaa;
- 3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;
- 4) alueita, joilla ympäristön erityisen pilaantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön taikka ojaan, lähteeseen, tekolammikkoon tai vesilain 1 luvun 3 §:n 1 momentin 6 kohdan mukaiseen noroon;
- 5) vyöhykkeitä ja alueita, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;
- 6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista; sekä
- 7) vesien ja meriympäristön tilan parantamista koskevia toimia, jotka ovat vesienhoidon ja merenhoidon järjestämisestä annetun lain (1299/2004) mukaisen vesienhoitosuunnitelman tai merenhoitosuunnitelman mukaan tarpeellisia.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksestä siinä mainituin perustein.

Ennen ympäristönsuojelumääräysten antamista on asianomaiselle elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen. Päätös ympäristönsuojelumääräysten hyväksymisestä annetaan tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun kuulutus on asetettu yleisesti nähtäville. Samoin on kuulutettava ympäristönsuojelumääräysten voimaantulosta. Määräykset on lähetettävä tiedoksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle.

Ympäristönsuojelumääräykset annetaan ympäristönsuojelulain täytäntöönpanemiseksi ja niiden tulisi perustua lain säännöksiin tai sen nojalla annettujen säädösten konkretisointiin

ympäristön suojelemiseksi paikallisesti. Näin ollen määräysten antaminen on tarpeetonta, jos ympäristön pilaantumista ei aiheudu muutoin riittäviä suojelutoimia noudatettaessa. (HE 84/1999.)

Määräykset voidaan antaa toimista, rajoituksista ja rakennelmista, joiden avulla ehkäistään päästöjä ja niiden haittavaikutuksia. Ympäristönsuojelumääräykset voidaan antaa joko koko kuntaa tai vain tiettyä kunnan osaa koskevana. Esimerkiksi melurajat voivat olla aiheelliset lähellä asutusalueita. Määräysten tulisi koskea vain rajattuja toimintoja tai käyttäytymistä, jota ei muuten voida säädellä. (Vitikka & Valpasvuo 2005, 5-6.)

Ympäristönsuojelumääräykset antaa kunnanvaltuusto, mutta valmisteluista vastaa usein ympäristönsuojeluviranomainen. Määräysten tulee perustua ympäristönsuojelulakiin tai sen nojalla annettuihin säädöksiin. Tavoitteena on ehkäistä ympäristöhaittoja, jotka saattavat paikallisten olosuhteiden luonteen vuoksi syntyä ihmisen toiminnan seurauksena. Määräykset siis täydentävät ympäristönsuojelulakia, joka yleisen, koko maata koskevan luonteensa vuoksi ei ota huomioon tiettyjen alueiden erityispiirteitä. On oleellista selvittää, mitkä ovat nämä paikalliset olosuhteet tai alueet, jotka vaativat määräysten laatimista. Määräykset täytyy myös pystyä yksityiskohtaisesti perustelemaan. Määräyksillä voidaan tiukentaa ympäristönsuojelun valtakunnallista tasoa, jolloin paikallisilla olosuhteilla perustelemisen tulee olla erityisen hyvä. (Eräkö ym. 2010, 13.)

Ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on:

- selventää velvoituksia ja käytännön tilanteita ympäristöhaittojen ehkäisemiseksi
- vahvistaa paikallista identiteettiä
- edistää kunnan ympäristönsuojelullisesti arvokkaiden ominaispiirteiden säilyttämistä
- toteuttaa kunnan ympäristöpolitiikkaa
- edistää kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskeviin päätöksiin

(Eräkö ym. 2010, 13).

Tilastoja siitä, kuinka monella Suomen kunnalla on ympäristönsuojelumääräykset käytössään vuonna 2011 ei ainakaan Kuntaliitolla ole laadittuna (Valpasvuo Vesa 7.12.2011, henkilökohtainen tiedonanto). Suomen Ympäristökeskus selvitti vuonna 2008, miten kunnat ottavat hajajätevesiasetuksen huomioon ympäristönsuojelumääräyksissä.

Selvityksessä olivat mukana kaikki Suomen kunnat lukuun ottamatta Ahvenanmaan kuntia, eli yhteensä 399 kuntaa. Tuolloin voimassaolevat määräykset löytyivät 98 kunnalta ja niitä oli myös tekeillä 98 kunnassa. Suurin osa määräyksistä oli tullut voimaan vuonna 2004 tai sen jälkeen. Joissain kunnissa oli kunnanvaltuusto jo hyväksynyt määräykset, mutta valitusten tai muiden syiden vuoksi ne eivät olleet vielä voimassa. Jos kaikki tuolloin työn alla olleet määräykset tulisivat lainvoimaisiksi, olisi noin puolella Suomen kunnista ympäristönsuojelumääräykset. Kunnissa, joissa ei määräyksiä ollut edes tekeillä, syyksi ilmoitettiin resurssien puute tai se, ettei niitä koettu tarpeellisiksi. Lisäksi kuntaliitokset aiheuttivat keskeytyksiä tai lykkäyksiä määräysten laadinnalle. (Koskinen 2008.)

## **4 Kuntaliiton ohjeistus ympäristönsuojelumääräysten laadintaan**

Kuntaliitto on antanut kunnille ohjeistukset ympäristönsuojelumääräysten laadintaan. Kunnan ympäristönsuojelumääräykset -opas keskittyy määräysten perusteluihin ja antaa esimerkit yleisimmistä määräyksistä. Lisäksi oppaassa neuvotaan mistä muualta löytyy määräysten kannalta oleellisia säädöksiä. (Eränkö 2011.)

### **4.1 Määräysten laadintaprosessi pääpiirteittäin**

Ympäristönsuojelumääräyksiä vastaavia kunnallisia sääntöjä ovat terveydensuojelujärjestykset, rakennusjärjestykset sekä jätehuoltomääräykset. Lisäksi kaavamääräykset saattavat sisältää määräyksiä, jotka koskevat ympäristönsuojelua. Nämä kunnalliset säännöt ovat osittain päällekkäisiä, joten ympäristönsuojelumääräykset on perusteltua laatia yhteistyössä muiden kunnan viranomaisten kanssa. Erityisesti rakennus- ja terveydensuojeluviranomaisen osallistuminen määräysten laadintaan on tärkeää ristiriitaisten sääntöjen välttämiseksi. Lisäksi voi olla perusteltua valmistella määräyksiä yhteistyössä naapurikuntien kanssa ja toisiaan vastaavissa olosuhteissa pitäisikin pyrkiä samankaltaisiin määräyksiin. (Vitikka & Valpasvuo 2005, 3.)

Kuntalaisten vaikuttamismahdollisuuksien takaamiseksi määräyksiä valmistellessa on tärkeää olla yhteydessä niihin yhteisöihin ja muihin ryhmiin, joiden toimialaa määräykset tulisivat koskemaan. Ympäristönsuojelumääräysten valmistelusta tulee kuuluttaa ja tiedottaa avoimesti sekä tarjota kuntalaisille mahdollisuus vaikuttaa määräysten valmisteluun. (Vitikka & Valpasvuo 2005, 4.)



Luonnosvaiheessa määräyksistä pyydetään lausunnot. Asianomaisen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lausunto on oleellinen. Lisäksi kunnan eri viranomaisilta on hyvä tehtävien ja toimivallan jaosta riippuen pyytää lausunnot, kuten myös asianomaisilta yhdistyksiltä ja kansalaisjärjestöiltä. (Vitikka & Valpasvuo 2005, 4-5.)

Hallintolain (2003/434) 41 §:ssä säädetään ympäristönsuojelumääräysten valmistelusta ja vaikuttamismahdollisuuksien varaamisesta. Valmistelusta on tiedotettava asian laajuuden ja merkityksen kannalta sopivalla tavalla.

Ympäristönsuojelulain 19 §:n 1 momentin mukaan määräykset antaa kunnanvaltuusto. Määräysten hyväksymisestä ilmoitetaan kuten kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Kuntalain (1995/365) 64 §:n mukaan ne saatetaan tiedoksi julkaisemalla ne julkisten kuulutusten ilmoitustaululla sekä harkinnan mukaan muulla tavalla. Myös määräysten käyttöönotosta on kuulutettava. Hyväksymisestä ja käyttöönotosta voidaan ilmoittaa samanaikaisesti. Määräyksistä voi valittaa kuten kuntalaisissa säädetään.

## **4.2 Perusteet määräysten laatimiseen**

Ympäristönsuojelumääräysten tulee perustua ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseen ja paikallisiin olosuhteisiin. Määräyksiä laadittaessa on keskeistä selvittää, mitkä ovat ne paikalliset olosuhteet ja alueet, jotka kaipaavat yleisiä määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräykset voidaan antaa koko kuntaa tai vain sen osaa koskevinä. Tällaisia olosuhteita ovat tyypillisesti esimerkiksi pohjavesi- ja ranta-alueet sekä taajaan asutut alueet. Alueiden rajauksille tulee olla perusteet ja niiden täytyy olla yksiselitteiset ja selkeät. (Vitikka & Valpasvuo 2005, 5-6.)

Ympäristönsuojelumääräyksiä tulee olla myös sanamuodoltaan ja sisällöltään yksiselitteiset. Niihin on myös turha sisällyttää asioita, joista on jo säädetty lailla tai asetuksella, jos näitä lakeja tai asetuksia noudattamalla voidaan ympäristön pilaantuminen ehkäistä. (Vitikka & Valpasvuo 2005, 6.)

Jokainen määräys tulisi perustella siten, että määräyksen tarpeellisuus ja soveltamisala on ymmärrettävissä ja mahdolliset ammattisanat tarvittaessa selventää niin, että maallikko ymmärtää, mitä termillä tarkoitetaan. Perustelemattomat, tarpeettoman tiukat tai yksilön oikeuksia rajoittavat määräykset voivat tulla kumotuiksi, joten huolellinen valmistelu on välttämätöntä. Määräyksiin voidaan haluttaessa lisätä viittauksia, suosituksia ja ohjeita, jolloin ne toimivat myös neuvontavälineinä ja edistävät näin ympäristön pilaantumisen

ehkäisyä. Tällöin on kuitenkin tarkoin eroteltava sitovat määräykset ja ohjeistus toisistaan. (Vitikka & Valpasvuo 2005, 6.)

Määräysten sisällölliseen jaotteluun ei ole yhtä ainoata mallia. Jokainen kunta on erilainen ja näin ollen myös määräykset poikkeavat toisistaan. Käytännössä toimiva ja helposti ymmärrettävä tapa jaotella määräykset on luvuittain alkaen esimerkiksi yleisistä määräyksistä. Aineelliset määräykset voidaan jaotella kappaleiksi päästölähteittäin kuten jätevedet, melu, kemikaalit jne. Lisäksi oman kappaleensa saa voimaantulosäännökset ja mahdolliset siirtymäsäännökset. (Vitikka & Valpasvuo 2005, 7.)

Määräys syrjäytyy jos samasta asiasta annetaan myöhemmin ylemmän asteinen normi, eikä määräys myöskään voi olla ristiriidassa ylemmän asteen normin kanssa. On mahdollista, että määräys on ankarampi kuin laki edellyttää, mutta tällöin on pystyttävä paikallisilla olosuhteilla perustelemaan määräyksen ankaruuden tarpeellisuus. Muiden kunnan viranomaisten on myös työssään otettava huomioon, mitä ympäristönsuojelumääräyksissä on säädetty. Jos muissa kunnan säädöshierarkkisesti saman tasoisissa säännöissä on säädetty samasta asiasta kuin ympäristönsuojelumääräyksissä, on noudatettava ympäristönsuojelumääräyksiä, sillä ne on annettu ympäristönsuojelullisin perustein. (Vitikka & Valpasvuo 2005, 7.) Ympäristönsuojelulain 19 §:n 2 momentin mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi kuitenkin myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksistä.

## **5 Liedon kunta ympäristönsuojelumääräysten toteutusympäristönä**

Luvussa käsitellään Liedon kunnan määräysten sisältöön vaikuttavia olosuhteita ja ympäristönsuojelun hallintomallia. Lisäksi esitellään kunnan nykyiset määräykset pääpiirteittäin.

### **5.1 Luonnon olosuhteet ja elinkeinorakenne**

Lieto on reilun 16 500 asukkaan kasvava kunta Varsinais-Suomessa (Väestörekisterikeskus 2011). Kuvassa 1 näkyy Liedon sijainti. Vuonna 2011 kunnan väkiluku kasvoi noin 300 henkilöllä, kun viimeisen kymmenen vuoden ajan kunnan väkiluku on noussut vuosittain keskimäärin 210 hengellä (Lavonen 2011).

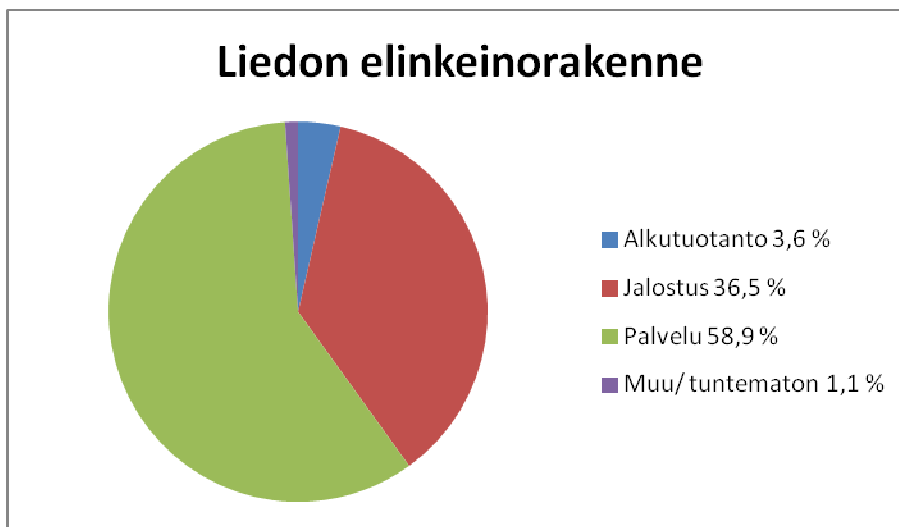


*Kuva 1. Kartta Varsinais-Suomen kunnista ja Liedon kunnan sijainnista (Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä 2012, mukailten. )*

Vuonna 2001 tehdyn kartoituksen mukaan Liedon kunnan alueella on seitsemän merkittävää pohjavesialuetta, joiden antoisuus on yhteensä 2750 m<sup>3</sup> vuorokaudessa. Kunnan vesijohtovesi johdetaan kuitenkin Oripää-Virttaan harjualueelta, eikä oman kunnan pohjavesistä. (Lieto 2008a.) Liedon noin 200 km<sup>2</sup> pinta-alasta vain 1,3 km<sup>2</sup> eli 0,6% muodostuu vesistöistä. Tästä huolimatta Liedon vesistöt ovat merkityksellisiä Saaristomeren ja myös koko Itämeren hyvinvoinnin kannalta. Kunnan vesistöistä tärkeimmät ovat Aurajoki sivuhaaroineen sekä Liedon ja Kaarinan rajalla sijaitseva Littoistenjärvi. Vesistöjen suurimmat rehevöittäjät Liedon kunnassa ovat haja-asutusalueen jätevedet sekä maa- ja metsätalouden ravinteet. Varsinais-Suomessa erityisesti peltoviljelyn vesiensuojelutarve on suuri. (Lieto 2009a.)

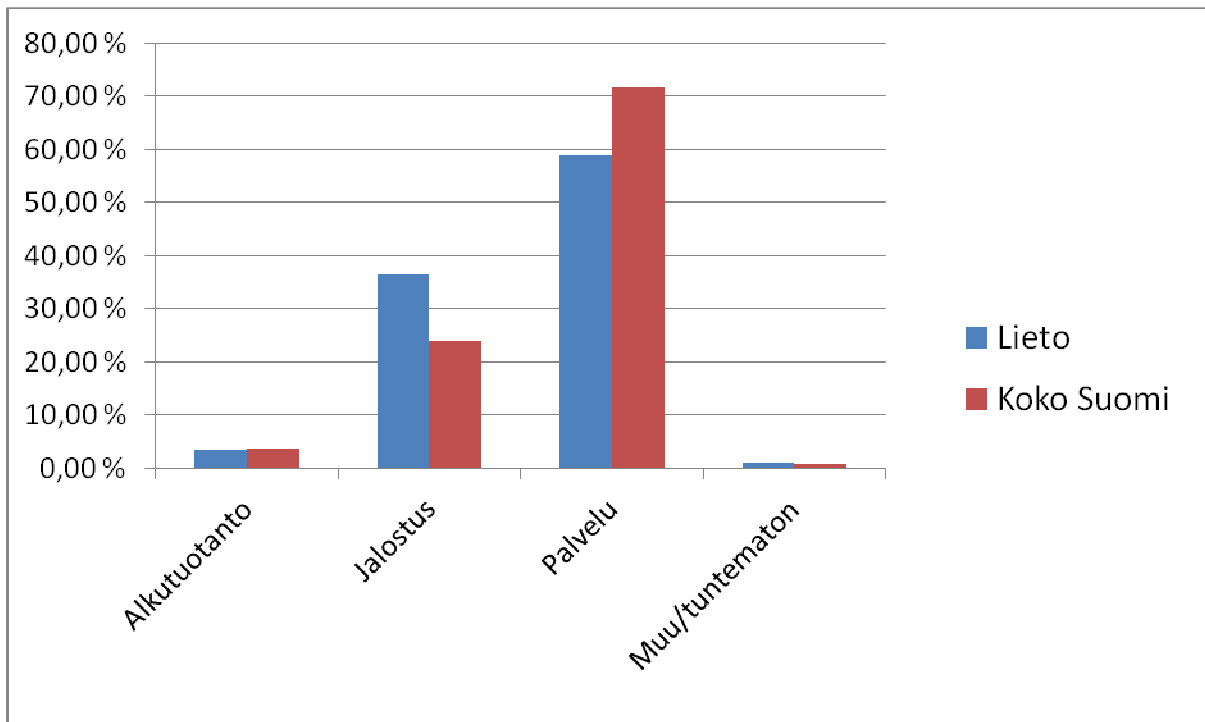
Liedon kunnassa oli vuonna 2009 177 maatilaa ja peltoa 9175 hehtaaria (Lieto 2009b). Keskimääräinen tilakoko kunnassa oli tuolloin 51,84 hehtaaria (Lieto 2009b), kun koko maan keskimääräinen tilakoko oli noin 36 hehtaaria. Varsinais-Suomessa vastaava luku oli 43,6 hehtaaria (Tike 2010, 30). Liedon tilat ovat siis jonkin verran Varsinais-Suomen keskiarvoa ja reilusti koko maan keskiarvoa suurempia.

Alkutuotannosta, johon maa- ja metsätalous lukeutuvat, saa elannon 3,6 % kuntalaisista. Yli puolet kuntalaisista saa elantonsa palvelualalta. (Tilastokeskus). Tilastokeskuksen tiedoista laadittu kuvio 2 havainnollistaa elinkeinorakennetta Liedon kunnassa.



*Kuvio 2. Liedon elinkeinorakenne (Tilastokeskus.)*

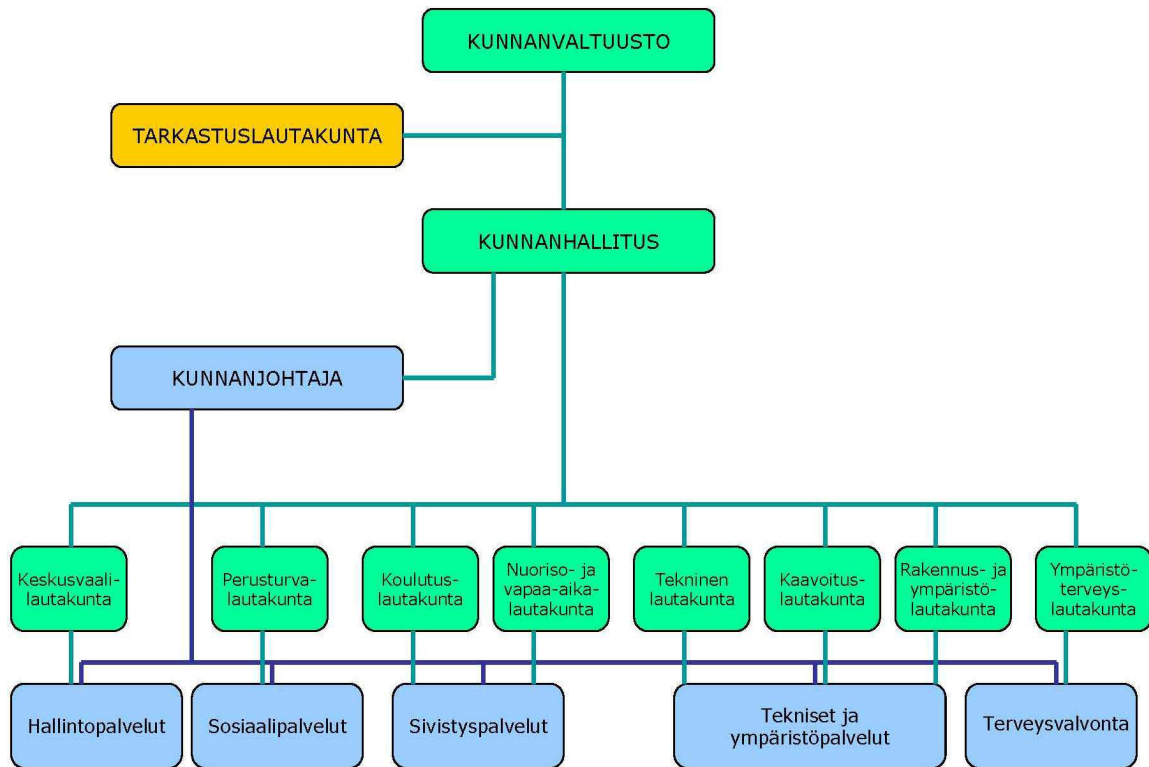
Suomen keskivertaiseen elinkeinorakenteeseen verrattuna Liedon elinkeinorakenteessa on painotusta jalostuksen osa-alueella palvelualojen kustannuksella. Alkutuotannon osuus vastaa koko Suomen keskiarvoa. (Tilastokeskus). Kuviossa 3 esitetään Liedon elinkeinorakenne verrattuna koko Suomen vastaavaan.



*Kuvio 3. Liedon kunnan elinkeinorakenne verrattuna koko Suomen elinkeinorakenteeseen. (Tilastokeskus.)*

## 5.2 Liedon kunnan ympäristönsuojelun hallintomalli

Liedon kunnassa ympäristönsuojelutoimi on osa teknisiä ja ympäristöpalveluita, jonka toimialaan kuuluu myös muun muassa yhdyskuntatekniikka, kaavoitus- ja maankäyttö sekä rakennusvalvonta. Tekniset ja ympäristöpalvelut toimii kolmen lautakunnan alaisena. Nämä lautakunnat ovat tekninen lautakunta, kaavoituslautakunta sekä rakennus- ja ympäristölautakunta. Rakennus- ja ympäristölautakunta toimii Liedon kunnan ympäristöviranomaisena. Kuviolla 4 on havainnollistettu Liedon kunnan hallinnon rakennetta.



Kuvio 4. Liedon kunnan hallintomalli (Lieto 2005.)

Liedon kunta vastaa omasta ympäristönsuojelutoimestaan. Ympäristönsuojelutoimessa työskentelee vakinaisesti kolme henkilöä; ympäristöpäällikkö, ympäristötarkastaja sekä sihteeri, joka työskentelee myös rakennusvalvonnan puolella. Liedon kunnan ympäristönsuojelun toimipiste on Liedon kunnantalolla, joka on esiintyy kuvassa 5.



*Kuva 5. Liedon kunnantalo. Liedon kunnantalossa sijaitsee ympäristönsuojelutoimen lisäksi muun muassa kaavoitustoimi, rakennusvalvonta ja osa ympäristöterveydenhuollon alueellista yksikköä.*

### **5.3 Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräykset**

Liedon kunta aloitti ympäristönsuojelumääräysten laadinnan vuonna 2000 yhteistyössä Turun, Kaarinan, Naantalien ja Raision kuntien kanssa. Kunnan määräysluonnoksista kuulutettiin ja ne olivat nähtävillä vuoden vaihteessa 2002-2003. Luonnoksesta saapui tuolloin 14 lausuntoa, joiden perusteella valmistelua jatkettiin. (Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräysten perustelut). Määräykset astuivat voimaan 1.7.2004 (Lieto 2008b).

Luonnosvaiheessa saatujen lausuntojen perusteella jätettiin lannan levittämistä ja säilyttämistä koskevat määräykset kokonaan pois. Osa asiaa koskevista luonnosmääräyksistä toisti jo valtioneuvoston asetuksessa (2000/931) säädettyä eli oli luonteeltaan informatiivisia. Lisäksi lausunnoissa muun muassa todettiin, että ympäristönsuojelulain mukaan lannan levittämistä voi ympäristönsuojelumääräyksillä rajoittaa tietyillä alueilla, muttei täysin kieltää. Vaikka Kuntaliiton lausunnossa todetaan, että rajoittaminen voi tarpeen vaatiessa tarkoittaa myös suoraa kieltä jos se on ympäristöolosuhteilla perusteltavissa, jäivät lannan käsittelyä koskevat määräykset lopulta pois. (Rakennus- ja ympäristölautakunta 19.11.2003.)

Kunnan määräyksissä on luvut jätevesistä, kemikaaleista ja jätteistä, ilmansuojelusta, meluntorjunnasta sekä muista määräyksistä, kuten velvollisuudesta antaa valvontaa varten tarpeellisia tietoja. Lisäksi määräyksiin sisältyy yleiset määräykset ja voimaantulomääräykset. Määräyksien liitekartoissa on määriteltynä pohjavesialueet suojavyöhykkeineen, ranta-alueet, taajaan asutut alueet sekä Lintulan ja Alhojoki-Rauvolan pohjavedenottamoiden sekä Littoisten järven suoja-alueet. Määräykset, määräysten perustelut sekä liitteet löytyvät Liedon kunnan nettisivuilta. (Lieta 2008b.)

## **6 Kehittämistehtävä ja sen toteuttaminen**

### **6.1 Kehittämistehtävä**

Tutkimuksen taustalla on lainsäädännön muutosten sekä ympäristösuojelumääräyksistä saatujen kokemusten perusteella syntynyt tarve tarkastaa, onko Liedon kunnan ympäristösuojelumääräyksiä syytä päivittää ja miltä osin. Liedon määräykset tulivat voimaan 31.5.2004 eikä niitä tämän jälkeen ole päivitetty. Naapurikunnissa Turussa ja Kaarinassa on ensimmäiset versiot jo yhden tai useamman kerran päivitetty. Perusteluina näihin päivityksiin ovat olleet lainsäädännön muutokset sekä määräyksistä saadut kokemukset.

Kunnallisten ympäristösuojelumääräysten käyttöönotto mahdollistui ympäristösuojelulain voimaantulon myötä vuonna 2000. Muiden muassa Liedon, Kaarinan ja Turun kunnat aloittivat jo pian lain voimaantulon jälkeen määräysten laatimisen. Näin ollen kunnissa on melkein 11 vuotta kokemusta ympäristösuojelumääräysten kanssa toimimisesta. Onkin ajankohtaista tutkia, minkälaisia nämä kokemukset ovat eri viranhaltijoiden näkökulmasta.

Kuntaliiton ympäristösuojelumääräysten laatimista varten antamat ohjeet neuvovat, että määräykset on hyvä tehdä yhteistyössä erityisesti terveydensuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaisten kanssa (Vitikka & Valpasvuo 2005, 3). Lisäksi yhteistyö naapurikuntien kanssa voi myös olla perusteltua määräyksiä valmisteltaessa (Vitikka & Valpasvuo 2005, 4). Tämän vuoksi tutkimuksessa haastatellaan Liedon kunnan ympäristöviranhaltijoiden lisäksi rakennusvalvonnan ja ympäristöterveyden edustajaa sekä ympäristöviranhaltijoita Turun ja Kaarinan kunnasta.



Työn tavoitteena on luoda perusteltu ehdotus Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräysten päivittämiseksi. Tavoitteen savuttamiseksi tarkastellaan ohjaavaa lainsäädäntöä ja sen muutoksia, kokemuksia ympäristönsuojelumääräysten toimivuudesta ja niiden koetusta merkityksestä. Lisäksi tutkitaan ympäristönsuojelumääräyksien merkitystä viranomaisten työssä laajemmin. Kehittämistarpeeseen liittyvä työ rakentuu neljään tutkimustehtävään.

Ensimmäinen tutkimustehtävä on tarkastella, miten ympäristönsuojelumääräysten koetaan vaikuttaneen kunnan viranomaisten työhön ja mikä merkitys määräyksillä koetaan olevan omaan työhön ja kuntalaisille. Tämä selvitetään teemahaastattelun avulla. Menetelmä on kuvattu tarkemmin luvussa 6.2.

Toisena tutkimustehtävänä tarkastellaan, onko viranhaltijoiden kokemusten perusteella nykyisiä määräyksiä syytä muuttaa. Samalla selviää, miten viranhaltijoiden mielestä määräyksiä pitäisi muuttaa ja mitkä kohdat ovat päivityksen tarpeessa. Tämäkin selviää teemahaastattelun avulla.

Kolmantena tutkimustehtävänä on selvittää, voidaanko Turun ja Kaarinan päivitettyjä määräyksiä hyödyntää Liedon määräyksiä päivitettäessä. Tätä varten vertaillaan naapurikuntien jo kertaalleen päivitettyjä määräyksiä ja pohditaan, mitkä kohdat sopisivat myös Liedon kunnan olosuhteisiin. Lisäksi haastatellaan ympäristöviranhaltijoita naapurikunnissa ja selvitetään, mitkä lainsäädännön muutokset ja edellisistä määräyksistä saadut kokemukset johtivat päivitykseen sekä onko tarkoituksena päivittää määräyksiä uudelleen ja miltä osin.

Neljäs tutkimustehtävä on tarkastella, miten lainsäädännössä tapahtuneet muutokset vaikuttavat Liedon nykyisiin määräyksiin. Tätä varten tarkastellaan lakeja, joihin on tullut muutoksia vuoden 2004 jälkeen ja joilla mahdollisesti on merkitystä ympäristönsuojelumääräysten sisältöön.

Edellä olevien tutkimustehtävien perusteella luodaan ehdotus Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräysten päivittämiseksi.

## **6.2 Haastattelut**

Haastattelumenetelmäksi valikoitui teemahaastattelu, koska tavoitteena oli saada kerättyä kokemuksia eri viranhaltijoilta, joiden tietämyksen ympäristönsuojelumääräyksistä odotettiin tulevan eri näkökulmista ja olevan muutenkin hyvin eri tasoilla.

Teemahaastattelu on yksi puolistrukturoitujen haastattelujen muodoista, mutta valmiiden kysymysten sijaan haastattelu etenee teemoittain. Vapaasta keskustelusta metodi eroaa teemojen ollessa kaikille haastateltaville samat. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47-48.)

Haastatteluja varten luotiin alustava kysymyslista, jossa kysymykset oli jaettu kolmen eri teeman alle. Teemojen lukumäärä on pienempi kuin tyypillisessä teemahaastattelussa, koska haastattelu on vain yksi osa opinnäytetyötä, eikä useammille teemoille ollut tarvetta. Teemat ovat määräysten merkitys kunnan ympäristönsuojelutyössä, niiden toimivuus nykyisessä muodossaan sekä muutostarve. Kysymyksiä käytettiin haastattelussa suuntaantavina helpottamaan kuhunkin teemaan paneutumista.

Liedon kunnan ympäristöviranhaltijoilla on eniten kokemusta ja tietoa liittyen oman kunnan ympäristönsuojelumääräyksiin. Lisäksi tutkimuksen lopullinen tuote, ehdotus päivityksistä, tulee pääasiallisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käyttöön, joten tältä osin haastateltavien valinta oli itsestään selvä alusta alkaen.

Liedon kunta aloitti vuonna 2000 ensimmäisten ympäristönsuojelumääräysten laatimisen yhteistyössä Turun, Kaarinan, Raision ja Naantalin kaupungin kanssa. Näistä kunnista haastatteluihin valikoituivat Turun ja Kaarinan kunnan ympäristönsuojelun edustajat, koska kummassakin kunnassa määräyksiä oli jo päivitetty ja näitä päivityksiä voidaan täten vertailla Liedon kunnan määräyksiin.

Ympäristöviranhaltijoiden lisäksi haastateltiin Liedon kunnan ympäristöterveystarkastajaa sekä rakennustarkastajaa. Tämä perustuu Kuntaliiton ohjeeseen (Vitikka & Valpassuo 2006, 3) valmistella ympäristönsuojelumääräykset yhteistyössä muiden asiantuntijaviranomaisten ja erityisesti terveydensuojelu- ja rakennusvalvontaviranomaisten kanssa.

Haastateltavia lähestyttiin joko sähköpostitse tai henkilökohtaisesti tapaamalla. Kaikki haastattelut käytiin kahden kesken haastateltavan työpaikalla, eikä puhelin- tai sähköpostihaastatteluja tehty. Kaikki haastateltavat myönsivät luvan haastattelun nauhoittamiseen. Haastattelujen pituus vaihteli noin 25 minuutista reiluun tuntiin keskimääräisen haastattelun kestäessä noin 45 minuuttia.

### **6.3 Muiden kuntien ympäristönsuojelumääräykset**

Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräysten laadinta aloitettiin aikoinaan yhteistyössä muun muassa Kaarinan ja Turun kuntien kanssa. Turussa ja Kaarinassa on

ympäristönsuojelumääräyksiä niiden voimaantulon jälkeen ehditty päivittää vähintään kertaalleen ja Turussa on jo tehtynä luonnos uusista määräyksistä. Turun ja Kaarinan määräyksissä voi olla kohtia, jotka olisivat tarpeellisia myös Liedon kunnan määräyksissä.

Kaarina on noin 31 000 asukkaan (Kaarina-Info 2011) ja Turku taas 177 000 asukkaan kaupunki (Turku.info 2011). Vaikka Lieto on maaseutukunta, on kuntien ympäristönsuojelumääräykset kuitenkin kehitetty osittain yhteistyössä ja siksi ne vastaavat toisiaan monin osin. Kunnat tekevät yhteistyötä keskenään ja näin ollen määräystenkin on hyvä ajaa yhteisiä intressejä. Lisäksi nämä kolme kuntaa ovat rajanaapureita ja siten ympäristöolosuhteiltaan melko vastaavia. Naapurikuntien Turun ja Kaarinan ympäristönsuojelumääräykset on käytettävissä aineistona sähköisessä muodossa (Turun kunnan ympäristönsuojelumääräykset 2007; Kaarinan kunnan ympäristönsuojelumääräykset 2009).

Tällaista vertailemalla oppimista voidaan kutsua benchmarkingiksi. Benchmarking-arviointi tarkoittaa oman toiminnan vertaamista jonkun toisen toimintaan. Se on hyvän esimerkin tekemisestä ja osaamisesta oppimista. (Karlöf 2009, 13; Karjalainen 2002.)

## **6.4 Lainsäädännön muutokset**

Liedon ympäristönsuojelumääräysten voimaantulon jälkeen on ehtinyt tapahtua muutoksia lainsäädännössä. Yksi tärkeimmistä syistä määräysten päivytykselle on haja-asutusalueiden jätevesiä koskevien säädösten muutokset. On kuitenkin tarkastettava, onko tapahtunut muuta sellaista muutosta, joka aiheuttaisi määräyksissä päivitystarvetta. Koska ei ole mahdollista käydä kaikkea lainsäädäntöä lävitse, valikoitui tarkasteltaviksi lähinnä sellaiset lait, jotka mainittiin haastattelujen yhteydessä.

# **7 Tulokset**

## **7.1 Viranomaisten näkemyksiä määräysten merkityksestä ja kehitystarpeesta**

Opinnäytetyötä varten haastateltiin kuutta viranhaltijaa, jotka edustivat ympäristönsuojelua, rakennusvalvontaa ja ympäristöterveydenvalvontaa sekä Liedon, Turun ja Kaarinan kuntia. Heiltä kysyttiin heidän omia kokemuksiaan ympäristönsuojelumääräyksistä, kokevatko he määräykset tarpeellisiksi vai tuntevatko edes

määräysten sisältöä. Haastattelulla haluttiin selvittää, minkälainen merkitys melko uusilla ympäristönsuojelumääräyksillä on kuntien ympäristönsuojelutyössä ja miten niitä tulisi muuttaa tai päivittää toimivuuden edistämiseksi.

### **7.1.1 Viranhaltijoiden tietämys ympäristönsuojelumääräyksistä**

Ympäristönsuojelumääräyksien laadintaan osallistuneet henkilöt tuntevat luonnollisesti määräysten sisällön ainakin suurin piirtein, mutta kaikki ympäristöviranhaltijatkaan eivät välttämättä muista, mistä kaikesta määräyksissä on säädetty. Tähän vaikuttanee se, että vastuu on jaettu viranhaltijoiden kesken ja jokainen tuntee parhaiten ne määräykset, jotka omaa vastuualuetta koskevat, mutta eivät välttämättä muuta. Lisäksi ympäristönsuojelumääräysten käyttöön vaikuttaa se, että kaikissa kunnissa ei ympäristönsuojelumääräyksiä ole, ja jos aikaisempi työkokemus on tällaisesta kunnasta, ei määräysten käytöstä ole tullut luontevaa rutiinia. Sen sijaan työssä vedotaan esimerkiksi jätehuoltomääräyksiin tai muihin säädöksiin.

*"Se minun pitää sanoa näistä määräyksistä saaduista kokemuksista, kun olen tosiaan aina ollut kunnissa, joissa ei ole ympäristönsuojelumääräyksiä ollut, niin minä tosiaan katson aina ensimmäiseksi jätehuoltomääräyksistä ja unohdan koko tämän asian monestakin eri syystä."*

*"Niitä tarvitsee se ympäristönsuojelu, joka on ne laatinut ja se on niistä kovinkin kiinnostunut, eikä niitä hetken päästä enää kukaan muu muista. Voisin veikata, että jos kävisit äkkiseltään kysymässä tämän kunnantalon väeltä ympäristönsuojelumääräyksistä niin 90 % olisi että mitkä ne sellaiset on. Vaikka menisit kunnan hallinnosta kysymään."*

Ympäristönsuojelumääräyksiä työssään tarvitsee erityisesti ympäristönsuojeluviranomainen. Riippuen kunnasta ja määräyksistä muut viranomaiset käyttävät määräyksiä vaihtelevissa määrin. Rakennusvalvontaviranomainen huomioi esimerkiksi jätevesijärjestelmistä annetut määräykset rakennusluvan käsittelyn yhteydessä. Terveystarkastajat käyttävät määräyksiä "äärimmäisen vähän", mutta saattavat vedota niihin esimerkiksi lausuntoja laatiessaan.

### **7.1.2 Kuntalaisten tietämys ympäristönsuojelumääräyksistä**

Kaikki haastateltavat uskoivat, että suurimmalle osalle kuntalaisista määräykset ovat melko tuntemattomat. Niitä ehkä tutkitaan, jos on joku tietty ongelma johon kaivataan vastausta. Muuten määräyksiä tuntevat todennäköisesti lähinnä aktiivit kuntalaiset, joilla on

yleensäkin mielenkiintoa joko ympäristönsuojeluun tai yleisesti kunnan politiikkaan. Tyypillisesti kuntalainen soittaa viranhaltijalle, koska naapurin tai jonkun toisen toiminta häiritsee ja viranhaltija selittää, mitä asiasta on määräyksissä säädetty.

*"On varmasti monia kuntalaisia, jotka ei tiedä määräysten olemassaolostakaan. Sattuu todella useasti, että kuntalaiset soittaa jostakin asiasta ja sitten itse joutuu kertomaan heille sen asian."*

Suurin osa haastatelluista myös näkee ympäristönsuojelumääräykset pääasiassa viranomaisen työkaluna eikä kuntalaisten tietoisuutta määräysten sisällöstä pidetä kaikkein oleellisempänä asiana määräysten toimivuuden kannalta. Kuntalaisten tietämys määräyksissä säädetystä vähentäisi viranomaisen työmäärää, mutta haastatellut näkevät määräykset samanlaisina säädöksinä kuin lait yleensä; periaatteessa kaikkien tulisi tietää sisältö, mutta tosiasiasa aniharva tietää. Tämä koskee myös muita kunnan määräyksiä, kuten jätehuoltomääräyksiä sekä rakennusjärjestyistä. Kaikissa kolmessa kunnassa on jossain vaiheessa tehty kuntalaisille suunnattu painettu versio määräyksistä, jota on jaettu eri tavoin. Liedon kunnassa määräykset on kuntalaisen versiota varten yksinkertaistettu ja toiminnanharjoittajalle suunnatut määräykset jätetty pois. Tämä "Kuntalaisen opas" lähetettiin kaikkiin talouksiin kun ympäristönsuojelumääräykset tulivat voimaan vuonna 2004.

*"Onhan meilläkin tehty esite näistä määräyksistä, mutta kyllä ihmiset varmaan kauheen huonosti tietää ja tuntee sekä ympäristönsuojelu- että jätehuoltomääräykset. Jos oltaisi paremmin tietoisia määräyksistä ja esimerkiksi näistä aikarajoituksista, se olisi valvonnan kannaltakin helpompi. Ne, jotka haluaisivat määräyksiä noudattaa pyrkisivät siihen."*

*"Kyllä tämä on viranomaisen käsikirja ja toiminnan harjoittajan, mutta ei tavallisen kuntalaisen."*

Vaikka haastateltavat kokivat määräykset lähinnä ympäristönsuojeluviranomaisen työvälineenä näki osa toivottavana myös, että kuntalaiset tuntisivat määräyksiä paremmin tai vähintään tiedostaisivat niiden olemassa olon.

### 7.1.3 Ympäristönsuojelumääräysten merkitys viranomaisten näkökulmasta

Yleisesti ympäristönsuojelumääräyksiä pidetään kuitenkin kovinkin tarpeellisina. Ne ovat selkeyttäneet työtä erityisesti valvonnan ja neuvonnan kannalta ja helpottaneet epäselvien tilanteiden ratkaisemista. Ympäristölainsäädännön jättämää tulkinnan varaa voi määräyksillä paikkailla. Määräyksillä voidaan täsmentää lakia ja määritellä tarkemmin, mikä on sallitua ja millä ehdoin ja mikä taas on kiellettyä. Lisäksi voidaan ottaa huomioon paikalliset olosuhteet ja antaa laista tiukennettujakin määräyksiä tietyille kunnan osille, jos se on olosuhteilla perusteltavissa. Määräyksillä voidaan myös vähentää viranomaisen työmäärää määrittelemällä ehdot, joiden mukaan toimiessa ei esimerkiksi meluilmoitusta tarvitse tehdä.

*”Kun on joku säädös jonka kunta on hyväksynyt sitä voi sitten sen perusteella edellyttää tehtäväksi taikka määritellä. Se on siinä mielessä selkeätä. Silleen niinku erittäin hyväkin työkalu. Koen ehdottomasti tarpeelliseksi. Määräyksillä on aika paljon merkitystä.”*

*”Ympäristönsuojelumääräykset on vaikuttanut työnkuvaan selkeyttämällä osaa asioista lähinnä valvonnan kannalta.”*

*”Lainsäädäntö jättää jonkin verran tulkinnanvaraa, jota voi sitten paikkailla määräyksillä, vaikka näissäkin tulkinnanvaraa löytyy. Mutta ilman muuta koen määräykset tarpeelliseksi.”*

Pääasiassa määräykset koettiin tarpeellisiksi, vaikka esiintyi myös näkemystä, että määräykset ovat lähinnä yhden säädökset lisää ja ”ilmankin on pärjätty”.

Meluntorjuntaan liittyvät määräykset mainittiin sovelletuimmiksi määräyksiksi. Niiden avulla viranomaisen työtaakka on keventynyt, sillä niissä määritellään, millaisista toiminnoista ei tarvitse meluilmoitusta tehdä. Meluilmoitusten käsittely on viranomaiselle työlästä, varsinkin jos niitä tulee paljon. Määräysten avulla voidaan vapauttaa tietynlaiset toiminnot velvollisuudesta tehdä ilmoitus, kunhan ne seuraavat määräysten ehtoja.

Melu aiheuttaa myös kuntalaisille usein harmia ja viranomaisiin otetaan yhteyttä, jos melu häiritsee. Tällöin viranomaisen voi viitata määräyksissä mainittuihin ehtoihin esimerkiksi kellonajoista.

*”Monissa kunnissa, joissa ei ole määräyksiä tulee ihan hirveästi meluilmoituksia käsiteltäväksi, mutta meillä jos mennään näiden määräysten ehtojen mukaan ei tarvitse meluilmoitusta tehdä. Meille se ilmoituksen tekeminen teetättää töitä.”*

Toinen määräyksillä säädelty asia, jonka tiimoilta usein otetaan yhteyttä viranomaiseen, on roskien ja muun poltosta aiheutuvat savuhaitat. Viranomaista työllistävät myös sellaiset määräykset, joilla annetaan mahdollisuus hakea poikkeusta jostain toisesta määräyksestä. Poikkeushakemuksia tulee melko harvoin, mutta niiden käsittely on työlästä viranomaiselle. Useimmiten poikkeusta haetaan velvollisuudesta poistaa vanha öljysäiliö maasta.

#### **7.1.4 Ympäristönsuojelumääräysten laadintaan ja soveltamiseen liittyvät haasteet**

Pääasiassa haastatellut pitivät ympäristönsuojelumääräyksiä tarpeellisina, mutta myös ongelmia niiden laadinnassa ja soveltamisessa on ilmennyt.

Tietyt ympäristönsuojelumääräyksissä käsiteltävät asiat voivat olla päällekkäisiä jätehuoltomääräysten ja rakennusjärjestysten kanssa. Aina ei ole helppo määrittellä, missä kunnallisissa säädöksissä mistäkin asiasta tulisi säätää. Kun ympäristönsuojelumääräysten laatiminen tuli mahdolliseksi vuonna 2000, ei aina välttämättä tarpeeksi harkittu missä menee rajanveto esimerkiksi rakennusjärjestyksen kanssa.

*”Rajanveto ympäristönsuojelumääräyksen ja rakennusjärjestyksen välillä niin luultavasti sitä ei oo kovin laajalti pohdittu kun tä on kumminkin ensimmäiset ympäristönsuojelumääräykset mitkä valmistettiin tehtiin Turun ympäristötoimiston vetämänä ja silloin ei kovinkaan pitkälti mietitty sitä asiaa, että pitäisikö nämä koordinoida mikä on rakennusvalvontaa kunnassa ja mikä ympäristönsuojelua.”*

*”Silloin aikoinaan kun ympäristönsuojelulaki tuli siinä kunnassa missä silloin olin puhuttiin enemmän siihen suuntaan, että kun meillä on jo rakennusjärjestys ja jätehuoltomääräykset, että kannattaa aika tarkkaan miettiä, että tarvitaanko ympäristönsuojelumääräyksiä, kun ei saisi olla päällekkäisyyksiä. Toisaalta ei se haittaakaan, jos on päällekkäisyyksiä, kunhan ei ole ristiriitoja.”*

Ympäristönsuojelulaissa on myös säädelty aika tarkkaan mistä asioista määräyksissä voi säätää. Esimerkiksi lemmikkieläinten liikkuminen naapurien tonteilla on sellainen asia,

josta kuntalaiset toivoisivat määräyksillä säädettävän, mutta joka ei kuulu määräyksillä säädeltävissä oleviin asioihin.

*"Tietenkin laissa on aika tarkkaan määrätty mistä asioista voi määräyksissä säätää. Voisi olla muitakin asioita, mistä voisi näissä säätää, mutta jotka ei siten sovellu tähän lain listaan."*

*"Tietenkin näitä rajoittaa se, että näissä saa olla vaan niitä asioita, jotka liittyy ympäristönsuojelulakiin. Mutta sitten on paljon sellaisia asioita, jotka kiinnostavat kuntalaisia, mutta joista ei täällä voida säätää. Tyypillisimpiä on ehkä jotkut kissat ja koirat ja niiden liikkumiset ja niistä ei voida näillä määräyksillä säätää."*

Lisäksi määräysten antamista hankaloittaa se, että kunnilla on käytössään rajalliset resurssit, eikä kaikkea pystytä valvomaan. Määräykset tehdään valvontatyökaluksi, joten niiden toteutumisen tulisi myös olla valvottavissa. On turha lisätä sellaisia määräyksiä, joiden kohdalla on ennalta selvää, ettei kapasiteetti riitä valvontaan.

*"On niin toki, ettei määräyksiä haluta tehdä turhin tiukiksi, koska valvonta on joissain tapauksissa turhan hankalaa. Kun me ne tehdään kumminkin omaksi valvontatyökaluksi niin sitten täytyy sillä lailla miettiä, että laittaa sinne sellaisia määräyksiä, joita pystyy ja kykenee valvomaan. Se on turha laittaa sinne sellaisia määräyksiä, joita ei ole mahdollisuusiakaan valvoa vaikka sinänsä niin pitäisi tehdäkin."*

*"Ja näissähän tulee aina myöskin sellainen resurssointikysymys, että jos tehdään kauheen kattava määräysjärjestelmä kovinkin pieniin asioihin niin enempi se herättää ärsytystä et on määräyksiä, joita ei ole tarkoituskaan valvoa. Kun ei ole tekijää. Siinä on sellaista taiteilua, että täytyy poimia ne merkittävimmät asiat ja jos valvotaan nin valvotaan niitä."*

*"Aina kun tällaisia määräyksiä tehdään, niin pitää muistaa, että niitä ainakin jollain tasolla täytyy pystyä valvomaan ja se vaatii sitten resurssseja. Muutenkin kannattaa aina miettiä, mukavaahan se on kaikkea säätää. Joku säntillinen niitä noudattaa ja suurin osa ei ja silloin se on sellainen kuollut kirjain se määräys."*

Ongelmalliseksi määräysten täytäntöönpanolle koettiin myös pakotteiden vähäisyys. Tapaukset, joissa määräyksiä ei suostuta noudattamaan ovat viranomaiselle hankalia. Pakotteita ei juurikaan ole, niiden käyttöönotto on hidas ja byrokraattinen prosessi eivätkä pienet rangaistukset toimi pelotteena.



*"Ja se mitä sitten, jos näitä ei noudateta, niin kyllä työkalut viranomaisella on aika vähissä. Kaikki menettelyt vie jopa vuosia. Sillä tavalla nämä on tällaisia hyvän tahdon ilmaisuja. Hyvän käytöstavan käsikirja."*

### **7.1.5 Viranomaisten muutosehdotuksia**

Haastattelussa kysyttiin myös mitä haastateltavien mielestä määräyksissä tulisi päivittää. Vastaukset vaihtelivat paljon sen mukaan oliko haastateltava ympäristöviranhaltija vai ei ja lisäksi asiaan vaikutti se, että osa haastateltavista edustaa naapurikuntia eikä heillä näin ollen ole kokemusta kunnan määräysten soveltamisesta.

Haastatteluissa harkittavaksi esitettyjä mahdollisesti muutettavia asioita käsitellään lisää luvuissa 7.2 ja 7.3 ja pohditaan onko näiden ehdotusten perusteella määräyksiä syytä muuttaa.

Yhteistä kunnille oli se, että muuttuneen haja-asutusalueen jätevesiä koskevan lainsäädännön vuoksi määräysten päivitystarpeen tarkastus oli kaikilla edessä. Turun kunnassa oli jo haastattelun aikoina tekeillä uusi määräysluonnos, jossa lainsäädännön muutokset on huomioitu.

Yksi osa-alue, jonka moni haastatteluista mainitsi mahdolliseksi päivitettäväksi kohdaksi, oli lannan levittämistä ja säilytystä koskevat määräykset. Nämä puuttuvat täysin Liedon kunnan määräyksistä. Liedon määräyksiä laadittaessa maataloustuottajien eturyhmä vastusti lannan käsittelyä koskevia määräyksiä siinä määrin, että pitkän prosessin jälkeen nämä asiat jätettiin kokonaan pois.

*"Näistä tuli silloin muistutuksia – ja jouduimme niitä jonkin verran karsimaan. Lakihan sallisi suojavyöhykkeiden säätämisen, mutta me silloin sovinnolla päätimme, että niitä ei lähdetä väkisin yrittämään, koska niiden muodostaminen on aina vähän vaikeeta. Ja nitraattiasetuksesta tulee tietyt periaatteet, joita maanviljelijöiden on noudatettava. Mutta se olisi varmaan sellainen osa-alue, joka voisi olla näissä mukana. "*

Turun ja Kaarinan kunnissa lannan käsittelyä koskevat määräysehdotukset eivät aiheuttaneet vastustusta ja päätyivät sellaisinaan lopullisiin määräyksiin. Valtioneuvoston asetus (2000/931) maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta säätelee lannan levitystä ja säilytystä yleisesti. Turun ja Kaarinan määräyksissä on säädetty osittain samoin kuin tässä niin kutsutussa nitraattiasetuksessa. Turun uusimmista

päivitysehdotuksesta on nämä toistot poistettu ja jäljelle jätetty vain täsmennykset asetukseen.

*"Lanta-asioistahan on nitraattiasetuksessa. Lantaan liittyvät määräykset on turhia, koska siitä on lainsäädännössä, joten ne otetaan varmaan kaikki pois paitsi sellaiset, joissa on annettu joku täsmennys tai tiukennus nitraattiasetukseen."*

Määräyksissä on muun muassa määrätty, että ranta-alueille ja valta-ojien varsille tulee jättää vähintään 10 metrin levyinen suojavyöhyke. Nitraattiasetuksessa tämä sama asia on liitessä kolme, joka sisältää suosituksia karjanlannan käyttöön liittyvistä menettelytavoista, muttei ole velvoittava. Tällaiset pienet tiukennukset saattavat helpottaa viranomaisen työtä.

*"Nitraattiasetuksessa on muuten sellainen juttu, että monet asiat, jotka siellä on, ovat vaan ohjeellisia eikä ne ole määräyksiä. Muutama asia sen mukaan pitää tehdä näin ja näin, mutta oikeasti kun sitä asetusta rupeaa lukemaan niin siellä esimerkiksi suositus karjanlannan varastoinnista ja käytöstä. Se on siis pelkkä suositus. Oli esimerkiksi riitaa siitä, että lantaa oli levitetty liian lähelle talouskaivoa. Mutta kun tästä on nitraattiasetuksessa suositus niin mun pitää perustella, että siitä saattaa aiheutua pilaantumisen vaaraa. Mut ei ole määräystä, että aiheuttaa tai ei. Sellaisia asioita voisi olla määräyksissä."*

Joissain tapauksissa olisi siis helpompi perustella, miksei tietyllä tavalla voi toimia, jos asiasta on annettu sitova määräys, eikä ainoastaan suositus. Määräysten tulisi kuitenkin olla täysin perusteltuja ja "juridisesti harkittuja", jotta ne olisivat "valituksen kestävä". Ongelmalliseksi koettiin esimerkiksi täsmällisten etäisyyksien määrittäminen ojiin, kaivohin, rantoihin ja muihin vastaaviin lantaa levitettäessä.

*"Toisaalta siitä ei ole tullut riittävää tietoa, että pystyttäisiin ihan tarkkaan ne etäisyydet määrittämään. Siihen on hyvin vaikea antaa mitään tarkkoja metrimääriä. Se on niin paljon kiinni siitä maastostakin."*

Haasteista huolimatta pidettiin kuitenkin suotavana, että Liedon kunnan määräyksiin saataisiin mukaan myös lannan käsittelyä koskevia määräyksiä. Jo kunnan sijainti rannikon tuntumassa tekee tarpeelliseksi kiinnittää erityistä huomiota maataloudesta peräisin olevien ravinteiden sääntelyyn.

*"Kyllähän meillä täällä Turun seudulla on tosiasia se, että jos lantaa ei oikein varastoida eikä määräyksissä nitraattiasetusta täsmennetä niin kyllähän ne ravinteet sieltä helposti menee Aurajokeen tai Paimionjokeen tai johonkin muuhun jokeen ja sitä kautta mereen. Ja tämä Saaristomeri on meille niin yhteinen asia, että minun mielestä pelkästään Saaristomeren suojelun takia se pitäisi olla aika tehokkaasti säädelty."*

Pidettiin myös mahdollisena, että ajan kuluessa asenteet ovat muuttuneet.

*"Mutta toivottavasti saadaan nyt sinnekin hyvät määräykset. Ei se tule helppoa olemaan, ei ne voimasuhteet siellä vielä ole niin muuttuneet, mutta jos ajat olisivat muuttuneet. Aurajokisäätiö on tehnyt hirveän hyvää työtä Aurajokilaakson viljelijöiden kanssa ja maataloustukiasiakkin ovat muuttuneet niin jos sitä kautta maailma ja heidän ajatusmaailma olisi muuttunut"*

Toisena hankalana asiakokonaisuutena Liedon kunnassa pidettiin myös kemikaalien ja öljyn säilyttämistä koskevia määräyksiä. Kunnassa ei valvontaa ole pystytty riittävässä määrin toteuttamaan.

*"Tyypillinen tällainen mitä me ei olla pystytty valvomaan on tämä pohjavesialueilla ja ranta-alueilla sijaitsevien öljysäiliöiden tarkastukset. Että onko ne tarkastukset teetätetty. Se on resursseiltaan niin suuri työ, että siihen me ei pystytä normaalitoiminnassa. Siihen on sitten tehtävä joku oma projektinsa jos tätä haluaa oikein valvoa. Ja tämä kyllä on sellainen kohta, että tähän täytyy miettiä, että löytyisikö tähän säädökseen jotain muuta vai säilytetäänkö se tällaisenaan."*

Muissakaan kunnissa ei täysin pystytä öljysäiliöiden tarkastuttamista valvomaan, mutta tätä ei koettu kovin suureksi ongelmaksi.

Haastatteluissa tuli ilmi, että sitten vuoden 2004 on tapahtunut jonkin verran lainsäädännön muutoksia. Muun muassa kehoitettiin tarkastamaan vaikuttaako uusi jäte- tai vesilaki määräysten sisältöön.

Joitain asioita ehdotettiin harkittavaksi, vaikkei varsinaista pakottavaa syytä muutoksen ole. Tällaisten ehdotusten yhteydessä kehoitettiin harkitsemaan, onko aiheellista tehdä muutosta, parantaisiko muutos määräysten toimivuutta. Tällainen harkinnan varainen kohta on esimerkiksi meluntorjuntaluvun 14§, jossa listataan ne toiminnot, joista ei tarvitse meluilmoitusta tehdä. Tämä kohta on joissain kunnissa laadittu päin vastoin, eli missä tapauksissa ilmoitus tulee ainakin tehdä. Harkittava on siis, kumpi tapa on toimivampi.

Jotkin muutostoiveet olivat sellasia, etteivät ne kuulu ympäristönsuojelulailla säädeltäviin asioihin. Esimerkiksi toivottiin, että hevosten käytöstä yksityistiellä voisi säätää määräyksillä, vaikka todettiin myös, että asia kuuluu muuhun lainsäädäntöön.

Muutosehdotuksia tuli myös muun kuin varsinaisen sisällön parantamisesta. Luettavuutta pidettiin tärkeänä ominaisuutena ja jotkin kohdat määräyksistä koettiin vaikeaselkoisiksi.

Vielä lähetettiin sellaisia terveisiä määräysten laatijoille, että tällaisia sääntöjä laatiessa olisi hyvä muodostaa tiimi, joka kävisi luonnoksia välillä läpi. Tämä tiimi koostuisi kunnan eri toimien, ainakin ympäristönsuojelun, rakennusvalvonnan sekä ympäristöterveydenhuollon edustajista. Tällä tavoin toimien lisääntyisi tietoisuus ympäristönsuojelumääräyksistä kunnassa ja ympäristönsuojelun merkitys korostuisi.

## **7.2 Muiden kuntien määräykset vertailukohtana**

Tarkastelun kohteena ovat Turun ja Kaarinan ympäristönsuojelumääräykset. Tavoitteena on benchmarking-vertailuna selvittää, onko naapurikuntien ympäristönsuojelumääräyksissä jotain sellaista, jota voisi soveltaa myös Liedon määräyksissä.

Turun alkuperäiset määräykset astuivat voimaan vuonna 2002 ja ne päivitettiin viimeksi vuonna 2007. Turussa oli keväällä 2011 tekeillä määräysten päivitys ja myös tätä päivitysluonnosta käytetään vertailussa. Kaarinan määräykset tulivat voimaan vuonna 2003 ja niitä päivitettiin viimeksi vuonna 2009. Turun ja Kaarinan määräykset ovat keskenään pitkälti samanlaiset ja Liedon määräyksiä kattavammat. Ne eroavat Liedon määräyksistä jonkin verran sisällöltään ja hieman myös muodoltaan. Turun ja Kaarinan määräyksissä on lannan käsittelyä ja varastointia käsittelevä luku, joka Liedon määräyksistä puuttuu. Lisäksi Liedon kunnan määräysten jätevesiä sekä kemikaaleja ja jätteitä koskevat luvut ovat selvästi suppeammat. Muodoltaan Liedon määräykset eroavat naapureiden määräyksistä siinä, että vaikeaselkoiset termit on määritelty perusteluissa eikä itse määräyksissä. Lisäksi Liedon määräyksissä on myös informatiivista tietoa viitteiden muodossa.

Muutosehdotukset, jotka tehdään vertailun perusteella, koskevat pääasiassa lannan käsittelyä ja maalämpöputkistojen lämmönsiirtoaineita.

### **7.2.1 Lannan käsittely**

Teollisuuden ja yhdyskuntien jätevesien puhdistuksen tehostuttua on maatalous vesien suurin ravinnekuormittaja (Ympäristöministeriö 2012). Vuonna 2000 voimaan tulleella valtioneuvoston asetuksella (2000/86) pantiin täytäntöön Euroopan neuvoston direktiivi maataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta. Nitraattiasetus

sisältää säädöksiä lannan varastoinnista ja lannoitteiden levityksestä. Asetuksen liitteessä 1 säädetään lannan varastoinnista patterissa, liite 2 sisältää lantavaraston ohjetilavuudet ja liitteessä 3 on suosituksia karjanlannan käyttöön liittyvistä menettelytavoista. Asetus edellyttää muun muassa, että kotieläintiloilla on tiiviit, umpipohjaiset lantavarastot, joihin mahtuu 12 kuukauden lannat. Kuivikelannan varastointi on mahdollista myös esimerkiksi peitetyissä pattereissa, joista tulee etukäteen ilmoittaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Lannoitteiden levitykselle asetuksessa muun muassa annetaan aikarajat ja rajoitukset määrälle.

Nitraattiasetuksen ohella maatalouden negatiivisia ympäristövaikutuksia lievennetään EU:n ympäristötukijärjestelmällä, jolla korvataan viljelijöille ympäristönsuojelutoimenpiteistä seuraavia kustannuksia. Liittyminen tukiohjelmaan on vapaaehtoista, mutta peräti 98 % Suomen peltoalasta on tukijärjestelmän piirissä. Liityessään tukijärjestelmään viljelijä sitoutuu noudattamaan tukiehtoja, joiden tavoitteena on muun muassa rajoittaa fosforin ja typen pääsyä vesistöihin. (Ympäristöministeriö 2011.) Muun muassa suojavyyhykkeet ovat tulleet tutuksi käytännöksi, vaikka "aiemmin olisi pidetty erittäin huolimattomana viljelijää, joka ei kynnä peltojaan ojan reunaan saakka". (Maatalouden vesiensuojelu 2009.) Myös erilaisilla hankkeilla, kuten esimerkiksi TEHO Plus-hankkeella, on maanviljelijöiden toimintatapoihin pyritty vaikuttamaan. Tällainen neuvontaan, yhteistyöhön ja valinnanvapauteen perustuva lähestymistapa lienee aina suotavampi kuin määräyksien ja kieltojen anto.

Turun kunnan määräysluonnoksesta on karsittu suurin osa voimassa olevien määräysten lannan käsittelyä koskevista pykälistä. Jäljelle jäi vain muutama säädös, joilla lähinnä tiukennetaan nitraattiasetuksen suositukset määräyksiksi.

Nitraattiasetuksen liitteessä 3 suositellaan vähintään 30-100 metrin suojavyyhykkeen jättämistä talousveden hankintaan käytettävien kaivojen ja lähteiden ympärille riippuen maaston korkeussuhteesta, kaivon rakenteesta ja maalajista. Turun määräyksissä tämä kohta on tiukennettu suoraan määräyksiksi, kun taas Kaarinan määräyksissä todetaan, että suojavyyhykkeen tulee olla vähintään 30 metriä. Määräyksenä Kaarinan versio on konkreettisempi ja yksiselitteisempi. Nitraattiasetuksen 3. liitteessä suositellaan myös vesistöjen rantaan ja valtaojien varsille jätettäväksi vähintään 10 metrin suojavyyhykkeitä ja tämä on myös otettu määräykseksi Turussa ja Kaarinassa.

Tällaiset määräykset lienevät paikallaan myös Liedon kunnassa. Liedon sijainti Saaristomeren valuma-alueella (Setälä & Salmela 2008, 16) on sellainen paikallinen olosuhde, jolla voidaan perustella lannan levittämistä koskevat määräykset (Ruskon kunnan ympäristönsuojelumääräysten perustelut, 11-12).

Nitraattiasetuksen liitteessä 1 säädetään, ettei lantapatteria saa sijoittaa 100 metriä lähemmäksi vesistöä, valtaojaa tai talousvesikaivoa tai 5 metriä lähemmäksi ojaa. Lisäksi hajuhaittojen ehkäisemiseksi Turun ja Kaarinan määräyksissä ja Turun uudessa luonnoksessa määrätään, ettei lantapatteria saa sijoittaa taajaan asutulle alueelle eikä muilla alueilla 100 metriä lähemmäs naapurin asuin- tai lomakiinteistöjä. Varsinaisen lantavaraston tulee taajaan asutulla alueella olla suojattu sateelta ja lumelta.

Haastatteluissa kävi ilmi, että Liedon kunnassa tulee jonkin verran valituksia kuntalaisilta läheisten naapureiden avolantaloiden aiheuttamista hajuhaitoista ja karpäsistä. Liedon kunnan maaseutumaisissa olosuhteissa lienee mahdollista välttää lantapatterin sijoittamista taajaan asutulla alueella ja 100 metrin etäisyydelle naapurin kiinteistöstä. Taajaan asutulla alueella olisi aiheellista myös määrätä määrätä, että lumen ja veden pääsy lantavarastoon on estettävä kattamalla varastot. Nämä määräykset ovat perusteltavissa haju- ja muiden naapureille aiheutuvien haittojen ehkäisemiseksi.

### **7.2.2 Lämmönsiirtonesteet**

Turussa valmisteilla oleviin ympäristönsuojelumääräyksiin on suunniteltu määräyksiä koskien maalämpöporakaivojen ja -putkistoiden lämmönsiirtoaineita. Lämpökaivot ovat yleistyneet 2000-luvulla ja nykyään noin 30-40 % uusista omakotitaloista saa maalämmön energianlähteekseen. Koska maaperästä kerättävä energia on peräisin auringosta, se on uusiutuvaa ja siten myös ympäristöystävällistä. Maalämpöön liittyy kuitenkin potentiaalisia ympäristöriskejä, jotka koskevat lähinnä pohjavettä. Pohjavesiin saattaa valua lämmönsiirtoainetta vuotavista putkistoista, pintavesi ja sen mukana tulevat epäpuhtaudet voivat vuotaa huonosti tiivistettyjen kaivorakenteiden läpi tai kalliopohjavesien eri kerrokset saattavat sekoittua keskenään. (Martinkauppi 2011.)

Lämpökaivon poraaminen ja lämmönkeruuputkiston asentaminen tuli maankäyttö- ja rakennusasetuksen (1999/895) muutoksen myötä toimenpideluvanvaraiseksi toukokuussa 2011. Tämä koskee vain tapauksia, joissa kiinteistön lämmitysjärjestelmä uusitaan tai vaihdetaan maalämpöä hyödyntäväksi; uudisrakentamisen yhteydessä tapahtuva lämpökaivon poraaminen sisältyy rakennuslupaun. Asetuksen muutoksella halutaan edistää

suunnitelmallista ja ammattitaitoista poraamista ja asentamista sekä ehkäistä ympäristöhaittoja ja toimintaongelmia. (Martinkauppi 2011.)

Toimenpidelupa voidaan tarvittaessa evätä esimerkiksi jos suunniteltu porakaivo tulisi sijaitsemaan merkittävällä pohjavesialueella. Lupamenettelyn myötä myös porakaivojen aiheuttamia muutoksia pohjavesien laadussa tai virtauksessa on helpompi seurata. (Martinkauppi 2011.)

Joissain kunnissa on ympäristönsuojelumääräyksiin otettu säädöksiä koskien esimerkiksi lämmönsiirtoaineita tai maalämpöjärjestelmien sijainnista. Näistä asioista voidaan myös säätää rakennusjärjestyksessä. (Juvonen 2009, 16.)

Lämmönsiirtoaineena käytettävä liuos koostuu vedestä ja eri aineista, joiden tarkoitus on estää liuosta jäätymistä. Suomessa yleisin lämmönsiirtoaine tänä päivänä on etanoli, jota ei luokitella ympäristölle vaaralliseksi. Vanhemmissa maalämpöjärjestelmissä on käytetty haitallisiakin aineita, kuten etyleeniglykolia, joka luokitellaan yli 25 %:n pitoisuuksissa terveydelle haitalliseksi sekä metanolia, joka on helposti syttyvä ja vaarallista nieltynä, hengitettynä ja ihokosketuksessa. Lisäksi lämmönsiirtoaineet saattavat sisältää lisäaineita, joilla esimerkiksi estetään korroosiota tai sienikasvua putkistoissa. Useimmiten lisäaineiden pitoisuus on erittäin pieni, eikä niiden koostumusta silloin lain mukaan tarvitse ilmoittaa. Lisäaineet saattavat kuitenkin hidastaa lämmönsiirtoaineen hajoamista. (Juvonen 2009, 32-34.)

Liedon kunnassa ei maalämpöjärjestelmistä ole säädetty ympäristönsuojelumääräyksissä eikä rakennusjärjestyksessä. Turun kaupungin määräysluonnoksissa säädetään, ettei lämmönsiirtoaine saa olla sellaista, joka mahdollisen vuodon sattuessa saattaisi aiheuttaa ympäristön pilaantumista tai haittaa ihmisille. Lisäksi säädetään, että huollettaessa tai käytöstä poistettaessa on putkisto tai porakaivo tyhjennettävä ja lämmönsiirtoaineet on toimitettava luvanvaraiseen käsittelylaitokseen.

Maalämmön yleistymisen myötä kasvavat riskit on aiheellista ottaa huomioon myös Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä. Koska lämmönsiirtoaineiden haitallisuudessa on eroja, pitäisi suosia vähiten haitallista vaihtoehtoa. Lisäksi Liedon määräyksissä voitaisiin putkistot ja porakaivot määrätä tyhjennettäväksi lämmönsiirtoaineista, jos ne ovat poissa käytöstä.

### 7.2.3 Viittaukset

Liedon ympäristönsuojelumääräyksissä on niin kutsuttuja viitelaatikoita, joissa kerrotaan, missä muualla lainsäädännössä on aiheeseen liittyvää asiaa. Kaarinassa ja Turussa tällaisista viitteistä on selkeyden vuoksi pyritty eroon. Viitteet koetaan osittain tarpeettomiksi, koska määräyksiä pidetään viranomaisen työkaluna, ei niinkään kuntalaisen ja koska viranomainen tuntee jo lainsäädännön, ei viitteille ole tarvetta. Liedon kunnassa kuitenkin pidetään hyvänä, että kuntalainen näkee, missä muualla asiasta on säädetty ja osaa näin halutessaan etsiä lisätietoa muusta lainsäädännöstä. Kuntaliiton ohjeiden (Vitikka 2005, s.6) mukaan määräyksiin voidaan sisällyttää viittauksia, jos määräyksiä halutaan käyttää ohjaus- ja neuvontavälineenä. Tällöin on kuitenkin erotettava viitteet selkeästi itse ympäristönsuojelumääräyksistä. Liedon määräyksissä tämä on toteutettu sijoittamalla viitteet laatikoihin erilleen varsinaisista määräyksistä.

Vaikka Turun ja Kaarinan määräyksistä onkin haluttu karsia viitteet ja muu informatiivinen asia pois, ei ole varsinaista syytä poistaa niitä Liedon määräyksistä. Sen sijaan laatikoissa oleva tieto saattaa olla vanhentunutta, jolloin se on päivitettävä. Myös muut kuin laatikoissa olevat viitteet on tarkistettava vanhentuneen tiedon varalta.

### 7.2.4 Poikkeus meluilmoitusvelvollisuudesta

Haastattelussa mainittiin, että joissain kunnissa listataan ne toiminnot, joista tulee tehdä ympäristönsuojelulain 60 §: mukainen ilmoitus. Tämä niin kutsuttu meluilmoitus tehdään erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toimenpiteestä. Liedon kunnan määräyksissä taas listataan ne tapaukset, joissa meluilmoitusta ei tarvitse tehdä. Haastattelussa ehdotettiin harkittavaksi pitäisikö Liedonkin määräyksissä sen sijaan listata ne tapaukset, joissa meluilmoitus vaaditaan.

Kuntaliiton ohjeissa (Vitikka & Valpasvuo 2005, 23) neuvotaan, että kunta voi halutessaan määräyksissä myöntää poikkeuksen meluilmoitusmenettelystä tietyissä tapauksissa rajaten näin ilmoitusmenettelyn koskemaan vain merkityksellistä haittaa aiheuttaviin tapauksiin. Vaikkei ympäristönsuojelumääräykset voikaan koskea luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa, voidaan niiden avulla vähentää tarvetta soveltaa lupa- ja ilmoitusmenettelyjä. Jos toiminta noudattaa määräyksissä annettuja ehtoja, ei ilmoitusta tarvitse tehdä ja viranomaisen työtaakka kevenee.



Turun ja Kaarinan ympäristönsuojelumääräyksissä listataan ne toiminnot, joista ilmoitus tulee ainakin tehdä. Liedon määräysten muotoilu on kuitenkin selkeämpi eikä niitä näin ollen liene tarpeellista muuttaa.

### **7.2.5 Kemikaalit ja jätteet**

Huonokuntoiset kemikaali-, öljy- ja muut polttoainesäiliöt voivat aiheuttaa vuotaessaan maaperän, pohjavesien ja muiden vesistöjen pilaantumista (Vitikka & Valpasvuo 2005, 17). Tämän ehkäisemiseksi on Liedon kunnassa määrätty ympäristölle vaarallisten kemikaalien säilytys järjestettäväksi niin, että niiden pääsy maaperään, pohjaveteen ja muuhun ympäristöön on estetty. Pohjavesialueilla ja ranta-alueilla sijaitsevat öljysäiliöt on Liedon määräyksissä määrätty tarkastutettaviksi 10 vuoden välein. Tätä ei kuitenkaan nykyisillä resursseilla ole pystytty valvomaan. Näin ollen lienee turha antaa uusia velvoitteita lisämääräyksiin. Toisaalta määräysten lieventäminenäkään ei ole suotavaa. Haastatteluissa ei tullut ilmi, että kunnassa olisi ollut ongelmia vuotavien säiliöiden tai muuten huonosti järjestetyn säilytyksen vuoksi, joten kohtaan ei liene tällä erää tarpeellista tehdä muutoksia.

## **7.3 Lainsäädännön muutoksien aiheuttama päivittämistarve**

Ympäristönsuojelua ohjaavassa lainsäädännössä on tapahtunut muutoksia sitten vuoden 2004, jolloin Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräykset astuivat voimaan. Haja-asutusalueiden jätevesien käsittelyä koskevat säädökset olivat pääasiallinen syy määräysten päivittytarpeen tarkastamiselle. Tämän lisäksi haastatteluissa kehoitettiin tarkastamaan muun muassa uuden jäte- (646/2011) sekä vesilain (2011/587) vaikutukset määräysten sisältöön. Lainsäädännön muutosten aiheuttamat päivittytarpeet ovat kuitenkin melko pieniä. Muutoksia ehdotetaan lähinnä jätevesiä käsittelevään lukuun. Lisäksi uuden jätelain myötä termi ongelmajäte päivittyy ja ympäristönsuojelulain muutoksen vuoksi myös rekisteröintimenettely kannattaa huomioida määräyksissä.

### **7.3.1 Haja-asutusalueiden jätevedet**

Talousjätevedet, jotka ovat peräisin viemäriverkostojen ulkopuolisilta kiinteistöiltä aiheuttavat pohja- ja kaivovesien pilaantumista, lähiympäristön hygienia- ja hajuhaittoja sekä pintavesien rehevöitymistä. Vajaan miljoonan viemäriverkoston ulkopuolella olevan henkilön talousjätevedet tuottavat enemmän orgaanista ainetta ja fosforia ympäristöön kuin

yli neljän miljoonan viemäriverkoston piirissä olevan henkilön jätevedet. (Taina 2011, 16; Suomen ympäristökeskus 2012.) Ympäristönsuojelulailla 2000/86 ja sen nojalla annetuilla asetuksilla halutaan puuttua näihin päästöihin ja tehostaa viemäriverkoston ulkopuolisten kiinteistöjen jätevesien käsittelyä.

Ympäristönsuojelulaissa on säädetty velvollisuudesta johtaa ja käsitellä talousjätevedet niin, ettei niistä koidu ympäristön pilaantumisen vaaraa. Vesikäymälän jätevedet ja muut talousjätevedet on käsiteltävä lain nojalla annetun asetuksen edellyttämällä puhdistusteholla ennen maahan tai vesistöön johtamista.

Ympäristönsuojelulain 11 ja 18 §:n nojalla valtioneuvosto antoi asetuksen talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (542/2003), joka tuli voimaan 1.1.2004. Asetuksella tarkennettiin ympäristönsuojelulaissa määrättyä yleistä puhdistusvelvollisuutta viemäriverkoston ulkopuolisille jätevesille. Niin kutsutulla hajajätevesiasetuksella pyrittiin vähentämään ympäristökuormitusta kiinteistöiltä, joita ei ole liitetty viemäriverkoston ja estää näin ympäristön pilaantumista. Asetuksen avulla haluttiin erityisesti suojella lähiympäristöä, ehkäistä esimerkiksi kaivojen ja uimarantojen pilaantumista sekä hajuhaittoja, mutta välillisesti asetus oli osana laajempaa yleistä valtakunnallista vesiensuojelua. (Ympäristövaliokunnan mietintö 18/2010.)

Asetus sisälsi jäteveden yleiset käsittelyvaatimukset, puhdistusvaatimustason orgaanisen aineen, fosforin ja typen osalta, määräyksiä jätevesijärjestelmästä, jätevesijärjestelmän selvityksestä sekä jätevesijärjestelmän suunnitelmasta, rakentamisesta sekä käytöstä ja huollosta. Asetuksella määrättiin myös Suomen ympäristökeskus velvolliseksi seuraamaan yleisesti saatavilla olevia jätevesijärjestelmiä ja niiden tomivuutta. Lisäksi asetuksesta löytyivät säädökset voimaantulosta ja siirtymäajoista. Asetuksen liitteessä 1 nimettiin menetelmä ja laitteet, joista jätevesien käsittelyjärjestelmät koostuvat, määriteltiin tarkemmin, mitä jätevesijärjestelmän selvityksen ja suunnitelman tulisi sisältää sekä miten jätevesijärjestelmä tulee mitoittaa. Liitteessä 2 taas määriteltiin, mitä jätevesijärjestelmän käyttö- ja huolto-ohjeiden tulee sisältää.

### **7.3.2 Ympäristönsuojelulain ja hajajätevesiasetuksen ongelmat**

Hajajätevesiasetusta sovellettiin sen voimaantulon jälkeen (1.1.2004) kaikkeen uudisrakentamiseen, mutta olemassa oleville kiinteistöille annettiin 10 vuoden siirtymäaika. Näin ollen vuonna 2014 kaikilla kiinteistöillä olisi tullut olla asetuksen mukainen talousjätevesien puhdistusjärjestelmä. Toimijoiden arvioiden mukaan kuitenkin vain noin

10-15 % kiinteistöistä oli vuoteen 2010 mennessä tehostanut jätevesien käsittelyä asetuksen mukaiseksi. Syitä asetuksen hitaaseen toimeenpanoon oli useita. Kiinteistönhaltijat olivat usein epätietoisia tarvittavista talousjätevesien käsittelyjärjestelmistä tai odottivat tietoa kunnan vesihuoltolaitoksen verkoston laajentamisesta. Pienpuhdistamoiden korkea hinta ja avustusjärjestelmän puutteellisuus asettivat taloudellisia rajoitteita. Lisäksi tiettyjen pienpuhdistamojen julkisuutta saaneet tekniset ongelmat aiheuttivat epävarmuutta. (Ympäristövaliokunnan mietintö 18/2010; Hajajätevesityöryhmä 2010, 11-15.)

Kunnissa kysymyksiä herätti epäselvä ohjeistus poikkeusten myöntämisessä. Ympäristönsuojelulaki antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle mahdollisuuden myöntää hakemuksesta enintään viiden vuoden kiinteistökohtaisen lykkäyksen hajajätevesiasetuksesta säädetystä velvollisuudesta jos velvollisuuden täyttämisestä koituisi kiinteistön haltijalle kohtuuttomat kustannukset ja jos ympäristölle koituvaa kuormitusta voidaan pitää vähäisenä. Näitä poikkeussäännöksiä ei tuolloin vielä ollut ajankohtaista soveltaa, mutta kunnissa jo etukäteen pohdittiin, miten kohtuuton kustannus määritellään. (Taina 2011, 1-2; Tarasti 2009, 15-16.)

Asetuksen perusteella kunnilla oli mahdollisuus määrätä yleistä puhdistusvaatimustasoa lievempi vaatimustaso alueille, joilla ei erityisiä suojelutarpeita ollut. Tämä johti varsin erilaisiin käytäntöihin eri puolilla maata. Etelä-Suomen kunnissa ei kuitenkaan lievempää puhdistusvaatimustasoa oltu juurikaan sovellettu ja useissa kunnissa oli erikseen määrätty umpisäiliöpakko erityisen herkillä alueilla. (Ympäristövaliokunnan mietintö 18/2010.)

Tilanteen selvittämiseksi alkoi haja-asutusalueiden jätevesiä koskevien säädösten muutostyöt. Ympäristövaliokunnan mietinnön mukaiset keskeiset muutosehdotukset on koottuna taulukkoon 3.

*Taulukko 3. Ympäristövaliokunnan ja hallituksen esittämät uudistustarpeet (Ympäristövaliokunnan mietintö 18/2010.)*

|    |  |
|----|--|
| 1. | Perusvaatimustason kohtuullistaminen.  |
| 2. | Puhdistustasovaatimuksen säätäminen jätevesijärjestelmän suunnittelun ja rakentamisen lähtökohdaksi eikä valvontaperusteeksi.  |
| 3. | Kiinteistökohtaisen neuvonnan varmistaminen valtakunnallisesti.  |
| 4. | Poikkeuksen myöntämisen selventäminen sosiaalisin perustein kiinteistön haltijalle viideksi vuodeksi kerrallaan.   |
| 5. | Yli 68-vuotiaiden vakinaisesti asuttamien kiinteistöjen osalta ei edellytetä parantamistoimia, ellei kiinteistön jätevesijärjestelmää muutoin saneerata.   |
| 6. | Vaatus avustusjärjestelmän parantamisesta pienituloisille kotitalouksille myönnettävien avustusten käyttömahdollisuuden lisäämiseksi jätevesijärjestelmien uusimiseksi.  |
| 7. | Siirtymäajan pidentäminen noin kahdella vuodella, vuoden 2016 alkuun saakka.   |
| 8. | Varmistuminen siitä, että kaivoveden pilaantuminen ja hygieniahaittojen syntyminen ehkäistään, herkillä alueilla vesiensuojelusta huolehditaan ja muutoin vesiensuojelun taso kokonaisuutena nousee pitkällä aikavälillä myös haja-asutusalueiden jätevesien osalta. |

Vuoden 2011 haja-asutusalueiden talousjätevesiä koskevia säädöksiä uudistettiin. Muutostarpeet muodostivat niin suuren kokonaisuuden, että ympäristönsuojelulakiin lisättiin uusi luku 3 a ”Talousjätevesien käsittely viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla” 9.3.2011. Luvussa säädetään puhdistusvaatimustason perusteista sekä mahdollisuudesta poiketa vaatimusten noudattamisesta. Lisäksi valtioneuvosto kumosi vanhan, 1.1.2004 voimaan tulleen hajajätevesiasetuksen ja antoi uuden asetuksen (209/2011) talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla. Uusi hajajätevesiasetus tuli voimaan 15.3.2011. Asetuksessa määritellään uudet puhdistusvaatimukset orgaaniselle aineelle, fosforille sekä typelle ja annetaan uusi siirtymäaika. Uusien säädösten on tarkoitus selkeyttää aiempia säädöksiä ja

antaa kiinteistökohtaisille talousjätevesien käsittelyjärjestelmille kohtuulliset puhdistusnormit, jotka on pääasiassa suunnattu käsittelyjärjestelmien suunnittelijoille ja valmistajille. (Ympäristövaliokunnan mietintö 18/2010.) Muutoksilla pyrittiin varmistamaan, että vaatimukset on asetettu tasolle, joka on mahdollista saavuttaa kohtuullisella investoinnilla ja toimivalla tekniikalla. Säädetty puhdistustasot ovat suunnattu käsittelyjärjestelmien suunnittelijoille ja valmistajille, eikä valvontaperusteeksi, joten laki edellyttää, että kiinteistöllä on jätevesien käsittelyjärjestelmä, jonka oletetaan normaalioloissa saavuttavan vaaditun puhdistustason. Ympäristönsuojelulain muutoksella haluttiin lisäksi vähentää epäselvyyttä poikkeamisen myöntämisen tiimoilta ja lakiin kirjattiin sellaisia kiinteistön haltijan elämäntilanteeseen ja varallisuuteen liittyviä tekijöitä, jotka voitaisiin ottaa poikkeusharkinnassa huomioon. (Ympäristövaliokunnan mietintö 18/2010.)

Uuden hajajätevesiasetuksen mukaan tulisi talousjätevedet puhdistaa siten, että aiheutuva ympäristön kuormitus vähenee orgaanisen aineen osalta vähintään 80 %, kokonaisfosforin osalta vähintään 70 % ja kokonaistypen osalta vähintään 30 %. Tämä taso vastaa kumoutuneen asetuksen lievempää puhdistustasoa, mutta koska valtaosa kiinteistöistä sijaitsee muualla kuin ranta-, pohjavesi- tai vastaavilla pilaantumiselle erityisen herkillä alueilla, koettiin taso riittäväksi.

Uuteen hajajätevesiasetukseen on lisätty ohjeellisesta puhdistustasosta pilaantumiselle herkille alueille säätävä pykälä, jossa annetaan erikseen talousjätevesien puhdistustaso sellaisille alueille, joita kunnan ympäristönsuojelumääräykset koskevat. Verrattuna kumoutuneeseen asetukseen käytäntö on nyt selkeämpi, koska asetus säätää yleisen puhdistustason, sekä ankaramman, ohjeellisen puhdistustason ympäristönsuojelumääräysten alaisille alueille. Puhdistustaso on ohjeellinen, koska ympäristönsuojelumääräykset ovat vapaaehtoiset. Tämä lisäys hajajätevesiasetukseen lisää kuitenkin huomattavasti kunnan roolin merkittävyyttä, mitä pidetään aiheellisena, koska asetuksella pyritään suojelemaan pääasiassa paikallista ympäristöä ja vesistöjä. (Ympäristövaliokunnan mietintö 18/2010.)

Herkillä ympäristönsuojelumääräysten alaisilla alueilla tulisi talousjäteveden kuormituksen vähentyä orgaanisen aineen osalta vähintään 90 %, kokonaisfosforin osalta vähintään 85 % ja kokonaistypen osalta vähintään 40 % verrattuna käsittelemättömään talousjäteveeteen. Tämä ankarampi puhdistustaso vastaa kumoutuneen asetuksen peruspuhdistustasoa. Ympäristövaliokunnan mietinnössä 18/2010 on mainittu kuitenkin myös, että jatkossakin

tulisi ottaa huomioon mahdollisuus sekä tavoitetaso- että muihin määräyksiin jos ne ovat ympäristöolosuhteilla perusteltavissa. Tällöin on vastaisuudessaakin mahdollista määrätä esimerkiksi umpisäiliöpakko erityisen herkillä alueilla. Taulukossa 4 on esitetty uuden ja kumoutuneen hajajätevesiasetuksen vaatimat puhdistustasot.

*Taulukko 4. Talousjäteveden puhdistusvaatimustaso verrattuna käsittelemättömään jäteveeseen uudessa ja kumoutuneessa hajajätevesiasetuksessa.*

| Puhdistus-<br>vaatimustaso<br>verrattuna<br>käsittelemättömään<br>jäteveeseen | Kumoutunut<br>hajajätevesiasetus<br>304/2003                                 | Uusi<br>hajajätevesiasetus<br>209/2011                                       |   |
|---|--|--|---|
| Yleinen<br>puhdistustaso  | orgaaninen aine<br>väh. 90 %<br><br>fosfori väh. 85 %<br><br>typpi väh. 40 % | orgaaninen aine<br>väh. 80 %<br><br>fosfori väh. 70 %<br><br>typpi väh. 30 % | Uuden asetuksen yleinen puhdistustaso on lievempi, koska suuri osa kiinteistöistä sijaitsee muualla kuin pilaantumiselle herkillä alueilla. Kumoutuneen asetuksen yleinen puhdistustaso vastaa uuden asetuksen ankarampaa puhdistustasoa.   |
| Ankarampi<br>puhdistustaso  | -  | orgaaninen aine<br>väh. 90 %<br><br>fosfori väh. 85 %<br><br>typpi väh. 40 % | Uuden asetuksen ankarampaa puhdistustasoa sovelletaan alueilla, joita koskevat ympäristönsuojelumääräykset. Kumoutuneessa asetuksessa ei vastaavaa ankarampaa puhdistustasoa ollut. Usein ympäristönsuojelumääräyksissä kuitenkin määrätään umpisäiliöpakko pohjavesialueilla, jolloin viitataan ympäristönsuojelulain 8 §:ssä säädettyyn pohjavesien pilaamiskieltoon. |
| Lievempi<br>puhdistustaso   | orgaaninen aine<br>väh. 80 %<br><br>fosfori väh. 70 %<br><br>typpi väh. 30 % | -  | Kumoutuneessa asetuksessa oli säädös lievemmästä puhdistustasosta, joka voitiin ympäristönsuojelumääräyksillä sallia alueilla, joilla lievemmistä kuormitusnormeista ei aiheutunut pilaantumista. Uuden asetuksen yleinen puhdistustaso vastaa kumoutuneen asetuksen lievempää puhdistustasoa.  |

Liedon nykyisissä ympäristönsuojelumääräyksissä jätevesille on varattu oma lukunsa. Määräysten 5 §:n mukaisesti talousjätevesien käsittelylaitteistoja ja puhdistettujen jätevesien purkupaikkaa sijoitettaessa on noudatettava tiettyjä suojaetäisyyksiä suhteessa

esimerkiksi talousvesikaivoon tai vesistöön. Ranta-alueilla käsittelyjärjestelmät tulee sijoittaa niin, ettei vesi pääse niihin tulvakorkeuden aikanakaan.

Pohjavesialueilla on Liedon ympäristönsuojelumääräysten kohdan 6.1 mukaan talousjätevesien maahan imeyttäminen kokonaan kielletty. Käymäläjätevedet on johdettava tiiviseen umpisäiliöön. Muut kuin käymälävetä sisältävät talousjätevedet voidaan käsitellä kuten talousjätevedet yleensä määräysten ja (kumoutuneen) hajajätevesiasetuksen mukaan, ei kuitenkaan maahan imeyttämällä.

Tässä kohdin Liedon kunnan määräyksissä viitataan kumoutuneeseen hajajätevesiasetukseen. Uuden asetuksen myötä yleinen puhdistusvaatimustaso lieveni, mutta ohjeellinen puhdistustaso on korkeampi pilaantumiselle herkille alueille, kuten pohjavesialueille. Tämä korkeampi puhdistustaso tulee kuitenkin voimaan vain jos ympäristönsuojelumääräyksillä niin säädetään.

Näin ollen, mikäli puhdistusvaatimustason toivotaan pysyvän entisellään tulee Liedon kunnan määräyksiä päivittää tältä osin ja määrätä talousjätevesien käsittelyn tason pohjavesialueilla täyttämään asetuksen ohjeellisen puhdistustason arvot. Tämä päivitys ei kuitenkaan vaikuttaisi varsinaiseen puhdistusvaatimustasoon, koska kumoutuneen hajajätevesiasetuksen yleinen puhdistusvaatimustaso on sama kuin uuden hajajätevesiasetuksen ohjeellinen puhdistusvaatimustaso pilaantumiselle herkille alueille. Maahan imeyttäminen pohjavesialueilla olisi jatkossakin kiellettyä.

Käymäläjätevesien käsittelyä pohjavesialueilla ei ympäristönsuojelulain tai hajajätevesiasetuksen muutosten vuoksi ole tarvetta muuttaa vaan ne voisi jatkossakin johtaa umpisäiliöön. Käymälävesien päätyessä jatkossakin suljettuihin tankkeihin voidaan tietysti harkita tarvitaanko pelkille harmaille jätevesille tiukempia puhdistusvaatimuksia. Tässä ehdotuksessa näin kuitenkin esitetään pohjavesialueiden ollessa erityisen herkkiä pilaantumiselle.

Ranta-alueilla ei Liedon määräysten mukaan ole umpisäiliöpakkoa. Uuden hajajätevesiasetuksen myötä voimaantulleet lievemmat yleiset puhdistustasovaatimukset antavat kuitenkin aihetta tarkastella onko tarvetta määrätä ankarammat puhdistusvaatimukset ranta-alueille. Määräykset tiukemmista puhdistustavoitteista tulisi antaa alueilla, joilla tähän on ympäristönsuojelliset perusteet ja yleensä sijainti ranta-alueella tai tärkeällä pohjavesialueella on riittävä peruste. (Ympäristövaliokunnan mietintö 18/2010.)



Ympäristönsuojelumääräyksiä annettaessa tulisi kiinnittää erityistä huomiota sellaisiin vesistöihin, joilla haja-asutuksen jätevesien aiheuttama kuormitus on arvioitu merkittäväksi vesien hyvän tilan tavoitteen saavuttamisen kannalta. Ranta-alueella tarkoitetaan yleensä melko kapeaa vyöhykettä, mutta maastonmuodot määrittävät kuinka paljon jätevedet kuormittavat vesistöä. Kuntien vastuulle jää määrittää, mitkä alueet vaativat tiukempia, ympäristönsuojelumääräyksin asetettavia rajoituksia jätevesien käsittelylle. (Ympäristövaliokunnan mietintö 18/2010.)

Suurella osalla kunnista on määräyksiä jätevesien käsittelystä ranta-alueilla, mutta ranta-alueen määrittely vaihtelee 50 metristä 200 metriin. Tavallisin määritelmä on 100 metriä. Melkein kaikissa määräyksissä edellytetään ranta-alueilla käymäläjätevesien johtamista umpisäiliöön. (Koskinen 2008.)

Liedon kunnassa lienee tarpeen huomioida perusvaatimustason lasku ja määrätä kunnan ympäristönsuojelumääräysten liitekarta 2 mukaisilla ranta-alueilla noudatettavaksi valtioneuvoston asetuksen (2011/209) 4 §:n mukaisia ohjeellisia puhdistustasoja pilaantumiselle herkillä alueilla.

### **7.3.3 Ongelmajäte**

Uusi jätelaki (2011/646) astuu voimaan 1.5.2012 ja sen myötä termi ”ongelmajäte” korvataan termillä ”vaarallinen jäte”. Uusi termi kertoo paremmin, että tämän tyyppinen jäte saattaa olla vaaraksi ihmiselle ja ympäristölle. Tyypillisiä kotoa löytyviä vaarallisia jätteitä ovat muun muassa käytöstä poistetut maalit, liuottimet, öljyt ja voimakkaat pesuaineet sekä akut ja energiansäästölamput (Jätelaitosyhdistys 2011.)

Liedon ympäristönsuojelumääräysten 3. Luvussa ”Jätteet ja kemikaalit” mainitaan ongelmajätteet, ja tämä termi on syytä päivittää.

### **7.3.4 Rekisteröintimenettely**

Vuonna 2010 voimaantullut ympäristönsuojelulain muutos (253/2010) siirsi osan aiemmin luvanvaraisista, mutta ympäristövaikutuksiltaan pienistä toiminnoista rekisteröintimenettelyn piiriin. Ympäristöluvan hakemisen sijaan nämä toiminnot ilmoitetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle, joka hakemuksen tarkastettuaan rekisteröi toiminnan tietokantaan (Ympäristöhallinto 2011).

Lain muutoksen tavoitteena on ympäristölupajärjestelmän tehostaminen ja sekä yritysten että viranomaisten velvollisuuksien keventäminen samalla ympäristönsuojelun tasoa parantaen. Ympäristönsuojelulain mukaisesta lupajärjestelmästä saatujen kokemusten perusteella on arvioitu minkä toimialojen suhteen ympäristölupajärjestelmä on turhan raskas prosessi riittävän ympäristönsuojelun tason takaamiseksi. Tiettyjen toimintatyyppien lupaehdot muistuttivat toisiaan eri kunnissa, joten sen sijaan, että jokaiselle toiminnalle erikseen laadittaisiin lupa, koettiin tehokkaammaksi keinoksi siirtää nämä toiminnot tietojärjestelmään merkitsemisen piiriin ja säädellä toimintaa valtioneuvoston asetuksin. Joissain tapauksissa valtioneuvoston asetuksella säädettävä ympäristönsuojeluvaatimukset takaavat peräti korkeamman ympäristönsuojelun tason kuin luvalla saataisiin. Pienillä kunnilla ei välttämättä ole ympäristölupajärjestelmän vaatimia resursseja, mikä on johtanut lupien laatuun ja yhdenmukaisuuteen liittyviin ongelmiin. Tämä lainmuutos koskee polttoaineteholtaan alle 50 MW:n energiantuotantoyksiköitä, nestemäisten polttonesteiden jakeluasemia sekä asfalttiasemia (HE 100/2009 vp.)

Muutoksen seurauksena ympäristönsuojelulain 19 §:ään lisättiin maininta: "Kunnan ympäristönsuojelumääräykset eivät myöskään voi koskea toimintaa, jonka ympäristönsuojeluvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksessa ja joka rekisteröidään tietojärjestelmään siten kuin 65 §:n 1 tai 2 momentissa säädetään."

Tämä lisäys tulisi ottaa huomioon myös Liedon ympäristönsuojelumääräyksissä. Määräyksissä on kohdassa 3.2 mainittuna ne toiminnot, joita määräykset eivät koske. Tähän listaan tulee lisätä rekisteröintimenettelyn piirissä olevat toiminnot.

## **8 Johtopäätökset: Ehdotus uusiksi ympäristönsuojelumääräyksiksi**

Työn tulokset esitetään muutoksina Liedon alkuperäisissä ympäristönsuojelumääräyksissä. Muuttamaton version määräyksissä esitetään muutetun version rinnalla, jotta ehdotetut päivitettävät kohdat olisi helposti luettavissa. Ehdotetut muutokset voidaan karkeasti jakaa kolmeen luokkaan: lisäykset, päivitykset ja muutokset. (Katso taulukko 5). Lisäyksiä ovat uudet luvut tai teemat, kun taas päivityksiä ovat vanhentuneen tiedon päivittämiset ajantasaisiksi. Muutetuiksi tässä lasketaan sellaiset pykälät, jotka jo löytyvät määräyksistä, mutta joita on sisällöltään hieman muutettu.

Taulukko 5. Muutosehdotukset jaoteltuina lisäyksiin, päivityksiin sekä muutoksiin.

|             |   |
|-------------|---|
| Lisäykset   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Maalämpöä koskevat määräykset</li> <li>• Rekisteröintimenettely</li> <li>• Lannan käsittely</li> </ul>         |
| Päivitykset | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Viittaukset hajajätevesiasetukseen</li> <li>• Termi "ongelmajäte" vaihtuu "vaaralliseksi jätteeksi"</li> </ul> |
| Muutokset   | <ul style="list-style-type: none"> <li>• Jätevesienkäsittely</li> </ul>   |

### Ehdotus Liedon kunnan määräysten päivittämiseksi

| Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräykset  | Ehdotus Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräysten päivittämiseksi  |
|--|--|
| <p><b>1. LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET</b></p> <p><b>1 § Tavoite</b></p> <p>Ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja siten kuin ympäristönsuojelulaissa (86/2000) on säädetty.</p> <p><b>2 § Määräysten antaminen ja valvonta</b></p> <p>2.1 Liedon kunnanvaltuusto on antanut ympäristönsuojelumääräykset ympäristönsuojelulain 19 §:n perusteella. Ympäristönsuojelumääräykset perustuvat ympäristönsuojelulain tai sen nojalla annettujen säädösten konkretisointiin ympäristön suojelemiseksi paikallisesti.</p> | <p><b>1. LUKU YLEISET MÄÄRÄYKSET</b></p> <p><b>1 § Tavoite</b></p> <p>Ympäristönsuojelumääräysten tavoitteena on paikalliset olosuhteet huomioon ottaen ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia haittoja siten kuin ympäristönsuojelulaissa (86/2000) on säädetty.</p> <p><b>2 § Määräysten antaminen ja valvonta</b></p> <p>2.1 Liedon kunnanvaltuusto on antanut ympäristönsuojelumääräykset ympäristönsuojelulain 19 §:n perusteella. Ympäristönsuojelumääräykset perustuvat ympäristönsuojelulain tai sen nojalla annettujen säädösten konkretisointiin ympäristön suojelemiseksi paikallisesti.</p> |

|  |  |
|--|--|
| <p>2.2 Määräyksien noudattamista valvoo ympäristönsuojelulain 21 §:n mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jona Liedon kunnassa toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.</p> <p>2.3 Liedon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta voi siirtää sille näissä määräyksissä kuuluvaa ratkaisuvalltaa alaiselleen viranhaltijalle siten kuin kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) säädetään.</p> <p><b>3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin</b></p> | <p>2.2 Määräyksien noudattamista valvoo ympäristönsuojelulain 21 §:n mukaisesti kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, jona Liedon kunnassa toimii rakennus- ja ympäristölautakunta.</p> <p>2.3 Liedon kunnan rakennus- ja ympäristölautakunta voi siirtää sille näissä määräyksissä kuuluvaa ratkaisuvalltaa alaiselleen viranhaltijalle siten kuin kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa (64/1986) säädetään.</p> <p><b>3 § Määräysten soveltaminen ja suhde muihin määräyksiin</b></p> |
| <p>Ympäristönsuojelumääräysten lisäksi on noudatettava määräyksiä, jotka Länsi-Suomen vesioikeus on antanut Lintulan, Rauvolan ja Alhojoen pohjavedenottamoiden sekä Littoistenjärven suoja-alueita koskien.</p>   | <p>Ympäristönsuojelumääräysten lisäksi on noudatettava määräyksiä, jotka Länsi-Suomen vesioikeus on antanut Lintulan, Rauvolan ja Alhojoen pohjavedenottamoiden sekä Littoistenjärven suoja-alueita koskien.</p>   |
| <p>3.1 Määräykset ovat voimassa koko kunnan alueella, ellei muualla näissä määräyksissä toisin säädetä.</p> <p>3.2 Määräykset eivät koske ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraista toimintaa taikka lain 61, 62 tai 78 §:n mukaista ilmoituksenvaraista toimintaa, joiden osalta ympäristön pilaantumisen ehkäisyä ja torjuntaa koskevat määräykset annetaan ympäristöluvassa tai ilmoituksen perusteella tehtävässä päätöksessä. Määräykset eivät koske myöskään puolustusvoimien toimintaa.</p>        | <p>3.1 Määräykset ovat voimassa koko kunnan alueella, ellei muualla näissä määräyksissä toisin säädetä.</p> <p>3.2 Määräykset eivät koske ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraista toimintaa taikka lain 61, 62 tai 78 §:n mukaista ilmoituksenvaraista toimintaa, joiden osalta ympäristön pilaantumisen ehkäisyä ja torjuntaa koskevat määräykset annetaan ympäristöluvassa tai ilmoituksen perusteella tehtävässä päätöksessä.</p>  |

|  |  |
|--|--|
|  | <p><i>Lisäksi määräykset eivät koske toimintaa, jonka ympäristönsuojeluvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksessa ja joka rekisteröidään tietojärjestelmään siten kuin ympäristönsuojelulain 65 §:n 1 tai 2 momentissa säädetään.</i></p> <p>Määräykset eivät koske myöskään puolustusvoimien toimintaa.</p>                                |
| <p>3.3 Ympäristönsuojelumääräyksiä noudatetaan muiden kunnallisten säännösten rinnalla ja tarvittaessa samanaikaisesti. Mikäli samasta asiasta on määrätty muussa kunnallisessa säännöstyössä, tulee ympäristönsuojelumääräystä noudattaa aina silloin, kun sen voidaan katsoa johtavan parempaan ympäristönsuojelulliseen tulokseen tai tasoon.</p> | <p>3.3 Ympäristönsuojelumääräyksiä noudatetaan muiden kunnallisten säännösten rinnalla ja tarvittaessa samanaikaisesti. Mikäli samasta asiasta on määrätty muussa kunnallisessa säännöstyössä, tulee ympäristönsuojelumääräystä noudattaa aina silloin, kun sen voidaan katsoa johtavan parempaan ympäristönsuojelulliseen tulokseen tai tasoon.</p> |
| <p>3.4 Muiden viranomaisten tulee lupa-asiaa ratkaistaessa tai muuta viranomaispäätöstä tehtäessä ottaa huomioon, mitä näissä määräyksissä säädetään.</p>  | <p>3.4 Muiden viranomaisten tulee lupa-asiaa ratkaistaessa tai muuta viranomaispäätöstä tehtäessä ottaa huomioon, mitä näissä määräyksissä säädetään.</p>  |
| <p><b>4 § Paikalliset olosuhteet</b></p> <p>Liedon kunnassa paikalliset olosuhteet ja alueet, joilla ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen, poistaminen ja vähentäminen edellyttävät tarkennettuja yleisiä määräyksiä ovat näiden määräysten liitekartoissa rajatut seuraavat alueet:</p>  | <p><b>4 § Paikalliset olosuhteet</b></p> <p>Liedon kunnassa paikalliset olosuhteet ja alueet, joilla ympäristön pilaantumisen ehkäiseminen, poistaminen ja vähentäminen edellyttävät tarkennettuja yleisiä määräyksiä ovat näiden määräysten liitekartoissa rajatut seuraavat alueet:</p>  |

|   |   |
|---|---|
| <p><b>pohjavesialue</b>, jolla tarkoitetaan pohjavedenmuodostumisaluetta, joka on luokiteltu yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeäksi I luokan pohjavesialueeksi sekä näihin rinnastettavissa olevia muita pohjavedenmuodostumisalueita (Liitekartta 1).</p> <p><b>ranta-alue</b>, jolla tarkoitetaan ensisijaisesti 100 metrin levyistä vyöhykettä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta mitattuna vesistöjen varsilla (Liitekartta 2).</p> <p><b>taajaan rakennettu alue</b>, jolla tarkoitetaan asemakaavoitettuja alueita sekä muita erillisiä kylä- ja taaja-asutusalueita (Liitekartta 3).</p> <p><b>2 LUKU JÄTEVEDET</b></p> | <p><b>pohjavesialue</b>, jolla tarkoitetaan pohjavedenmuodostumisaluetta, joka on luokiteltu yhdyskunnan vedenhankinnan kannalta tärkeäksi I luokan pohjavesialueeksi sekä näihin rinnastettavissa olevia muita pohjavedenmuodostumisalueita (Liitekartta 1).</p> <p><b>ranta-alue</b>, jolla tarkoitetaan ensisijaisesti 100 metrin levyistä vyöhykettä keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta mitattuna vesistöjen varsilla (Liitekartta 2).</p> <p><b>taajaan rakennettu alue</b>, jolla tarkoitetaan asemakaavoitettuja alueita sekä muita erillisiä kylä- ja taaja-asutusalueita (Liitekartta 3).</p> <p><b>2 LUKU JÄTEVEDET</b></p> |
| <p>Talousjätevesien käsittelyssä vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon liittymättömillä kiinteistöillä on noudatettava ympäristönsuojelulain 103 §:ssä ja valtioneuvoston asetuksessa talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (542/03) annettuja säädöksiä. Lisäksi saostuskaivojen, umpisäiliöiden tai muiden vastaavien jätevesisäiliöiden tyhjennyksessä ja lietteen toimituksessa jatkokäsittelyyn on noudatettava Liedon kunnan yleisiä jätehuoltomääräyksiä.</p>   | <p>Talousjätevesien käsittelyssä vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon liittymättömillä kiinteistöillä on noudatettava ympäristönsuojelulain <b>27 a-d §:ssä</b> ja valtioneuvoston asetuksessa talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (209/2011) annettuja säädöksiä. Lisäksi saostuskaivojen, umpisäiliöiden tai muiden vastaavien jätevesisäiliöiden tyhjennyksessä ja lietteen toimituksessa jatkokäsittelyyn on noudatettava Liedon kunnan yleisiä jätehuoltomääräyksiä.</p>   |
| <p><b>5 § Jätevesien käsittely vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon liittymättömillä kiinteistöillä</b></p>  | <p><b>5 § Jätevesien käsittely vesihuoltolaitoksen viemäriverkostoon liittymättömillä kiinteistöillä</b></p>  |

|   |   |
|---|---|
| <p>5.1 Sijoitettaessa talousjätevesien maaperäkäsittelylaitteistoja (imeytys- tai suodatusjärjestelmät) sekä puhdistettujen jätevesien purkupaikkaa tulee noudattaa seuraavia vähimmäissuojaetäisyyksiä:</p> <p>Kohde</p> <p>Vähimmäissuojaetäisyys (m)</p> <p>Talousvesikaivo 20</p> <p>Vesistö 20</p> <p>Tie, tontin raja 5</p> <p>Suojakerros pohjavesitason yläpuolella</p> <p>- maasuodattamossa 0,50</p> <p>- maahanimeyttämössä 1,00</p> <p>Erillisestä saunarakennuksesta tulevat pesuvedet, mikäli niiden määrä on vähäinen, voidaan imeyttää 20 metriä lähemmäksi rantaviivaa, ei kuitenkaan lähemmäksi kuin saunarakennus.</p> <p>Jätevesijärjestelmät ranta-alueella tulee sijoittaa siten, että tulvakorkeuden aikanakaan vesi ei pääse jäteveden käsittelylaitteistoihin.</p> | <p>5.1 Sijoitettaessa talousjätevesien maaperäkäsittelylaitteistoja (imeytys- tai suodatusjärjestelmät) sekä puhdistettujen jätevesien purkupaikkaa tulee noudattaa seuraavia vähimmäissuojaetäisyyksiä:</p> <p>Kohde</p> <p>Vähimmäissuojaetäisyys (m)</p> <p>Talousvesikaivo 20</p> <p>Vesistö 20</p> <p>Tie, tontin raja 5</p> <p>Suojakerros pohjavesitason yläpuolella</p> <p>- maasuodattamossa 0,50</p> <p>- maahanimeyttämössä 1,00</p> <p>Erillisestä saunarakennuksesta tulevat pesuvedet, mikäli niiden määrä on vähäinen, voidaan imeyttää 20 metriä lähemmäksi rantaviivaa, ei kuitenkaan lähemmäksi kuin saunarakennus.</p> <p>Jätevesijärjestelmät ranta-alueella tulee sijoittaa siten, että tulvakorkeuden aikanakaan vesi ei pääse jäteveden käsittelylaitteistoihin.</p> |
|---|---|

|  |   |
|--|---|
| <p>5.2</p> <p>Ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen edellä kohdassa 5.1 mainituista suojaetäisyysvaatimuksista, mikäli poikkeamisesta ei arvioida aiheutuvan ympäristön pilaantumisen vaaraa. Poikkeusta harkittaessa otetaan huomioon jäteveden määrä, maaston kaltevuus ja maaperän laatu.</p>                                | <p>5.2</p> <p>Ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen edellä kohdassa 5.1 mainituista suojaetäisyysvaatimuksista, mikäli poikkeamisesta ei arvioida aiheutuvan ympäristön pilaantumisen vaaraa. Poikkeusta harkittaessa otetaan huomioon jäteveden määrä, maaston kaltevuus ja maaperän laatu.</p>   |
| <p>6 §</p> <p><b>Jätevesien johtaminen pohjavesialueella</b></p>   | <p>6 §</p> <p><b>Jätevesien johtaminen</b><br/><i>pilaantumiselle herkillä alueilla</i></p>   |
| <p>6.1</p> <p><b>Pohjavesialueella</b> talousjätevesien imeyttäminen maahan on kielletty. Näillä alueilla käymäläjätevedet on johdettava tiiviiseen umpisäiliöön. Lukuun ottamatta maahan imeyttämistä, muut kuin käymäläjätevettä sisältävät talousjätevedet voidaan käsitellä siten kuin kohdassa 5.1 ja valtioneuvoston asetuksessa 542/03 määrätään.</p> | <p>6.1</p> <p><b>Pohjavesialueella</b> talousjätevesien imeyttäminen maahan on kielletty. Näillä alueilla käymäläjätevedet on johdettava tiiviiseen umpisäiliöön. <i>Muiden kuin käymäläjätevettä sisältävien talousjätevesien käsittelyssä noudatetaan kohtaa 5.1 ja talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla annetun valtioneuvoston asetuksen (209/2011) 4 §:n mukaisia ohjeellisia puhdistustasoja pilaantumiselle herkillä alueilla. Maahan imeyttäminen ei ole sallittua.</i></p> |



|  |  |
|--|--|
|  |  |
| <p>6.2 Ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen edellä kohdassa 6.1 mainituista vaatimuksista, mikäli poikkeamisesta ei arvioida aiheutuvan ympäristön pilaantumisen vaaraa. Poikkeusta harkittaessa otetaan huomioon jäteveden määrä ja maaperän laatu.</p> | <p><b>6.2</b> <i>Ranta-alueilla on noudatettava talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla annetun valtioneuvoston asetuksen (209/2011) 4 §:n mukaisia ohjeellisia puhdistustasoja pilaantumiselle herkillä alueilla.</i></p> <p>6.3 Ympäristönsuojeluviranomainen voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen edellä kohdassa 6.1 mainituista vaatimuksista, mikäli poikkeamisesta ei arvioida aiheutuvan ympäristön pilaantumisen vaaraa. Poikkeusta harkittaessa otetaan huomioon jäteveden määrä ja maaperän laatu.</p> |
| <p><b>7 § Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu</b></p>  | <p><b>7 § Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja vastaavien laitteiden pesu</b></p>  |
| <p>7.1 Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja laitteiden pesu on kielletty katu- ja tiealueilla ja muilla yleisessä käytössä olevilla alueilla sekä sellaisilla paikoilla, joista pesuvedet joutuvat suoraan vesistöön.</p>  | <p>7.1 Ajoneuvojen, veneiden, koneiden ja laitteiden pesu on kielletty katu- ja tiealueilla ja muilla yleisessä käytössä olevilla alueilla sekä sellaisilla paikoilla, joista pesuvedet joutuvat suoraan vesistöön.</p>  |
| <p>7.2 Mikäli pesutoiminta on ammattimaista tai laajamittaista, tulee pesemisen tapahtua tähän tarkoitukseen rakennetulla pesupaikalla, jonka pesuvedet on käsiteltävä hiekan- ja öljynerotuskaiivossa tai muussa tarkoitukseen soveltuvassa laitteistossa.</p>                        | <p>7.2 Mikäli pesutoiminta on ammattimaista tai laajamittaista, tulee pesemisen tapahtua tähän tarkoitukseen rakennetulla pesupaikalla, jonka pesuvedet on käsiteltävä hiekan- ja öljynerotuskaiivossa tai muussa tarkoitukseen soveltuvassa laitteistossa.</p>  |

| 3. LUKU<br>KEMIKAALIT JA<br>JÄTTEET   | 3. LUKU<br>KEMIKAALIT JA<br>JÄTTEET  |
|---|--|
| <p>Kiinteistön jätehuollon järjestämistä koskevat yksityiskohtaiset määräykset annetaan Liedon kunnan yleisissä jätehuoltomääräyksissä. Pohjavesialueilla sijaitsevien maanalaisten öljysäiliöiden tarkastamisesta on säädetty Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä 344/1983.</p>   | <p>Kiinteistön jätehuollon järjestämistä koskevat yksityiskohtaiset määräykset annetaan Liedon kunnan yleisissä jätehuoltomääräyksissä. Pohjavesialueilla sijaitsevien maanalaisten öljysäiliöiden tarkastamisesta on säädetty Kauppa- ja teollisuusministeriön päätöksessä 344/1983.</p>  |
| <p><b>8 § Kemikaalien ja jätteiden käsittely</b></p> <p>8.1 Ympäristölle vaarallisten kemikaalien ja ongelmajätteiden, kuten esimerkiksi öljyjen, maalien, torjunta-aineiden ja liuottimien varastointi ja säilytys tulee järjestää kiinteistöllä siten, että niiden pääsy maaperään, pohjaveteen tai muuhun ympäristöön on estetty.</p> <p><b>9 § Öljysäiliöiden kunnossapito ja tarkastus</b></p> <p>9.1 <b>Pohjavesialueilla</b> sijaitsevat maanpäälliset öljysäiliöt sekä <b>ranta-alueilla</b> sijaitsevat maanpäälliset ja maanalaiset öljysäiliöt tulee kiinteistön omistajan tai haltijan toimesta tarkastuttaa ensimmäisen kerran 10 vuoden kuluessa säiliön käyttöönotosta. Tämän jälkeen säiliö on tarkastettava uudelleen 10 vuoden väliajoin.</p> | <p><b>8 § Kemikaalien ja jätteiden käsittely</b></p> <p>8.1 Ympäristölle vaarallisten kemikaalien ja <i>vaarallisten jätteiden</i>, kuten esimerkiksi öljyjen, maalien, torjunta-aineiden ja liuottimien varastointi ja säilytys tulee järjestää kiinteistöllä siten, että niiden pääsy maaperään, pohjaveteen tai muuhun ympäristöön on estetty.</p> <p><b>9 § Öljysäiliöiden kunnossapito ja tarkastus</b></p> <p>9.1 <b>Pohjavesialueilla</b> sijaitsevat maanpäälliset öljysäiliöt sekä <b>ranta-alueilla</b> sijaitsevat maanpäälliset ja maanalaiset öljysäiliöt tulee kiinteistön omistajan tai haltijan toimesta tarkastuttaa ensimmäisen kerran 10 vuoden kuluessa säiliön käyttöönotosta. Tämän jälkeen säiliö on tarkastettava uudelleen 10 vuoden väliajoin.</p> |

|   |   |
|---|---|
| <p>9.2</p> <p>Kiinteistön haltijan tai omistajan, alueen käyttäjän, toiminnan harjoittajan tai järjestäjän on pyydettyäessä annettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot kiinteistöllä sijaitsevista öljysäiliöistä ja putkistoista, niiden kunnosta ja tarkastuksista sekä uusien säiliöiden asentamisesta ja vanhojen säiliöiden poistosta.</p>  | <p>9.2</p> <p>Kiinteistön haltijan tai omistajan, alueen käyttäjän, toiminnan harjoittajan tai järjestäjän on pyydettyäessä annettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot kiinteistöllä sijaitsevista öljysäiliöistä ja putkistoista, niiden kunnosta ja tarkastuksista sekä uusien säiliöiden asentamisesta ja vanhojen säiliöiden poistosta.</p>  |
| <p>9.3</p> <p>Kiinteistön haltija tai omistaja on velvollinen huolehtimaan siitä, että kiinteistöllä sijaitsevat maanalaiset öljysäiliöt ja muut kemikaalisäiliöt sekä niiden putkistot poistetaan kiinteistöltä, kun niitä ei enää käytetä. Samalla tulee säiliöt puhdistaa asianmukaisesti ja tarkastaa mahdolliset vuodot. Säiliöiden vuodoista tulee välittömästi ilmoittaa pelastus- ja ympäristöviranomaisille. Saastunut maa tulee käsitellä siten, kuin alueellinen ympäristökeskus määrää.</p> | <p>9.3</p> <p>Kiinteistön haltija tai omistaja on velvollinen huolehtimaan siitä, että kiinteistöllä sijaitsevat maanalaiset öljysäiliöt ja muut kemikaalisäiliöt sekä niiden putkistot poistetaan kiinteistöltä, kun niitä ei enää käytetä. Samalla tulee säiliöt puhdistaa asianmukaisesti ja tarkastaa mahdolliset vuodot. Säiliöiden vuodoista tulee välittömästi ilmoittaa pelastus- ja ympäristöviranomaisille. Saastunut maa tulee käsitellä siten, kuin alueellinen ympäristökeskus määrää.</p> |
| <p>9.4</p> <p>Öljysäiliön sijaitessa sellaisessa paikassa, että sitä on teknisesti vaikea poistaa, ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää poikkeuksen säiliön poistamisvelvollisuudesta.</p>   | <p>9.4</p> <p>Öljysäiliön sijaitessa sellaisessa paikassa, että sitä on teknisesti vaikea poistaa, ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää poikkeuksen säiliön poistamisvelvollisuudesta.</p>   |

|   |  |
|---|--|
| <p><b>10 §</b>            <b>Tilapäiset asfalttiasemat ja murskauslaitokset</b></p> <p><b>Pohjavesialueelle</b> ei saa sijoittaa tilapäistä tai siirrettävää asfalttiasemaa tai polttonesteillä toimivaa murskausasemaa.</p>  | <p><b>10 §</b>            <b>Maalämpöputkistojen lämmönsiirtoaineet</b></p> <p><b>10.1</b>            <b>Maalämpöjärjestelmissä käytettävä lämmönsiirtoaine ei saa olla ympäristölle tai pohjavedelle vaarallista.</b></p> <p><b>10.2</b>            <b>Jos maalämpöjärjestelmä poistetaan käytöstä tai sitä huolletaan, on lämmönsiirtonesteet poistettava ja toimitettava luvanvaraiseen käsittelylaitokseen.</b></p>  |
| <p><b>11 §</b>            <b>Lumenkaatoalueet</b></p> <p>11.1            Lumenkaatoalueen sijoittamisessa ja toteuttamisessa tulee huolehtia siitä, että sulamisvedet eivät aiheuta ympäristön pilaantumista tai roskaantumista.</p> <p>11.2            Lumenkaatoaluetta ei saa sijoittaa pohjavesialueelle tai vedenhankintaan käytettävän vesistön välittömään läheisyyteen.</p> | <p><b>11 §</b>            <b>Tilapäiset asfalttiasemat ja murskauslaitokset</b></p> <p><b>Pohjavesialueelle</b> ei saa sijoittaa tilapäistä tai siirrettävää asfalttiasemaa tai polttonesteillä toimivaa murskausasemaa.</p> <p><b>12 §</b>            <b>Lumenkaatoalueet</b></p> <p>12.1            Lumenkaatoalueen sijoittamisessa ja toteuttamisessa tulee huolehtia siitä, että sulamisvedet eivät aiheuta ympäristön pilaantumista tai roskaantumista.</p> <p>12.2            Lumenkaatoaluetta ei saa sijoittaa pohjavesialueelle tai vedenhankintaan käytettävän vesistön välittömään läheisyyteen.</p> |

| 4. LUKU | ILMANSUOJELU  | 4. LUKU | ILMANSUOJELU  |
|---------|---|---------|---|
| 12 §    | <b>Savukaasupäästöt ja niiden haitalliset vaikutukset</b>   | 13 §    | <b>Savukaasupäästöt ja niiden haitalliset vaikutukset</b>   |
| 12.1    | <p>Kiinteistökohtaisissa lämmityskattiloissa tai muissa tulipesissä ei saa polttaa sellaisia aineita, joiden palaessa muodostuvien savukaasujen joukossa ympäristöön pääsee siinä määrin nokea, hajua tai ympäristölle ja terveydelle vaarallisia yhdisteitä, että niistä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Tällaisia aineita ovat mm. paine- ja pintakäsitelty puutavara, muovit ja muovipinnoitettu materiaali sekä muu huonosti palava materiaali.</p> <p>Polttolaitteita tulee käyttää siten, että poltosta ei aiheudu haittaa terveydelle ja viihtyvyydelle tai ympäristön pilaantumista.</p> | 13.1    | <p>Kiinteistökohtaisissa lämmityskattiloissa tai muissa tulipesissä ei saa polttaa sellaisia aineita, joiden palaessa muodostuvien savukaasujen joukossa ympäristöön pääsee siinä määrin nokea, hajua tai ympäristölle ja terveydelle vaarallisia yhdisteitä, että niistä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista. Tällaisia aineita ovat mm. paine- ja pintakäsitelty puutavara, muovit ja muovipinnoitettu materiaali sekä muu huonosti palava materiaali.</p> <p>Polttolaitteita tulee käyttää siten, että poltosta ei aiheudu haittaa terveydelle ja viihtyvyydelle tai ympäristön pilaantumista.</p> |
| 12.2    | <p><b>Taajaan rakennetulla alueella</b> on oksien, risujen ja lehtien sekä muiden jätteiden avopoltto kielletty. Avopoltoksi katsotaan myös tynnyrissä tai muussa vastaavassa tapahtuva em. jätteiden polttaminen.</p> <p><b>Taajaan rakennetun alueen ulkopuolella</b> saa avopolttona kiinteistöllä polttaa vähäisiä määriä risuja, oksia, olkia, kaisloja ja lehtiä sekä paine- ja pintakäsittelimätöntä puutavaraa. Muiden jätteiden avopoltto on kielletty.</p>  | 13.2    | <p><b>Taajaan rakennetulla alueella</b> on oksien, risujen ja lehtien sekä muiden jätteiden avopoltto kielletty. Avopoltoksi katsotaan myös tynnyrissä tai muussa vastaavassa tapahtuva em. jätteiden polttaminen.</p> <p><b>Taajaan rakennetun alueen ulkopuolella</b> saa avopolttona kiinteistöllä polttaa vähäisiä määriä risuja, oksia, olkia, kaisloja ja lehtiä sekä paine- ja pintakäsittelimätöntä puutavaraa. Muiden jätteiden avopoltto on kielletty.</p>  |

|  |  |
|--|--|
| <p>Maanviljely- ja metsänhoitotoiminnassa tarpeellinen kulutus on kuitenkin sallittua.</p> <p>12.3 <b>Taajaan rakennetulla alueella</b> rakennuksen savukaasupäästöjen tai muiden päästöjen päästökorkeus ja teollisuus-, tuotanto- ja yritys kiinteistöjen sekä pysäköintirakennusten ilmanpoiston sijoitus on toteutettava siten, että savu- ja poistokaasujen leviäminen ympäristöön ei aiheuta terveyshaittaa, vahinkoa tai haittaa naapurikiinteistöille tai niiden käytölle eikä muutakaan ympäristön pilaantumista.</p> | <p>Maanviljely- ja metsänhoitotoiminnassa tarpeellinen kulutus on kuitenkin sallittua.</p> <p>13.3 <b>Taajaan rakennetulla alueella</b> rakennuksen savukaasupäästöjen tai muiden päästöjen päästökorkeus ja teollisuus-, tuotanto- ja yritys kiinteistöjen sekä pysäköintirakennusten ilmanpoiston sijoitus on toteutettava siten, että savu- ja poistokaasujen leviäminen ympäristöön ei aiheuta terveyshaittaa, vahinkoa tai haittaa naapurikiinteistöille tai niiden käytölle eikä muutakaan ympäristön pilaantumista.</p> |
| <p>13 § <b>Rakennusten, rakenteiden, esineiden tai alueiden kunnostus- ja puhtaanapitotyöt</b></p>   | <p>14 § <b>Rakennusten, rakenteiden, esineiden tai alueiden kunnostus- ja puhtaanapitotyöt</b></p>   |
| <p>13.1 <b>Taajaan rakennetulla alueella</b> ulkona tapahtuvasta rakenteiden ja esineiden hiekkapuhalluksesta tai muusta vastaavasta pölyämistä aiheuttavasta rakennusten ja rakenteiden kunnostustyöstä tulee kiinteistön haltijan tai toimenpiteen suorittajan ilmoittaa terveydensuojeluviranomaiselle ja naapureille. Määräys ei koske yksityishenkilön talouteen liittyvää työtä.</p>   | <p>14.1 <b>Taajaan rakennetulla alueella</b> ulkona tapahtuvasta rakenteiden ja esineiden hiekkapuhalluksesta tai muusta vastaavasta pölyämistä aiheuttavasta rakennusten ja rakenteiden kunnostustyöstä tulee kiinteistön haltijan tai toimenpiteen suorittajan ilmoittaa terveydensuojeluviranomaiselle ja naapureille. Määräys ei koske yksityishenkilön talouteen liittyvää työtä.</p>   |

|   |   |
|---|---|
| <p>13.2 Kulkuväylien ja muiden alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitotyön aiheuttama pölyäminen on estettävä esimerkiksi kostuttamalla tarvittaessa kunnossapidettävät väylät ja muut alueet. Ns. lehtipuhaltimien ja vastaavien pölyä levittävien käsikäyttöisten laitteiden käyttö hiekan poistossa on kielletty.</p> <p><b>5. LUKU MELUNTORJUNTA</b></p>   | <p>14.2 Kulkuväylien ja muiden alueiden kunnossapito- ja puhtaanapitotyön aiheuttama pölyäminen on estettävä esimerkiksi kostuttamalla tarvittaessa kunnossapidettävät väylät ja muut alueet. Ns. lehtipuhaltimien ja vastaavien pölyä levittävien käsikäyttöisten laitteiden käyttö hiekan poistossa on kielletty.</p> <p><b>5. LUKU MELUNTORJUNTA</b></p>   |
| <p>Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toimenpiteestä tai tapahtumasta tulee tehdä kirjallinen ilmoitus ympäristönsuojelulain 60§:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoitus tulee tehdä 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.</p>   | <p>Erityisen häiritsevää melua tai tärinää aiheuttavasta tilapäisestä toimenpiteestä tai tapahtumasta tulee tehdä kirjallinen ilmoitus ympäristönsuojelulain 60§:n mukaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Ilmoitus tulee tehdä 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.</p>   |
| <p><b>14 § Poikkeus ilmoitusvelvollisuudesta</b></p> <p>Meluilmoitusta ei tarvitse tehdä seuraavissa tapauksissa:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ilotulituksesta.</li> <li>2) Lentonäytöksestä tai tilapäisestä yleisölenätyksestä, johon kuuluu korkeintaan kymmenen nousua tai laskua.</li> <li>3) Äänenvahvistimien ja äänentoistolaitteiden tilapäisestä käytöstä ulkotiloissa taajaan rakennetun alueen torilla, urheilukentällä tai muulla yleisökäyttöön tarkoitettulla tai soveltuvalla paikalla arkisin ja lauantaisin klo 7.00 – 22.00 ja sunnuntaisin klo 12.00-22.00.</li> </ol> | <p><b>15 § Poikkeus ilmoitusvelvollisuudesta</b></p> <p>Meluilmoitusta ei tarvitse tehdä seuraavissa tapauksissa:</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1) Ilotulituksesta.</li> <li>2) Lentonäytöksestä tai tilapäisestä yleisölenätyksestä, johon kuuluu korkeintaan kymmenen nousua tai laskua.</li> <li>3) Äänenvahvistimien ja äänentoistolaitteiden tilapäisestä käytöstä ulkotiloissa taajaan rakennetun alueen torilla, urheilukentällä tai muulla yleisökäyttöön tarkoitettulla tai soveltuvalla paikalla arkisin ja lauantaisin klo 7.00 – 22.00 ja sunnuntaisin klo 12.00-22.00.</li> </ol> |

- 4) Räjätystyöstä, louhinnasta, lyöntipaalutuksesta tai muusta vastaavasta erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta työstä, jota tehdään arkisin maanantaista perjantaihin klo 7.00 – 18.00 ja jonka kesto alle neljä viikkoa.  
Toiminnanharjoittajan on kuitenkin tiedotettava työmaan vaikutuspiirissä oleville naapurikiinteistöjen haltijoille meluhaittaa aiheuttavan työn laadusta, sen kestosta sekä työmaan vastaava yhteyshenkilö.

- 5) Rakennus- ja purkutyöstä suoritettuina siten, että erityisen häiritsevää melua aiheuttavat työvaiheet tehdään arkisin klo 7.00 – 18.00.

Tilaisuuden, tapahtuman tai toimenpiteen järjestäjän on tarvittaessa annettava kunnan ympäristönsuojeluviraanomaiselle tiedot aiheutuvasta melusta tai tärinästä sekä muistavalvonnan kannalta tarpeellisista tiedoista.

**15 § Erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden, laitteiden ja työvaiheiden rajoittaminen**

- 4) Räjätystyöstä, louhinnasta, lyöntipaalutuksesta tai muusta vastaavasta erityisen häiritsevää melua aiheuttavasta työstä, jota tehdään arkisin maanantaista perjantaihin klo 7.00 – 18.00 ja jonka kesto alle neljä viikkoa.  
Toiminnanharjoittajan on kuitenkin tiedotettava työmaan vaikutuspiirissä oleville naapurikiinteistöjen haltijoille meluhaittaa aiheuttavan työn laadusta, sen kestosta sekä työmaan vastaava yhteyshenkilö.

- 5) Rakennus- ja purkutyöstä suoritettuina siten, että erityisen häiritsevää melua aiheuttavat työvaiheet tehdään arkisin klo 7.00 – 18.00.

Tilaisuuden, tapahtuman tai toimenpiteen järjestäjän on tarvittaessa annettava kunnan ympäristönsuojeluviraanomaiselle tiedot aiheutuvasta melusta tai tärinästä sekä muista valvonnan kannalta tarpeellisista tiedoista.

**16 § Erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden, laitteiden ja työvaiheiden rajoittaminen**



Erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden, kuten esimerkiksi iskuvasaran, sirkkelin, kulmahiomakoneen, lehtipuhaltimen, ruohonleikkurin tai moottorisahan käyttäminen sekä häiritsevää melua aiheuttavien toimintojen suorittaminen on kielletty yöaikaan klo 22.00-07.00 ja sunnuntaiaamuisin klo 12.00 saakka.

Erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttö on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi.

Määräyksen aikarajoitus ei koske:

1) maa- ja metsätalouselinkeinon harjoittamisen vuoksi välttämätöntä tilapäistä ja lyhytaikaista häiritsevää melua aiheuttavaa toimintaa

2) liikenneväylien sekä yhdyskuntateknisten laitteiden kunnossapitotyötä, mikäli työn suorittamista on liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden tai muusta perustellusta syystä pidettävä välttämättömänä.

Erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden, kuten esimerkiksi iskuvasaran, sirkkelin, kulmahiomakoneen, lehtipuhaltimen, ruohonleikkurin tai moottorisahan käyttäminen sekä häiritsevää melua aiheuttavien toimintojen suorittaminen on kielletty yöaikaan klo 22.00-07.00 ja sunnuntaiaamuisin klo 12.00 saakka.

Erityisen häiritsevää melua aiheuttavien koneiden ja laitteiden käyttö on rajoitettava mahdollisimman vähäiseksi.

Määräyksen aikarajoitus ei koske:

1) maa- ja metsätalouselinkeinon harjoittamisen vuoksi välttämätöntä tilapäistä ja lyhytaikaista häiritsevää melua aiheuttavaa toimintaa

2) liikenneväylien sekä yhdyskuntateknisten laitteiden kunnossapitotyötä, mikäli työn suorittamista on liikenneturvallisuuden, liikenteen sujuvuuden tai muusta perustellusta syystä pidettävä välttämättömänä.

|  |                |   |
|--|----------------|---|
|  | <b>6. LUKU</b> | <b>LANNAN KÄSITTELY</b>   |
|  | <b>17 §</b>    | <b>Lannan levitys</b>   |
|  | <b>17.1</b>    | <b><i>Ranta-alueille ja valtaojien varsille tulee jättää vähintään 10 metrin levyinen suojavyöhyke, jolle ei levitetä kotieläinten lantaa. Kaivojen ja lähteiden ympärille on jätettävä vähintään 30 metrin levyinen suojavyöhyke käsittelemättä kotieläinten lannalla.</i></b>   |
|  | <b>18 §</b>    | <b>Lannan varastointi</b>   |
|  | <b>18.1</b>    | <b><i>Taajaan rakennetulla alueella on varastointitilat suojattava sateelta ja lumelta.</i></b>   |
|  | <b>18.2</b>    | <b><i>Lantapatterin sijoittaminen on kielletty tulvanalaisille paikoille, pohjavesialueille sekä taajaan rakennetulle alueelle. Muilla alueilla lantapatteria ei saa sijoittaa 100 metriä lähemmäksi vesistöä, valtaojaa, talousvesikaivoa taikka naapurikiinteistön asuintai lomarakennusta eikä 5 metriä lähemmäksi ojaa.</i></b> |

| 6. LUKU | MUUT MÄÄRÄYKSET   | 7. LUKU | MUUT MÄÄRÄYKSET   |
|---------|---|---------|---|
| 16 §    | <p><b>Yleinen velvollisuus antaa valvontaa varten tarpeellisia tietoja</b></p>  | 19 §    | <p><b>Yleinen velvollisuus antaa valvontaa varten tarpeellisia tietoja</b></p>  |
|         | <p>Kiinteistön haltijan tai omistajan, alueen käyttäjän, toiminnan harjoittajan tai tapahtuman järjestäjän on annettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta sekä toimenpiteistä, laitteista ja suunnitelmista, joilla on tarkoituksena ehkäistä ja torjua ympäristön pilaantumista siten kuin näissä määräyksissä erikseen säädetään.</p> |         | <p>Kiinteistön haltijan tai omistajan, alueen käyttäjän, toiminnan harjoittajan tai tapahtuman järjestäjän on annettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle valvontaa varten tarpeelliset tiedot ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta sekä toimenpiteistä, laitteista ja suunnitelmista, joilla on tarkoituksena ehkäistä ja torjua ympäristön pilaantumista siten kuin näissä määräyksissä erikseen säädetään.</p> |
| 17 §    | <p><b>Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä</b></p>  | 20 §    | <p><b>Poikkeaminen ympäristönsuojelumääräyksistä</b></p>  |
|         | <p>Ympäristönsuojeluviranomainen voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää yksittäistapauksessa luvan poiketa näissä määräyksissä kohdissa 5.2, 6.2 ja 9.4 edellytetyin perustein. Poikkeamisesta ei saa aiheutua näiden määräysten tavoitteiden syrjäytymistä.</p>   |         | <p>Ympäristönsuojeluviranomainen voi erityisestä syystä hakemuksesta myöntää yksittäistapauksessa luvan poiketa näissä määräyksissä kohdissa 5.2, <b>6.3</b> ja 9.4 edellytetyin perustein. Poikkeamisesta ei saa aiheutua näiden määräysten tavoitteiden syrjäytymistä.</p>  |

|  |  |
|--|--|
| <p><b>18 §</b>            <b>Seuraamukset</b></p> <p><b>ympäristönsuojelumääräysten rikkomisesta tai laiminlyönnistä</b></p> <p>Ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen tai laiminlyönnin seuraamuksista ja pakkokeinoista säädetään ympäristönsuojelulain 13 luvussa ja 116 §:ssä.</p> | <p><b>21 §</b>            <b>Seuraamukset</b></p> <p><b>ympäristönsuojelumääräysten rikkomisesta tai laiminlyönnistä</b></p> <p>Ympäristönsuojelumääräysten rikkomisen tai laiminlyönnin seuraamuksista ja pakkokeinoista säädetään ympäristönsuojelulain 13 luvussa ja 116 §:ssä.</p>       |
| <p><b>7. LUKU</b>        <b>VOIMAANTULO-</b><br/><b>MÄÄRÄYKSET</b></p>   | <p><b>8. LUKU</b>        <b>VOIMAANTULO-</b><br/><b>MÄÄRÄYKSET</b></p>   |
| <p><b>19 §</b>            <b>Ympäristönsuojelumääräysten voimaantulo</b></p> <p>Nämä ympäristönsuojelumääräykset tulevat voimaan 1. päivänä heinäkuuta 2004.</p>   | <p><b>22 §</b>            <b>Ympäristönsuojelumääräysten voimaantulo</b></p> <p>Nämä ympäristönsuojelumääräykset tulevat voimaan ...</p>   |
| <p><b>20 §</b>            <b>Siirtymäkausimääräykset</b></p>   | <p><b>23 §</b>            <b>Siirtymäkausimääräykset</b></p>   |
| <p>20.1            Näiden ympäristönsuojelumääräysten voimaan tullessa olemassa olevat jätevesien puhdistus- ja käsittelylaitteistot on saatettava vastaamaan 6.1 §:n mukaisia vaatimuksia talousjätevesien käsittelyä koskevan asetuksen 542/03 siirtymäsäännösten mukaisesti.</p>    | <p>23.1            Näiden ympäristönsuojelumääräysten voimaan tullessa olemassa olevat jätevesien puhdistus- ja käsittelylaitteistot on saatettava vastaamaan 6.1 §:n mukaisia vaatimuksia talousjätevesien käsittelyä koskevan asetuksen <b>209/2011</b> siirtymäsäännösten mukaisesti.</p> |

|   |   |
|---|---|
| <p>20.2 Uudisrakentamisessa ja rakennus- tai toimenpidelupaa edellyttävissä korjaus- ja muutostöissä 5.1 ja 6.1 §:n vaatimuksia sovelletaan, kun rakennus- tai toimenpidelupaa haetaan näiden määräysten voimaantulon jälkeen.</p>  | <p>23.2 Uudisrakentamisessa ja rakennus- tai toimenpidelupaa edellyttävissä korjaus- ja muutostöissä 5.1, 6.1 ja <b>10.1</b> §:n vaatimuksia sovelletaan, kun rakennus- tai toimenpidelupaa haetaan näiden määräysten voimaantulon jälkeen.</p> |
| <p>20.3 Päätöksen voimaantulon jälkeen on ranta-alueilla sijaitsevien öljysäiliöiden sekä pohjavesialueilla sijaitsevien maanpäällisten öljysäiliöiden ensimmäiset määräaikaistarkastukset suoritettava kohdasta 9.1 poiketen seuraavasti:</p> <p>ennen vuotta 1995 käyttöönotetut säiliöt sekä säiliöt, joiden käyttöönottamisaikaa ei voida osoittaa, on tarkastettava ensimmäisen kerran vuoden 2006 loppuun mennessä.</p> <p>vuoden 1995 aikana tai sen jälkeen, mutta ennen vuotta 1997 käyttöönotetut säiliöt on tarkastettava ensimmäisen kerran vuoden 2008 loppuun mennessä.</p> |   |

## 9 Arviointi ja pohdinta

Työn tavoitteena oli luoda ehdotus Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräysten päivittämiseksi. Tähän ehdotettiin toiseksi näkökulmaksi ympäristönsuojelulain ja siten myös ympäristönsuojelumääräysten tuolloin kymmenvuotinen olemassaolo. Määräyksiin liittyvää materiaalia tai kirjallisuutta ei juurikaan ole olemassa itse määräysten ja niiden perustelujen lisäksi. Määräyksistä ei käyde kiihkeää keskustelua kuten joistakin lainsäädöksistä ja asetuksista. Määräyksiä olemassaoloa ei kovinkaan moni tuntunut

tiedostavan. Niinpä koin mielenkiintoiseksi haastatella niitä ihmisiä, jotka määräyksistä eniten tietävät ja niitä laativat ja soveltavat.

Tämä valittu menetelmä osoittatui opinnäytetyön kannalta toimivaksi ja tulokset olivat mielenkiintoisia. En itse ainakaan ole törmännyt muihin teksteihin, jotka käsittelisivät määräysten merkitystä. Ilman haastatteluja olisi työtä myös ollut melko vaikea toteuttaa, koska tarkoituksena tietysti oli tehdä relevantteja ehdotuksia, joita edes harkittaisiin määräykseen otettaviksi.

Työn edetessä selkiytyi paitsi ympäristösuojelumääräysten sisällölliset vaateet myös kriteerit, joita sisältöjen valinnassa on syytä huomioida. Paikallisten olosuhteiden huomiointi on jo ympäristösuojelulain edellyttämä peruste määräysten laadintaan. Tämä kriteeri tulee ottaa huomioon, kun vertaillaan Lietoa Turun ja Kaarinan olosuhteisiin. Liedon kunnan määräykseen lienee esimerkiksi tarpeetonta lisätä määräyksiä veneiden huollosta, koska toisin kuin naapurinsa, Lieto ei sijaitse meren rannalla.

Toiseksi kriteeriksi muodostui muiden säädösten toistamisen välttely. Vaikka haastatteluissa mainittiin, että kuntien määräyksiä laadittaessa pyrittiin jättämään pois kaikki sellainen, joka on jo toisaalla säädetty, on niihin kuitenkin jäänyt jonkin verran toistoa. Tämä on huomattavissa varsinkin lannan käsittelyä koskevissa määräyksissä, jotka toistavat osittain nitraattiasetuksessa jo säädettyä.

Haastatteluissa tuli esiin, että Liedon kunnassa pidettiin toivottavana määräysten valvottavuutta. Jos säädetään kaikenlaista ilman, että toteutusta voidaan lainkaan valvoa, on määräys vain "kuollut kirjain". Valvottavuus valikoitui kolmanneksi kriteeriksi ehdotuksen laadinnassa.

Valvonnan puute heikentää viranomaistyön uskottavuutta ja osaltaan voi aiheuttaa määräysten tehon heikkenemistä ja vapaamatkustajaongelmaa. Vapaamatkustajaongelma tarkoittaa sitä, että yksilö ei toimi kollektiivisen tavoitteen saavuttamiseksi. Yksilön kannalta tämä saattaa vaikuttaa kannattavalta ratkaisulta, parhaimmillaan tällainen yksilö pääsee kuitenkin nauttimaan kollektiivisen työn tuloksista. Yhteisön kannalta tämä on kuitenkin moraaliallisesti rapauttavaa ja voi lopulta johtaa siihen, ettei kukaan enää panosta tämän tavoitteen saavuttamiseen. (Konkka, 1-2.) Tällainen ongelma voidaan havaita esimerkiksi reaktioissa hajajätevesiasetuksen vaatimiin uudistuksiin. Suomessa monet kokevat, että on epäoikeudenmukaista vaatia suomalaisilta suuria investointeja Itämeren

tilanteen parantamiseksi, kun samaan aikaan joissain muissa Itämeren maissa käsittelemättömät jätevedet johdetaan surutta suoraan mereen.

Valvottavuus oli kuitenkin kriteereistä kaikkein rajoittavin. On paljon sellaisia asioita, joista olisi suotavaa säätää jossain, vaikkei niitä olekaan mahdollista valvoa. Itse pohdin pitkään, pitäisikö ehdotukseen ottaa mukaan määräys, jolla kielletään kaatamasta viemäriverkoston liitetyllä kiinteistöllä viemäriin mitään sinne kuulumatonta, kuten liuottimia tai öljyjä. Tällaisen valvonta vaikuttaa kuitenkin mahdottomalta, joten tätä en ehdotuksiin lisännyt.

Ympäristösuojeluviranomaisen tehtävien määrä on kasvanut kiihtyvällä vauhdilla ja työtä ohjailee säädösten laaja vyyhti. Käytössään kunnilla on kuitenkin rajalliset resurssit. Määräysten toteuttamiseksi voisi olla paikallaan vaikka kesäharjoittelijoiden voimin selvittää, onko pohjavesi- ja ranta-alueilla öljy- ja kemikaalisäiliöitä tarkastettu asianmukaisesti. Toinen mahdollisuus on määrätä, että näillä alueilla käyttöönotettavien säiliöiden tulee olla kaksivaippaisia ja varustettu ylitäytön estolaitteella sekä vuotojen ilmaisujärjestelmällä. Tällainen määräys vaatisi kuitenkin aktiivista tiedottamista, jotta näin todella toimittaisiin.

Joissain tapauksissa on helpompi antaa määräys, vaikka valvonnan mahdollisuutta ei olekaan. Toimet, jotka herättävät yleistä ärsytystä naapureissa tai muissa kanssaihmisissä, johtavat usein myös soittoon kunnan viranomaisille. Näin valvontatyö on tavallaan automaattisesti ulkoistettu ja viranomaisen tehtäväksi jää joko käydä tarkastuksella tai muuten ottaa yhteyttä häiriön aiheuttajaan tai todeta, ettei aiheutettu häiriö ole minkään säädöksen vastaista. Myös sellaiset määräykset, jotka täytyy huomioida esimerkiksi rakennus- tai toimenpideluvan yhteydessä, nousevat esille jo lupaehtojen myötä tai sitten ne voidaan esittää neuvonnan yhteydessä, eikä niiden toteutuminen siten ole täysin valvonnan varassa. Esimerkiksi jätevesijärjestelmät ja maalämpörakennelmat ovat tällaisia tapauksia, joissa jo rakentamisen suunnitteluvaiheessa voidaan tuoda määräysten vaatimukset esiin.

Tietenkin tällainen viranomaisten toimialojen sekoittuminen voi olla myös haasteellista. Haastatteluissa tuli esille, että lainsäädännön ja toimivallan sirpaleisuus voi hankaloittaa viranomaisen työtä ja hämärtää vastuualueiden rajat.

*"Kokonaisuus esimerkiksi jos on joku puistokonsertti, eli ympäristöterveydenmääräykset ja sitten ympäristönsuojelumääräykset ja poliisi kolmantena ja joskus rakennusvalvonta, niin jotenkin se tarttis olla yhden luukun asia. Silloin ku toimivalta sotkeutuu myös vastuu sotkeutuu, eikä kokonaisuutta ole kenenkään hallussa. Prosessina hankala ja sattumanvarainen ja lopputuloskin on ihan mitä sattuu."*

Vastuualueiden päällekkäisyys vaikeuttaa myös kunnallisten säädösten, kuten ympäristönsuojelumääräysten, rakennusjärjestysten ja muiden laadintaa. Yhteistyö onkin ehto onnistuneille määräyksille.

*"Silloin kun tuollaisia valmistellaan niin olisi hyvä, että olisi tiimi, joka välillä kävisi niitä läpi. Jos sen tekee vaan ympäristönsuojelu niin sitten ne pyytää vaan lausuntoja ja lausunto on aina vähän sellainen, että kuinka hyvin siihen joku jaksaa paneutua, siihen nippuun paperia. Mutta jos siinä olisi jo alussa mukana, jos olisi yksi tai kaksi tällaista tilaisuutta, jossa yhdessä pohdittaisiin, että olisiko meillä yhtymäkohtia tähän asiaan. Minun mielestä se olisi hedelmällisin tapa"*

Viranhaltijoilla tuntuu olevan valmiuksia lisätä eri sektoreiden yhteistyötä ja toimia kokonaisvaltaisemmin ympäristönsuojelun ja ihmisten hyvinvoinnin edistämässä.

Kunnan asema ympäristönsuojelussa on merkittävä ja erityisesti paikallinen merkitys on suuri. Ympäristönsuojelumääräykset ovat yksi osa tätä työtä. Jo määräysten suunnittelu ja laadinta auttaa hahmottamaan kunnan olosuhteita ja paikallisia erityisiä suojelun tarpeita.

Periaatteessa kuntalaisten tulisi tuntea kotikuntansa ympäristönsuojelumääräykset, aivan kuten heidän periaatteessa tulisi tuntea Suomen lainsäädäntö, jotta he osaisivat välttää lainvastaista toimintaa. Suurin osa tuntee kuitenkin vain murto-osan lainsäädäntöä, eikä haastattelujen tulosten perusteella kovin monen kuntalaisen uskota tuntevan määräystenkään sisältöä. Määräykset nähtiinkin myös haastatteluissa lähinnä viranomaisen työkaluna, joilla voi tiukentaa tai täsmentää lainsäädöksiä silloin, kun niitä ei pidetä riittävinä.

Ajan kuluessa ympäristönsuojelumääräysten asema ehkä vielä selkiintyy ja kuntalaisetkin oppivat etsimään määräyksistä haluamaansa tietoa. Vuosien kuluessa myös viranomaiset osaavat käyttää määräyksiä tehokkaammin, ja jos yleinen tietämys määräyksien sisällöstä kasvaa, ei valvonnallakaan ehkä ole aivan niin merkittävää roolia määräysten laidinnassa. Jonkinlaisena indikaattorina määräysten merkittävyyden kasvusta voisi pitää hajajätevesiasetuksen ohjeellista puhdistusvaatimustasoa, joka astuu voimaan vain, jos ympäristönsuojelumääräyksillä näin säädetään. Tämä vaikuttaa kunnan ja ympäristönsuojelumääräysten merkitykseen paikallisella tasolla.



Työn laadinta onkin ollut opettavaista ja mielenkiintoista. Aloitin työni tietämättä juuri mitään ympäristönsuojelumääräyksistä. Työn luonteen vuoksi olen tutustunut suureen määrään lainsäädäntöä ja joutunut pohtimaan, miten eri säädökset saattaisivat vaikuttaa määräysten sisältöön. Määräysten laadinta on aina pitkä prosessi myös silloin, kun työtä on tekemässä viranomainen, joka tuntee työtään ohjaavat säädökset. Näin ollen asiaan perehtymättömältä on lainsäädösten määrä ajoittain vaikuttanut ylitsepääsemättömälle. Lopputulokseen olen kuitenkin kovin tyytyväinen ja koen prosessin olleen ammatillisesti ja yleisesti kehittävä kokemus. Ympäristönsuojelumääräyksille ympäri Suomenmaan toivotan kaikkea hyvää.

## **10 Svensk sammanfattning**

### **10.1 Inledning**

En av de viktigaste lagarna för kommunernas miljöskyddsarbete är miljöskyddslagen som trädde i kraft år 2000. Lagens syfte är att förebygga miljöförstörning och lindra påverkan av föroreningar på miljön. Med miljöskyddslagen kom också möjligheten för kommunerna att sätta upp miljöskyddsföreskrifter och på det viset befrämja miljöskyddslagens verkställande. Miljöskyddsföreskrifterna skall vara baserade på lokala förhållanden och omfatta bara sådana saker som regleras med miljöskyddslagen.

Mitt examensarbete handlar om miljöskyddsföreskrifter och målområdet är Lundo kommun. Lundo kommuns miljöskyddsföreskrifter trädde i kraft år 2004. Således har myndigheterna vid kommunen ungefär åtta års erfarenhet av tillämpning av föreskrifterna. År 2011 ändrades lagstiftningen som reglerar hantering av avloppsvatten i områden utanför avloppsnätet. Denna förändring förorsakar att många kommuner måste granska om deras föreskrifter kräver uppdatering och det måste också Lundo kommun. Arbetets syfte är att skapa ett förslag till uppdatering av Lundo kommuns föreskrifter. Dessutom utreds vad betydelsen av föreskrifter är i det kommunala miljöskyddsarbetet.

### **10.2 Kommunens miljöskydd**

I lagen om kommunernas miljövärd förvaltning (1986/64) stadgas, att kommunerna bör främja miljöskydd på sitt område så att det genom vård, skydd och utveckling säkras en hälsosam, trivsamt och stimulerande livsmiljö som samtidigt är ekologiskt hållbar. Kommunens miljövärd myndighet övervakar miljöskyddets allmänna intresse på lokal nivå (Eränkö m.fl. 2010, 4).

Om miljövärd myndighetens uppgifter stadgas i flera lagar och det finns också uppgifter som inte är direkt stadgade till en viss myndighet men som ofta beordras till miljövärd myndigheten (Efeko 2006, 2). Sammanlagt har det i lagstiftningen stadgats ett stort antal uppgifter till miljövärd myndigheterna. Mängden uppgifter har sjudubblats på 20 år och mera stadganden kommer varje år, ungefär sju till åtta stycken (Eränkö ym. 2010, 4).

När det gäller frågor som regleras med miljöskyddslagen har miljövärd myndigheten en självständig position i relation till andra myndigheter och staden. Ett ärende som

miljöskyddsmyndigheterna redan har gjort beslut om kan inte tas till behandling av till exempel kommunstyrelsen. Men myndighetens beslutfattande är ändå ganska reglerat. Till exempel ett miljötillstånd måste beviljas till en verksamhet som fyller tillståndskraven fast verksamheten skulle vara obehaglig eller mot den allmänna viljan. (Eränkö ym. 2010, 7.)

Förutom miljöförvaltningsmyndigheten är också andra förvaltningssektorer i kommunerna delaktiga i miljöskyddsarbetet, antingen direkt eller indirekt. Kommunerna ansvarar bland annat för sin del av avfalls- och vattenförsörjningen samt planeringen av markanvändning. Miljöförvald står i nära relation till miljöhälsoinspektion, byggnadsinspektion samt planering av markanvändning och miljöskyddet i kommunerna kan inte utföras utan samarbete med andra sektorer. (Mansikkamäki 2004, 6.)

### **10.3 Miljöskyddslag och miljöskyddsföreskrifter**

Med miljöskyddslagen ville man förena den miljörelaterade lagstiftningen samt skapa ett enhetligt miljötillståndssystem. Tidigare behövde man flera tillstånd som gällde olika miljöpåverkan medan det i nuläget räcker med ett gemensamt miljötillstånd. Behovet av förändringen kom i huvudsak från den Europeiska gemenskapens miljöskyddslagstiftning. De förnyade miljötillståndsförfarandena är kärnan i miljöskyddslagen. (HE 84/1999.)

Ett nytt medel i miljöskyddarbetet presenterades när miljöskyddslagen trädde i kraft år 2000. Miljöskyddsföreskrifter ges av kommuner och de bör basera sig på kommunens lokala förhållanden. På grund av den övriga lagstiftningens allmänna karaktär ansågs det vara nödvändigt att kommunerna kan tillsätta sina egna lokala regler. Föreskrifter kan ges bara i ärenden som regleras med miljöskyddslagen. (HE 84/1999.)

Föreskrifternas syfte är att förtydliga förpliktelser och praktiska situationer för att förebygga miljöskador, befrämja bevarandet av kommunens miljömässigt värdefulla särdrag, förverkliga kommunens miljöpolitik samt befrämja medborgarnas möjligheter att påverka miljörelaterade beslutsfattandet (Eränkö ym. 2010, 13).

Det är väsentligt att man undersöker vilka de lokala förhållanden eller områden som kräver särskilda föreskrifter är. Föreskrifterna måste man också kunna motivera i detalj. (Eränkö ym. 2010, 13.) Andra motsvarande kommunala regler är till exempel byggnadsförordningen och avfallshanteringsbestämmelserna. Föreskrifterna bör inte vara motstridiga med dem eller annan lagstiftning. Man kan ändå med väl grundade motiveringar ge föreskrifter som är strängare än vad lagen föreskriver. (Vitikka &

Valpasvuo 2005, 3.) Föreskrifterna skall vara enkla och konkreta. Det är onödigt att med föreskrifterna repetera annan lagstiftning. (Vitikka & Valpasvuo 2005, 6.)

## 10.4 Forskningsuppgifter och metoder

Syftet med mitt arbete var att uppgöra ett förslag för uppdatering av Lundo kommuns föreskrifter. Genom att intervjua tjänsteinnehavare utreddes också betydelsen av miljöskyddsföreskrifter i det kommunala miljöskyddet.

Arbetet delades i fyra forskninguppgifter. Första uppgiften var att ta reda på betydelsen av miljöskyddsföreskrifter i kommunalt miljöskydd. Detta utfördes genom att intervjua tjänsteinnehavare. För intervjuerna valdes representanter från Lundo, Åbo och S:t. Karins och från miljövard, miljöhälsovård samt byggnadsinspektion.

Andra uppgiften var ta reda upp på som enligt tjänsteinnehavarnas åsikt borde ändras i föreskrifterna. Detta gjordes också via intervjuerna.

Den tredje forskninguppgiften var att benchmarka Lundos föreskrifter med Åbos och S:t Karins motsvarande, för att ta reda på om det finns något i grannkommunernas föreskrifter som kunde utnyttjas också i Lundo.

Den fjärde forskninguppgiften var att ta reda på om den ändrade lagstiftningen påverkar föreskrifternas innehåll. Främst valdes för granskningen sådana lagar som nämndes under intervjuerna.

De intervjuade var miljötjänsteinnehavare i Lundo, Åbo och S:t Karins kommuner samt byggnadsinspektören och hälsoinspektören vid Lundo kommun. Sammanlagt gjordes sex intervjuer. De intervjuade valdes utgående från Kommunförbundets rekommendation (Vitikka & Valpasvuo 2005, 3) att föreskrifter helst ska göras i samarbete med övriga myndigheter i kommunen, främst byggnadsinspektion och hälsoinspektion. Samarbete med grannkommuner rekommenderas också. Åbo och S:t Karins inledde beredningen av miljöskyddsföreskrifter tillsammans med Lundo år 2000.

Som intervjumetod valdes temaintervju, eftersom det var förväntat att de intervjuades kunskap gällande föreskrifter varierade väldigt mycket. I temaintervjun väljer man bara några teman och med hjälp av dem styrs intervjun framåt. En färdig frågelista är svårare att anpassa till en varierande grupp. (Hirsjärvi & Hurme 2008, 47-48.) Alla intervjuerna tog plats på de intervjuades arbetsplats och en genomsnittlig intervju pågick 45 i minuter.

För jämförelse av föreskrifterna valdes Åbo och S:t Karins eftersom deras föreskrifter påminner om Lundos motsvarande, på grund av tidigare samarbete. Grannarna har ändå åtminstone en gång uppdaterat sina föreskrifter och de kan därför innehålla något som kunde inkluderas i Lundos föreskrifter. Dessutom användes Åbo kommuns nya föreskriftutkast som var på hantering under våren 2011.

## 10.5 Resultat

I intervjuerna framkom att föreskrifterna främst anses som miljömyndighetens verktyg. De intervjuade förväntar sig inte att kommunborna känner till föreskrifternas innehåll eller att de ens existerar och har faktiskt noterat detta i praktiken. Det finns sådana som för någon specifik fråga letar efter svaren i föreskrifterna men i övrigt är de bara få som kan nämna vad föreskrifterna gäller. Några av de intervjuade tyckte att det skulle vara önskvärt att kommunborna var mer medvetna om föreskrifterna eftersom myndighetens arbetsmängd då antagligen skulle minska.

Detta betyder inte att föreskrifterna skulle vara onödiga eller misslyckade. Tvärtom tyckte nästan alla intervjuade att de har en stor betydelse. De har gjort särskilt övervakningen och rådgivningen lättare. Man har färdiga regler att använda när något måste motiveras. Med föreskrifterna kan man ge stadganden som är strängare än vad lagen kräver om detta kan motiveras utgående från lokala förhållanden.

Problematiskt med föreskrifterna var bland annat att det ibland är svårt att bestämma vilka ärenden som borde hanteras i miljöskyddsföreskrifterna och vilka i de övriga kommunala föreskrifterna. Detta tänkte man kanske inte så noga på då första versionen gjordes. Det är ändå ganska begränsat vad man kan ta med i föreskrifterna. Kommuninvånarna skulle kanske vara mest intresserade av föreskrifter som gäller hur sällskapsdjur får gå lösa, men den saken hör inte till miljöskyddsföreskrifterna. Övervakning framkom också som en begränsande faktor. Det tycks vara onödigt att ge sådana regler som man redan vet att inte går att övervaka. Dessutom anses det besvärligt att sanktionerna för miljöbrott är lindriga och att ibruktagning av dem är en långsam process.

Jämförelsen med S:t Karins och Åbos föreskrifter ledde till två nya kapitel i föreskriftförslaget. Ett av de mest diskuterade uppdateringsförslagen vid intervjuerna var hanteringen av gödsel. Lundo kommun har inte tagit med några föreskrifter gällande detta, medan S:t Karins och Åbo har mycket upprepning av den så kallade nitratförordningen

(2000/86) i sina föreskrifter. I Åbos föreskriftutkast hade man rensat bort allt onödigt och det fungerade som ett exempel för förslaget för Lundo kommuns föreskrifter. Förslaget innehåller en skärpning av nitratförordningens rekommendationer för spridning av gödsel samt förvaring av gödsel. Det andra förslagna kapitlet inspirerades också av Åbos föreskriftförslag. Där stadgas det att man i värmerör måste använda sådana värmeöverföringsmedel som inte förorsakar fara för grundvatten. Detta föreslogs också för Lundo.

Ändringarna i lagstiftningen påverkade inte så mycket på innehållet i föreskrifterna men på grund av den nya avloppsvattenförordningen 2011/209 måste föreskrifterna omformuleras. Enligt förordningen kan vägledande, strängare reningsnivåer ges med miljöskyddsföreskrifter på särskilt känsliga områden. På grundvattenområdena måste man enligt föreskrifterna leda avloppsvatten från toaletterna till en sluten tank. Övrigt avloppsvatten kan man hantera på plats. Det föreslås att man med föreskrifterna ger strängare reningskrav på grundvattenområdena. Dessutom föreslås att dessa reningsnivåer skulle gälla också strandområden där det inte är obligatoriskt att leda avloppsvatten från toaletterna till en sluten tank.

Ytterligare ingår i förslaget att man uppdaterar föråldrade hänvisningar och termer samt räknar med registreringsbehandlingen i listan över verksamhet som föreskrifterna inte gäller.

## Lähdeluettelo

Efeko Oy (2006). *Ympäristönsuojelun, ympäristöterveyden ja eläinlääkintähuollon tehtävät, tuotteiden määrittely ja kustannusperusteet – loppuraportti*. Saatavilla: [http://www.ymparistonsuojeluviranhaltijat.fi/tiedotteita/tuku\\_loppuraportti\\_15\\_09\\_06.pdf](http://www.ymparistonsuojeluviranhaltijat.fi/tiedotteita/tuku_loppuraportti_15_09_06.pdf) (Viitattu 30.7.2011)

Eränkö, L (2011). *Ympäristönsuojelumääräykset*. Saatavilla: <http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/tyt/verkko-opaat/ymparistonsuojelun-opas/Sivut/ymparistonsuojelumaaraykset.aspx> (Viitattu 12.11.2011)

Eränkö, L., Hakanen, M., Valpasvuo, V. & Vitikka, K. (2010). *Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen opas luottamushenkilöille*. Helsinki: Suomen Kuntaliitto.

Hajajätevesityöryhmä (2010). *Hajajätevesityöryhmän loppuraportti*. Ympäristöministeriön raportteja 4/2010. Ympäristöministeriö, Helsinki.

Hallintolaki 2003/434. Saatavilla: Edilex.fi (Viitattu 10.4.2012)

Hallituksen esitys (84/1999) Eduskunnalle ympäristönsuojelu- ja vesilainsäädännön uudistamiseksi. Saatavilla: Edilex.fi

Hallituksen esitys (100/2009) Eduskunnalle laiksi ympäristönsuojelulain muuttamisesta. Saatavilla: Edilex.fi

Hirsjärvi, S & Hurme, H. (2008). *Tutkimushaastattelu: Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Yliopistopaino. Helsinki.

Hollo, E J. (2004). *Ympäristönsuojelu- ja luonnonsuojeluoikeus*. Gummerus Kirjapaino Oy. Jyväskylä.

Juvonen, J. toim. (2009). *Lämpökaivo. Maalämmön hyödyntäminen pientaloissa*. Suomen ympäristökeskus. Saatavilla: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=108597&lan=fi> (Viitattu 3.2.2012)

Jätelaki 1993/1072. Saatavilla: Edilex (Viitattu 11.2.2012)

Jätelaitosyhdistys (2011). *Ongelmajäte on nyt vaarallinen jäte*. Saatavilla: [http://www.jly.fi/tiedote.php?tiedote2\\_id=298](http://www.jly.fi/tiedote.php?tiedote2_id=298) (Viitattu 1.2.2012)

Kaarina-Info (2011). Saatavilla: [http://www.kaarina.fi/kaarina-info/kaarina\\_lyhyesti/fi\\_FI/kaarina\\_lukuina/](http://www.kaarina.fi/kaarina-info/kaarina_lyhyesti/fi_FI/kaarina_lukuina/) Päivitetty 30.9.2011

Kaarinan kunnan ympäristönsuojelumääräykset (2009). Saatavilla: [http://www.kaarina.fi/ymparisto\\_ja\\_luonto/maaraykset/fi\\_FI/ysmaaraykset/](http://www.kaarina.fi/ymparisto_ja_luonto/maaraykset/fi_FI/ysmaaraykset/)

Karjalainen, A. (2002). *Mitä benchmarking-arviointi on?* Saatavilla: [www.oulu.fi/w5w/benchmarking/bm.RTF](http://www.oulu.fi/w5w/benchmarking/bm.RTF) (Viitattu 15.4.2012)

Karlöf, B. (2009). *Benchmarking - med lärande för att utveckla företag, organisationer och människor*. Malmö: Liber AB.

Konkka, J. *Vapaamatkustaminen, ongelma ja sen dekonstruktio*. Saatavilla: <http://www.helsinki.fi/tint/matti/konkka.pdf> (Viitattu 6.5.2012)

Koskinen, A. (9.7.2008). *Selvitys haja-asutuksen jätevesiasetuksen huomioon ottamisesta kuntien ympäristönsuojelumääräyksissä*. Suomen ympäristökeskus. Saatavilla: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=295556&lan=fi> (Viitattu 8.12.2011)

Kuntalaki 1995/365. Saatavilla: Edilex.fi (Viitattu 10.4.2012)

Laki kuntien ympäristönsuojeluhallinnosta 1986/64. Saatavilla: Edilex.fi (Viitattu 18.8.2011)

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta 2011/196. Saatavilla: Edilex.fi (Viitattu 2.9.2011)

Laki ympäristönsuojelulain muuttamisesta 2010/253. Saatavilla: Edilex.fi (Viitattu 24.2.2012)

Lavonen, E. (2011). Lieto kasvaa ja rakentuu silmissä. *Turun tienoo*. Saatavilla: <http://www.turuntienoo.fi/uutiset/3235/> (Viitattu 10.12.2011)

Liedon kunnan rakennusjärjestys. Saatavilla: [http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,41,2502,2580&article=2956&index=\\_&page=1](http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,41,2502,2580&article=2956&index=_&page=1) (Viitattu 23.2.2012)

Liedon kunnan ympäristönsuojelumääräysten perustelut. Saatavilla: <http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,41,2504,2661> (Viitattu 5.6.2011)



Lieto (2005). *Liedon kunnan organisaatiokaavio*. Päivitetty 25.1.2005. Saatavilla: <http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,2481,2648,2650>

Lieto (2008a). *Pohjavesi*. Päivitetty 21.2.2008. Saatavilla: [http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,41,2504,2660&article=4861&index=\\_&page=1](http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,41,2504,2660&article=4861&index=_&page=1)

Lieto (2008b). *Ympäristönsuojelumääräykset*. Päivitetty 17.1.2008. Saatavilla: <http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,41,2504,2661>

Lieto (2009) a. *Liedon vesistöt*. Päivitetty 17.6.2009. Saatavilla: [http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,41,2504,2660&article=2221&index=\\_&page=1](http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,41,2504,2660&article=2221&index=_&page=1)

Lieto (2009) b. *Tilastotietoa*. Päivitetty 24.7.2009. Saatavilla: [http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,2491,2617&article=2142&index=\\_&page=1](http://www.lieto.fi/netcomm/default.asp?path=8,2491,2617&article=2142&index=_&page=1)

Maankäyttö- ja rakennusasetus 1999/895. Saatavilla: <http://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895> (Viitattu 17.2.2012)

Maatalouden vesiensuojelu-asiantuntijaryhmä (2009). *Maatalouden vesiensuojelu - Asiantuntijaryhmän loppuraportti*. MTK. Saatavilla: [http://www.mtk.fi/maatalous/ymparisto/fi\\_FI/ymparisto\\_etusivu/\\_files/82101884898115711/default/MaSu-raportti.pdf](http://www.mtk.fi/maatalous/ymparisto/fi_FI/ymparisto_etusivu/_files/82101884898115711/default/MaSu-raportti.pdf) (Viitattu 20.4.2012)

Mansikkamäki, R. (2004). *Kuntien ympäristönsuojeluhallinnon voimavarat – Selvitys kuntien ympäristönsuojeluhallinnon tehtävistä, voimavaroista ja selvitymisedellytyksistä*. Helsinki; Edita Prima.

Martinkauppi, K. (2011) *Ympäristöministeriön muistio*. Saatavilla: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=125750&lan=fi> (Viitattu 13.3.2012)

Rakennus- ja ympäristölautakunta 19.11.2003. *Lausunnot ympäristönsuojelumääräyksistä kommentteineen*. Liedon kunnan arkisto.

Ruskon kunnan ympäristönsuojelumääräysten perustelut. Saatavilla: [http://www.rusko.fi/Suomeksi/Etusivu/Ymparisto\\_ja\\_luonto/Ymparistonsuojelu](http://www.rusko.fi/Suomeksi/Etusivu/Ymparisto_ja_luonto/Ymparistonsuojelu) (Viitattu 26.4.2012)

Setälä, A & Salmela, K. (2008). *Maatalouden muutokset ja niiden ympäristövaikutukset Saaristomeren valuma-alueella*. Lounais-Suomen ympäristökeskuksen raportteja 8/2008. Saatavilla: <http://www.ymparisto.fi/download.asp?contentid=83388> (Viitattu 18.4.2012)

Suomen perustuslaki 1999/731. Saatavilla: Edilex.fi. (Viitattu 16.8.2011)

Suomen ympäristökeskus (2012). *Vesistöjen ravinnekuormitus ja luonnon huuhtouma*. Päivitetty 2.3.2012. Saatavilla: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=29826&lan=fi>

Tarasti, L (2009). *Hajajätevesiselvitys*. Ympäristöministeriön raportteja 25/2009. Ympäristöministeriö, Helsinki.

Tike (2010). *Maatilatilastollinen vuosikirja 2010*. Helsinki. Saatavilla: [http://www.maataloustilastot.fi/sites/default/files/vuosikirja2010\\_nettiin.pdf](http://www.maataloustilastot.fi/sites/default/files/vuosikirja2010_nettiin.pdf) (Viitattu 12.12.2011)

Tilastokeskus. *Lieto-Lundo*. Saatavilla: <http://www.stat.fi/tup/kunnat/kuntatiedot/423.html> (Viitattu 12.1.2012)

Taina, T. (2011) *Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla*. Ympäristöministeriön muistio. Saatavilla:

Turku.info (2011) Saatavilla: <http://www.turku.fi/Public/default.aspx?nodeid=4899&culture=fi-FI&contentlan=1> (Viitattu 20.1.2012)

Turun kunnan ympäristönsuojelumääräykset (2007). Saatavilla: <http://www.turku.fi/Public/default.aspx?nodeid=12091&culture=fi-FI&contentlan=1>

Valtioneuvoston asetusmaataloudesta peräisin olevien nitraattien vesiin pääsyn rajoittamisesta (2000/931). Saatavilla: Edilex.fi (Viitattu 12.4.2012)

Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (2003/542). Saatavilla: Edilex.fi (Viitattu 31.8.2011)

Valtioneuvoston asetus talousjätevesien käsittelystä viemäriverkostojen ulkopuolisilla alueilla (2011/209). Saatavilla: Edilex.fi (Viitattu 31.8.2011)

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiirin kuntayhtymä (2012). *VSSHP kuntakartta, kunnat nimetty*. Saatavilla: <http://www.vsshp.fi/fi/940/3863> (Viitattu 10.2.2012)

Vesilaki 2011/587. Saatavilla: Edilex.fi (Viitattu 11.2.2012)

Vitikka, K & Valpasvuo, V. (2005). *Kunnan ympäristönsuojelumääräykset*. Kuntaliitto. Saatavilla: [http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/tyty/verkkooppaat/ymparistonsuojelun-opas/Documents/Kunnan\\_ymparistonsuojelumaaraykset.pdf](http://www.kunnat.net/fi/asiantuntijapalvelut/tyty/verkkooppaat/ymparistonsuojelun-opas/Documents/Kunnan_ymparistonsuojelumaaraykset.pdf) (Viitattu 2010)

Väestörekisterikeskus (2011). Kuntien asukasluvut aakkosjärjestyksessä 31.12.2011. Saatavilla: <http://vrk.fi/default.aspx?docid=5888&site=3&id=0> (Viitattu 20.1.2012)

Ympäristöhallinto 2011. *Rekisteröintimenettely*. Päivitetty 19.8.2011. Saatavilla: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=358432&lan=fi&clan=fi> (Viitattu 20.2.2012)

Ympäristöministeriö (2011). *Maatalouden ympäristötuki*. Päivitetty 29.8.2011. Saatavilla: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=14894&lan=fi>

Ympäristöministeriö (2012). *Maatalous*. Päivitetty 23.4.2012. Saatavilla: <http://www.ymparisto.fi/default.asp?node=192&lan=fi>

Ympäristönsuojelulaki 2000/86. Saatavilla: Edilex.fi (Viitattu 20.4.2012)

Ympäristövaliokunnan mietintö 18/2010. Saatavilla: Edilex.fi (Viitattu 27.9.2011)